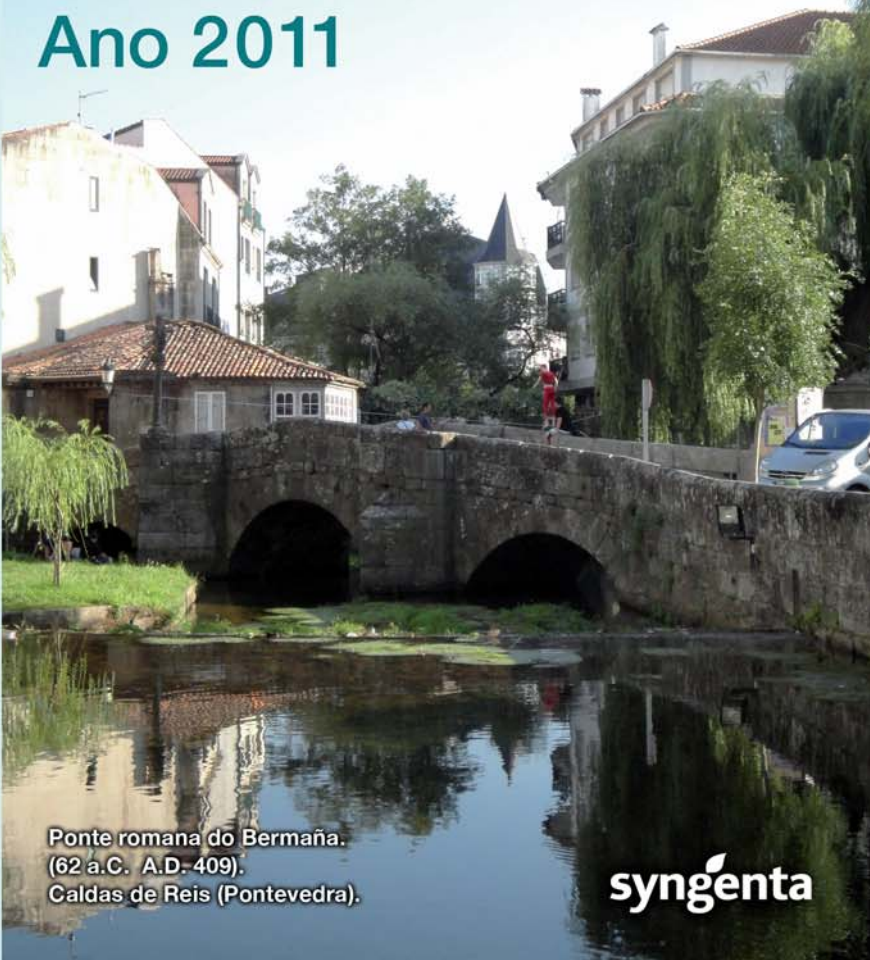

Almanaque Agrícola

ano
LIX

Ano 2011

Ponte romana do Bermaña.
(62 a.C. A.D- 409).
Caldas de Reis (Pontevedra).

syngenta

O funxicida cun nome que o di todo e ademais faino

¡Boa uva, bo viño!

Chega un funxicida que vai poñer as cousas no seu sitio, con licenza para actuar. O seu nome é Max, Quadris Max; e claro, cun nome así, a cousa promete. E ti preguntaste ¿Poderá defender os meus viñedos de tantos perigos? Iso, ¡por suposto!, pero o máis importante de Max é a súa forza, **A SÚA DOBRE FORZA DE ACCIÓN**. Telo cerca será a mellor protección.

MAXimiza o teu viñado

Non encontrarás nada que funcione mellor ¡apostas uns viños?

Quadris
MAX

Dobre forza na súa dobre acción

syngenta

Índice

<i>José Carlos Alonso Pena</i>			4
Rescatando anacos do noso pasado: "Os freixos"			6
Rescatando un anaco da nosa cultura: "Os zoqueiros"			13
Convocatoria novo certame: "As peles. O curtido do coiro"			22
As nosas castes de vide: A variedade "Branca lexítima"			24
Xaneiro	28	Santiago	40
Febreiro	30	Agosto	42
Marzo	32	Setembro	44
Abril	34	Outubro	46
Maio	36	Novembro	48
San Xoán	38	Nadal	50
Herbas medicinais			53
Males da viña			58
Consellos para os coidados da viña			60
Tratamentos das froiteiras de carabuña			63
Tratamentos a facer nas maceiras e pereiras			64
Tratamentos de invernadoiros e hortas			66
Tratamentos das patacas			68
Tratamentos do millo e outros cereais			70
Humidais e agricultura			72
Feiras gastronómicas			78
Catálogo xeral de produtos fitosanitarios			85
Valor dos ferrados galegos en metros cadrados			97
Contos			100
Disposicións legais de interese para Galicia			102
Roedores e rodenticidas			107
Enderezos dos nosos distribuidores			110

José Carlos Alonso Pena.

Esta “LIX” edición do Almanaque agrícola quere ser unha modesta homenaxe e un merecido recoñecemento, á dedicación e profesionalidade de José Carlos e ao seu profundo coñecemento do agro galego, froito do cal, entre outros méritos, é o interese despertado por esta publicación durante cinco décadas, nas que empeñou a súa vontade, para a súa continuidade e mellora.

É o noso cariñoso recordo ao bo amigo, gran mestre e excelente compañeiro.

In memoriam

*Reproducimos a continuación, o artigo escrito por José Carlos,
no 2001, co gallo da creación de Syngenta*

SYNGENTA

Preséntase

Xorde Syngenta como unha nova compañía, con personalidade propia e coa responsabilidade de ser líder mundial na protección sanitaria dos cultivos, resultado da fusión doutras dúas compañías de recoñecido prestixio e experiencia internacional: Zeneca Agro e Novartis Agro, herdando de ambas as dúas as súas fortalezas e tradicións.

O seu compromiso é de contribuír ós medios de produción agrícola, non soamente na posta a punto da tecnoloxía actual dispoñible, senón tamén de seguir investigando novas moléculas e métodos biolóxicos, cada vez máis singulares na protección das plantas e na produción de alimentos, e que ó mesmo tempo sexan máis rigorosos na conservación do medio ambiente, para desta maneira achegar un balance positivo nas técnicas agronómicas e na calidade de vida da sociedade en xeral.

O nome de Syngenta, ten a súa orixe en dúas raíces diferenciadas; "Syn", que procede do grego e que significa Sinerxia e Síntese, e de "Genta", que procede do latín "Gens", que quere dicir "Xente" ou "Comunidade de persoas"; de tal maneira que "Syngenta" indica reunión de persoas e pobos.

Na nosa Zona Noroeste Syngenta encamiñará os seus esforzos á continuidade das bases éticas e morais que as dúas compañías que lle precederon sempre levaron por bandeira, e a potenciar unha agricultura sostible, poñendo o listón cada vez máis alto nas solucións innovadoras do sector e que poidan resultar de interese para os nosos cultivos.

Por todo iso, o "ALMANAQUE AGRICOLA ZZ", con case medio século de existencia, publicado ininterrompidamente cada ano no noso idioma vernáculo, identificado coa nosa cultura, con máis de 80.000 exemplares espallados cada ano por toda a nosa xeografía, recoñecido e demandado polas Institucións do país, agricultores e afeccionados á nobre laboura da agricultura, quere seguir sendo o guieiro anual que acerque dunha forma rápida, sinxela e intelixible as innovacións máis axeitadas para a solución dos problemas fitosanitarios que preocupan na nosa Comunidade.

Rescatando ANACOS DO NOSO pasado

ÁRBORES SINGULARES OU EMBLEMÁTICAS EN GALICIA

OS FREIXOS

Os freixos, fresnos en castelán, son fermosas árbores caducifolias da familia das oleáceas, con importante valor ecolóxico e de prezada madeira, que medran adoito nas beiras dos ríos galegos. Amosan follas opostas, compostas imparipinnadas, flores bisexuais, ás veces unisexuais ou polígamas (mestura de flores unisexuais e bisexuais), núas ás veces (sen cáliz nin corola), con androceo de dous estames e xineceo con ovario bicarpelar; os froitos son secos, aquenios alados (sámaras). En Galicia crecen de xeito espontáneo dúas especies de freixos: o freixo euro-siberiano (*Fraxinus excelsior* L.) e o freixo mediterráneo (*Fraxinus angustifolia* Vahl.).

Fraxinus era o nome que daban os romanos ao freixo

euro-siberiano e pasou a ser o nome científico do xénero. **Excelsior** fai referencia á maxestosidade do freixo euro-siberiano. **Angustifolia** refírese á angostura dos folíolos do freixo mediterráneo.

O freixo común, de folla ancha ou euro-siberiano (*Fraxinus excelsior* L.) é unha árbore de 20-30(45) m de altura; de feito, o seu nome específico alude a que é o freixo máis alto e señorial, con tronco dereito, primeiro con casca lisa e gris e máis tarde parda e gretada, que se ramifica de xeito simpódico nunha copa ampla, alongada e aberta. As xemas son grosas, ovoideas, aveludadas, de cor negra. Follas grandes (25-30 cm), sen estípulas, con 7-13(15) folíolos lanceolados, de 5-10 x 1-3 cm, rematados en punta e cuneiformes na base, sésiles, serrados na marxe, con máis dentes que nervios laterais, lampiños pola face e con pilosidade abrancazada ou pardenta no envés, a ambos os lados da base do nervio principal.

Freixo da parroquia de Atios (lugar de Albarián).
O Porriño (Po).

Floración precoz (antes do brote das follas), con flores de cor pardenta, polígamas ou unisexuais dioicas (mascullinas e femininas en pés distintos), núas, agrupadas en ramallíños opostos que se dispoñen sobre as pólas do ano anterior; as anteras dos estames teñen cor púrpura escura e o ovario é súpero, cun só estilo alongado e rematado nun estigma bífido. Froito en sámara colgante, de 2,5-5 x 0,7-1 cm, primeiro de cor verde e logo amarelada, lanceolada, truncada ou escotada no ápice. Florece na primavera e maduran os froitos a finais do verán ou no outono, permanecendo con frecuencia na árbore ata a seguinte primavera, cando se produce a diseminación.

Esténdese por toda Europa e Asia occidental. En España medra na metade setentrional, sobre todo en bosques caducifolios húmidos e nas beiras dos cursos de auga. En Galicia atópase fundamentalmente na metade norte, en localidades con certa humidade no verán, ata 1.400 m de altitude. É unha árbore de crecemento bastante rápido, que non soporta ben a sombra e non é moi lonxeva (150 anos). Resiste frío e prefere solos fértiles, frescos e profundos, que poden ser de natureza mineralóxica variada, pero instálase preferentemente sobre substratos de lousas e rochas calcarias. Reprodúcese ben de semente e rebrota ben de cepa, aínda que non o fai de raíz. Polo seu carácter pioneiro adoita dominar nas fases pouco maduras das masas arboradas das que forma parte.

É frecuente en bosques de ribeira, como os ameneirais ou amieirais, en mestura con amieiros (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.), pradairos (*Acer pseudoplatanus* L.), salgueiros (*Salix atrocinerea* Brot.), etc., e por riba de 1.000

m de altitude, na serra dos Ancares por exemplo, releva ao amieiro como árbore dominante nos bosques de ribeira, que pasan a ser freixedos. Tamén medra apartado dos cursos de auga, nas ladeiras sombrías, onde forma xunto con outras árbores caducifolias bosques con gran biodiversidade, ricos en plantas nemorais.

A súa madeira, de cor branca ou algo rosada, con vetas pardas, é de moi boa calidade, das mellores entre as das árbores que medran nos bosques galegos, e é moi apreciada en moblería e para outros usos. É unha madeira densa, de grao fino, dura, doada de pulir e de traballar sen gretarse, que se dobra facilmente ao vapor, resistente, elástica e suave ao tacto (polo que se emprega adoito para mangos de ferramentas e artigos deportivos, xa que, ademais, aguanta ben os golpes repetidos). Ten o inconveniente de que se podrece con facilidade, pois soporta mal os cambios de humidade. Utilizouse a miúdo no rural galego para facer os eixos dos carros, porque é moi resistente ao rozamento, e para fabricar outras pezas dos carros e carretas. É apreciada en ebanistería para elaborar as partes curvadas dos mobles e na construción naval, empregándose tamén na actualidade para facer paus de cricket e hockey, mangos de piolets, raquetas de tenis, esquís, tacos de billar, zorras para deslizarse na neve, remos, aparellos de ximnasia, etc. Os toneis feitos con madeira de freixo son moi apreciados para envellecer augardentes e licores incoloros, como o kirsch, porque proporcionan moi pouca cor ao líquido que conteñen. A súa leña é un bo combustible e produce un carbón vexetal de calidade. As ramiñas dos freixos son apetecidas polos animais domésticos e nutritivas, polo que estas árbores eran con frecuencia demoucadas para que o gando comese as follas e gromos nas épocas en que escaseaba o pasto nos prados: no verán e no inverno; neste último caso tratábase de ramiñas secadas á sombra para que non lles caesen as follas.

O freixo da terra, de folla estreita, de Castela ou Mediterráneo (*Fraxinus angustifolia* Vahl.) é una árbore semellante aínda que de altura máis modesta, 10-15 (25) m, con copa redondeada, xemas pardas algo tomentosas e follas máis cativas (15-25 cm), xeralmente con 5-13 folíolos lanceolados ou lanceolado-lineares, estreitos, rematados en punta, de 3-9 x 0,6-2,5 cm, sésiles, coa beira serrada, xeralmente co mesmo número de dentes que nervios laterais, lampiños polas dúas caras. Floración moi precoz, con flores nús, semellantes ás da especie anterior, unisexuais ou bisexuais, en panículas opostas que se dispoñen sobre as pólas do ano anterior; florece no inverno ou comezos da primavera e maduran os froitos, sámaras mareladas coas ás lanceoladas e aguzadas de 2-4,5 x 0,6-1 cm, a finais do verán. Medra no occidente da rexión mediterránea e en España atópase en case tódalas provincias, escaseando cara ao norte, pois é unha árbore de querenza mediterránea. En Galicia abonda máis na metade

meridional.

É máis esixente en humidade edáfica ca o freixo euro-siberiano e medra en solos de variada natureza mineralóxica, sendo común en bosques de ribeira e en vales nos que a auga freática está cerca da superficie do solo, desde o nivel do mar ata os 1.000 m de altitude. A madeira, a leña e a ramaxe

son de boa calidade e teñen utilidades similares ás citadas para o freixo común. É frecuente, sobre todo na España mediterránea, ollar estes freixos demoucados ou descabezados (córtanselles todas as pólas para aproveitar as ramiñas foliadas para o gando e o resto para leña), o que lles confire ás árbores una configuración particular: a parte alta do tronco engrosada, da que saen ramas novas finas que forman una copa redondeada de reducidas dimensións.

En Galicia atópase, ademais da forma típica, o chamado freixo de froitos aguzados, *Fraxinus angustifolia* L subsp. *oxycarpa* (M. Bieb. ex Willd.) Franco & Rocha Afonso, con características intermedias entre o freixo euro-siberiano e o mediterráneo (podería tratarse dun cruzamento entre ámbolos dous), pois amosa os folíolos algo máis anchos ca o *F. angustifolia* e algo pilosos no envés. As póliñas dos freixos son flexibles e utilizáronse en cestería.

Os froitos novos, tras un tempo encurtidos en sal e vinagre e cambiándolles a salmoira varias veces, téñense empregado como condimento culinario. O aceite

das sementes dos freixos é comestible, semellante ao do xirasol.

A casca das pólas utilizouse no pasado para curtir peles, polo seu contido en taninos, como tintura azul e como remedio tónico e febrífugo, e as follas, que se empregaron para adulterar o té, usáronse para tinguir de verde e conteñen gran cantidade de taninos catéquicos e gálicos, pigmentos flavonoides, sobre todo rutósido, e heterósidos cumarínicos (fraxósido) en pequenas cantidades, principios que lles confiren propiedades diuréticas, antirreumáticas e laxantes. A infusión das follas emprégase como re-

medio para a artrite e outros procesos reumáticos, oliguria, urolitíase e gota, e prepárase fervendo 15 gramos de follas en 100 ml de auga. Recoméndase tomar tres cuncas ao día durante un período de dúas semanas, podendo aromatizarse a infusión con menta.

Segundo Quer, as sementes ben maduras, secas, reducidas a po e tomadas con viño axudan a adelgazar.

Na antiga Roma, os freixos, xunto cos umeiros e os chopos, plantábanse para suxeitar as videiras, e,

O freixo da parroquia de Atios téñ unha circunferencia basal de 4,42 m.

segundo conta Columela, xa daquela as follas eran alimento para o gando ovino e caprino.

Segundo Plinio, os freixos afastan as cobras, pois conta o historiador que eses réptiles preferían atravesar antes unha fogueira que un cerco formado con follatos destas árbores. Nalgúns lugares poñen colares feitos con ramiñas de freixo aos animais para que non os mordan eses ofidios ou non sufran moito dano se son mordidos por eles.

Na comarca lucense dos Ancares esmiuzábanse os tizóns de pólas de freixo miúdas, queimadas na lareira, e o po resultante utilizábase como abrasivo para limpar os dentes despois das comidas. Nalgunhas localidades aragoesas mascan as follas frescas dos freixos para fortalecer as enxivas e corrixir o mal alento.

Nos freixos recóllese a cantáride, insecto coleóptero que se deseca e pulveriza para obter a cantaridina, composto químico venenoso que se utilizou, por vía oral, como afrodisíaco e para corrixir a disfunción sexual masculina, aínda que tamén produce irritacións no aparato urinario. Por vía externa, aplícase sobre a pel para queimar verrugas, pero tamén ocasiona irritación e comechón. Á in-

fusión de froitos de freixo de folla estreita tamén se lle atribúen en Marrocos efectos afrodisíacos.

Os freixos foron árbores máxicas veneradas polas civilizacións antigas: romanos, gregos, vascos, norteafricanos, viquingos, celtas...

Nalgúns países do norte de Europa o freixo euro-siberiano era considerado unha árbore máxica e protectora. Plantábase xunto ás casas para que protexese os humanos e os seus bens, pois considerábase que atraía a saúde e a fortuna e evitaba desgrazas sobre a familia e a facenda, por exemplo escorrentando os raios nas tormentas.

Os celtas utilizaban a súa madeira como talismán para protexerse do afogamento e atribuían aos seus froitos poder curativo para diversos males. Os druídas usaban pólas de freixo para obrigar os demos a responder a preguntas de difícil resposta. Como consecuencia de ser empregadas nos rituais pagáns, os cristiáns tiñanas polas árbores máis pagás e rexeitábanas, considerando que nelas moraban os demos.

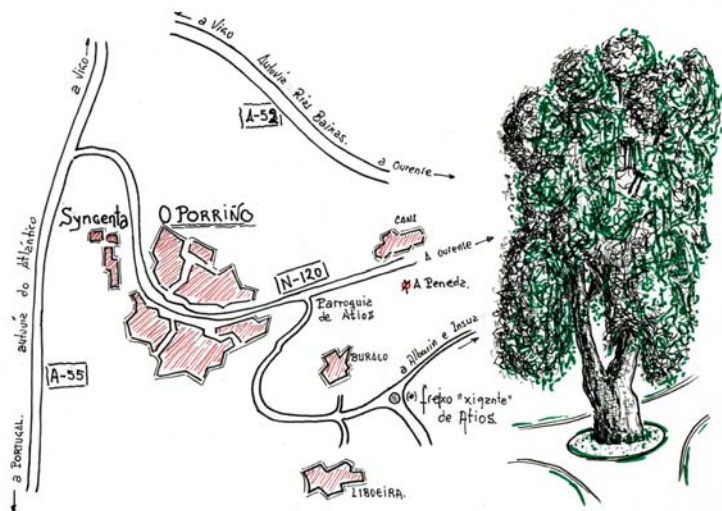

En Galicia medran exemplares monumentais de freixos, como os que foron incluídos no Catálogo Galego de Árbores e Formacións Senlleiras: o freixo mediterráneo do Val, na parroquia das Nocedas, do concello lucense de Monforte de Lemos (20,90 m de altura, 6,70 m de circunferencia basal e 19,25 m de diámetro de copa), e un grupo de catro freixos euro-siberianos da Casa do Gado, parroquia de Porta, no concello coruñés de Sobrado dos Monxes, o máis grande dos cales ten 30,90 m de altura, 3,24 m de circunferencia basal e 10,85 m de diámetro de copa.

Nos xardíns galegos cultívase con frecuencia o freixo de flor (*Fraxinus ornus* L.), a terceira especie do xénero autóctona en España, pero que non chega a Galicia como planta ventureira. O nome científico procede do verbo latino orno, adornar, en alusión ao valor decorativo das súas flores; **ornus** era tamén o nome que daban os romanos a este freixo, do que falan Virxilio, Horacio e Plinio, e así se chamaba a lanza feita coa madeira deste freixo, como a de Aquiles, que se cita nos relatos de Homero. É una arboriña de 5-10(20) m de altura, con xemas pardas ou agrisadas, moi pilosas, e follas de 5-9 folíolos

ovado-lanceolados, de 3-8 x 1.8-4.5 cm, curtamente peciolados, coa beira finamente serrada, con pilosidade ferruginosa nos nervios polo envés. Flores coetâneas (florece ao mesmo tempo que agroman as follas ou trala foliación), moi aromáticas, xeralmente bisexuais, vistosas, en panículas terminais ou axilares; cáliz campanulado con catro lóbulos, persistente, corola con catro pétalos brancos, largos e estreitos, libres, e androceo con dous estames de longos filamentos entre os que se dispón o pistilo. Froito en sámara lanceolada, de 2-2.5 x 0.4-6 cm, co ápice truncado oblicuamente e algo escotado ou mucronado. Florece na primavera e maduran os froitos a finais do verán ou no outono. Esténdese polos países que bordean o norte do mar Mediterráneo, desde España ata Turquía, xeralmente en barrancos, valgadas e beiras de cursos de auga nos aveseados de montañas de clima suave e non moi seco, sobre solos calcarios. No sur de Italia e na illa de Sicilia cultívase para obter unha droga laxante e azucrada (polo seu contido en substancias azucradas coma o manitol), o maná, practicando durante o verán unhas incisións transversais na casca do tronco, polas que flúe un líquido doce que se converte logo nunha masa sólida de cor amarelada. A casca e as follas teñen propiedades semellantes ás dos outros freixos xa citados. Non o atacan os insectos cantáridos.

Tamén se cultivan como árbores de enfeite en parques e xardíns de Galicia os dous freixos autóctonos en Galicia e outras especies foráneas, xa que medran axiña, dan boa e fresca sombra e son resistentes ás pragas e doenzas, aínda que o pole destas árbores pode producir alerxias respiratorias a algunhas persoas, o que supón unha limitación de cara ao seu uso ornamental. Tamén é un inconveniente desde este punto de vista que os freixos son plantas algo tóxicas e o contacto da pel humana coas follas pode producir dermatite.

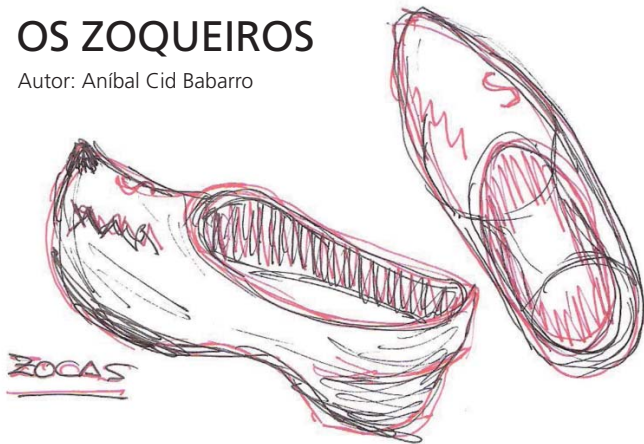
Rescatando un anaco da nosa Cultura

TRABALLO GANADOR DO CERTAME 2010

OS ZOQUEIROS

Autor: Aníbal Cid Babarro

NA MEMORIA

O ser humano tivo a necesidade de cubrir os pés para protexelos da contorna natural e dos rigores atmosféricos. É, pois, o calzado un ben moi antigo, que ademais de protección, ofrecíalle un estatus social e a distinción dos seus semellantes. En Exipto, soamente o Faraón e os dignitarios podían ter calzado. Na Grecia antiga distinguía os homes libres dos escravos.

A madeira foi dos primeiros materiais que se empregou para facer calzado san, que illase o pé do barro e da humidade; sendo cómodo,

*Par de zocas
ou chancas*

quente e comfortable, tal foi o seu éxito, que chegou ata nós como heranza dos nosos devanceiros.

Os zocos e zocas empregáronse no litoral atlántico europeo dende o norte da Península Ibérica. Foron desaparecendo debido á mellora dos camiños e á mecanización do rural; pero aínda podemos atopalos nas zonas de montaña e nos grupos folclóricos de Galicia, Asturias e Cantabria, onde teñen máis variedades, que difiren na forma e decoración, co pico máis longo ou máis curvo.

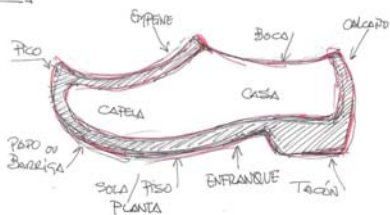
En Galicia chamámoslle "zocas" ao calzado feito dunha peza de madeira, axustado ao pé, porque se

calzan cuns calcetíns gordos de la, teñen chaira a sola, diferenciando planta e tacón. En Asturias as "madre as" son da mesma forma co engadido de dous pés adiante e un tacón máis alto. No Bierzo e norte de León, as "galochas", que teñen tres pés. En Cantabria as "albarcas" diferéncianse das galochas por

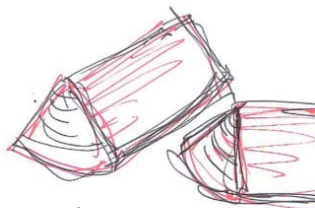
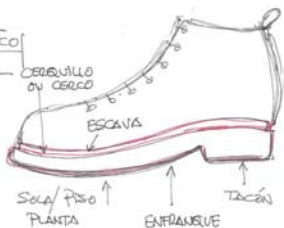
suplementar os pés con "tarugos" e ser máis amplas, xa que se empregan cunhas alpargatas; dise nestes lugares que se podía saber quen estaba na misa polas albarcas que había no adro da igrexa.

Partes da zoca e do pau do zoco

ZOCA

PAU DO ZOCO
CRANCA

Tronza do tarugo

As zocas forman parte dos traxes rexionais e nacionais dalgunhas comunidades europeas, e son o calzado tradicional dos Países Baixos, Holanda, Bélxica e do norte de Francia. Están moi estendidos polo sur de países nórdicos, Noruega e Suecia. En Francia chámanse “*sabots*”, e foron o calzado dos obreiros durante o século XIX; cóntase que coas primeiras folgas obreiras, ante a chegada das máquinas e co temor da perda dos postos de traballo, os obreiros, como forma de protesta, metían as zocas nos mecanismos das máquinas para danalas; o cal foi a orixe do termo “*sabotaxe*”. Por outra parte, en Inglaterra empréganse máis os “*zocos*” ou “*chanças*” coa sola de madeira e a parte de arriba de coiro, aos que lles chaman “*english clog*”. Nos bailes tradicionais empréganse os “*clog dancing*”, que foi a base do “*claqu*”, o zapateado americano.

OS ARTESÁNS

O zoqueiro noutro tempo foi un oficio moi estendido, habendo polo menos un en cada vila de Galicia, a maioría cun pequeno obradoiro a carón do seu fogar. En verbas de Xaquín Lorenzo, é un “*oficio sinxelo que non precisa moita ferramenta, case t dolos campesi os foron zoqueiros e dedicaban os fins do ver n a facelos paus precisos para o calzado seu e da s a familia*”. Era un oficio de tempada, compaxinado coas tarefas do fogar agrícolas e gandeiras. Adoitaba ser itinerante, pois íase “*zoquear*” á casa do cliente, desprazándose a pé coa ferramenta ás costas nunha cesta; nestes casos acordábase un xornal pola cantidade de pezas, polo xeral tres ou catro pares, chegando a facer ata oito pares no día, sendo a estancia “*a mantido*”, co almorzo, xantar e cea.

O oficio de zoqueiro require de grandes desprazamentos polas aldeas, xa que ían ás romarías e polas casas arranzando os usados, facendo novos a medida, ou ben vendendo os que traían feitos, segundo reflicte o dito: “*Vimos dunha romar a e ma imos para outra, as pasamos o tempo dunha romar a noutra*”.

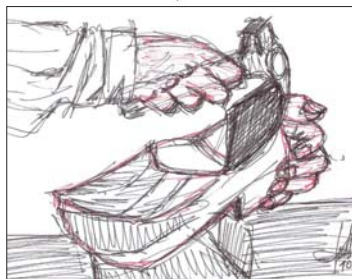

Sacando pau no burro de desbastar

O traballo consistía en facer “*paus de chancas*” que logo lles venden aos zapateiros para cubrilos con coiro, dando lugar aos “*zocos*” ou “*chancas*”, que se empregaban no sur da provincia da Coruña, Pontevedra e Ourense, por ter un clima máis seco. As zocas, que son totalmente de madeira, feitas dunha peza, empréganse máis na provincia de Lugo e norte da Coruña, por ser un clima máis húmido. Con anterioridade ao ano 1960, este era o tipo de calzado do 90% dos galegos do rural.

Aínda sendo un traballo sinxelo e de grande esforzo físico, os artesáns teñen moita pericia e destreza, son capaces de manexar a coitela e as llegas facendo panca, e outras ferramentas manuais de grandes dimensións, con peso considerable, pero que nas súas mans parecen instrumentos de precisión e liviáns, voando sobre a zoca.

As miñas informacións baséanse no saber e pericia dos zoqueiros D. David Francos Castro, da Graña (Abadín-Lugo), D. Alfonso Ferro, de Merza (Vila de Cruces-Pontevedra), D. Secundino Geda Funcasta, de Alfoz (Lugo) e do seu fillo D. Alberto Geda, referente actual e zoqueiro innovador, promotor dun obradoiro-museo do oficio en Mondoñedo.

Traballando coa aixola

Burro de escavar

A MADEIRA

A riqueza forestal de Galicia foi o motivo principal do desenvolvemento da carpintería e dos oficios nos que se emprega a madeira. Abonda ollar as estruturas das casas, embarcacións, carros do país, hórreos, cabaceiros, sellas, cubas, vaixelas, chancas e zocas; todas elas pezas ou elementos de emprego doméstico cotián. Para que isto fose posible, foron necesarios unha serie de oficios, a maioría deles hoxe extinguidos: serranchíns, arrieiros, serradores, carpinteiros de ribeira, carpinteiros de armar, ebanistas, santeiros, fragueiros e zoqueiros, os cales nos interesan neste intre, e dos que farei unha pequena investigación.

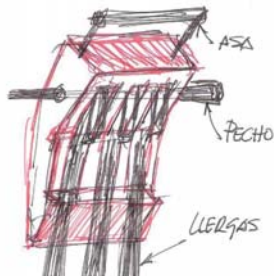
Como materia prima emprégase a madeira de ribeira, porque resulta branca, lixeira e fácil de traballar, sendo ao mesmo tempo resistente á auga e de longa duración.

Fanse especialmente de vido, inda que tamén se emprega salgueiro, faia, cerdeira e amieiro, que é máis quente nos pés, e, xeralmente, cóciase antes para que non amarelase e para trocar as pezas nas feiras, como se fosen de madeira de vido, máis branca, dura e resistente. A madeira córtase en lúa minguante, no mes de agosto, por ser a época na que as ribeiras están máis enxoitas, e déixanse tres semanas a “deszumar” ao ar.

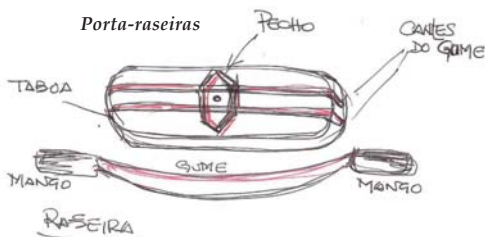
AS FERRAMENTAS

Unha vez cortada a madeira, comeza a primeira fase da zoca, onde son necesarias a vara de medir, burro de desbastar, serrón, machado, macico, brosa, coitelo, serra de costela e aixola.

Para a segunda fase, na que se define e remata a zoca, emprégase burro de escavar, mazo, gubia calcañeira, trade, llergas, banco de zoquear, prato ou táboa, raseira, rebocador e repinisco.

Porta-llergas

As zocas das mulleres son máis finas e estreitas, acostuman a ter o pico máis levantado e algo máis de tacón, aínda que nunca moito. As dos homes son máis brutas, coa empeña máis ancha e máis cubertas. O espesor déixase segundo o gusto da xente, máis ou menos pesadas; tamén se ferraban poñéndolles unhas lamias ou cravos no piso para evitar o desgaste.

O PROCESO DE TRABALLO

O artesan colle a medida do pé do cliente, ollando a forma de andar e a lonxitude dos seus pasos, co obxecto de facer a zoca o máis adaptada posible ás súas necesidades para que lle resulte cómodo ao camiñar.

No obradoiro traballaban polo xeral dúas persoas. Comezan o labor cortando a madeira co "serr n" en tarugos duns 31 cm, para zocas do talle 40. Ademais de aproveitar a madeira, era de moita estima e de bo artesan que na zoca se visen marcas das testas do tarugo, o cal se fende coa axuda do

Traballando co trade

"machado" e do "macico" facendo catro anacos, para que de cada un deles saia unha zoca. Cada un ten unha cuarta de ancho e catro dedos de longo.

Pásase ao "burro de desbastar", e a cada anaco de madeira dáselle a forma externa aproximada, "sacando pau" ao desbastalo coa "brosa", marcando o tacón coa "serra de costela" e perfilando a forma coa "aixola".

Logo no "burro de escavar" asegúrase a peza con cuñas de madeira, para

Traballando coa gubia calcañeira

Traballando coa llerga

marca coas "gubias calca eiras" e balear o interior co axuda dos "trades" e das "llegas".

Alísase no "banco de rasoira" pasándolle a "raseira", aínda que tamén se pode facer este traballo sentado nunha cadeira, apoiando a peza nas pernas e protexéndose dos cortes co "prato ou t boa" atado no peito.

Por último, pásase o "revocador" polos cantos e afúmase, logrando a cor negra queimando xesta verde ou casca de vido. Para a cor avermellada, queimábase casca de amieiro. Nos últimos tempos tinguense, preparando un verniz cocendo "anilina caparrosa" e dáse con brocha; logo, se se quere, fanse uns debuxos co "repinisco", que deixa gravados en "v".

Traballando coa raseira

O FOLCLORE: REFRÁNS, DITOS, ADIVIÑAS E LENDAS

REFRÁNS DO ZOQUEIRO

- O zoqueiro foi á misa,/e non sabía rezar;/andaba polo altar:/hai zocos pra remendar?
- O cura de Vigo é xastre,/o de Cangas mariñeiro,/o de Ourense afiadador,/e o do Porriño zoqueiro.
- Para peixe fresco Vigo,/para chocos Redondela,/para zocos O Porriño,/e para beretes Chapela.
- Santo Armariño novo,/feito de pau de ameneiro,/irmán das miñas zocas,/criado no meu lameiro.
- Amendoíñas nas orellas,/maldita gala che é,/unha boa camisiña/e bos zocos no pé.
- Rosiña andaba descalza,/Rosiña porque quería,/da casa do zoqueiro/Rosiña ben sabía.
- Teño que vir á Somoza/nuns zoquiños de abeneiro;/pra que pelexen por min,/heime meter arrieiro.
- Mira se con outro trocas,/nin me van os teus zapatos,/nin che van as miñas zocas.

Ditos do Zoqueiro

- Aos pés tortos, dálles zocos.
- Zoco, canto me duras? Canto ti me untas!
- Inda que me ves descalzo neno, tres pares de zocas teño!

Adiviñas do Zoqueiro

- De noite boca arriba, de día métenlle carne viva. (As zocas).
- Pequenos coma galos, e cargan coma cabalos. (Os zocos).

Lenda do Zoqueiro de Monforte

No barrio antigo de Monforte de Lemos vivía Xosé, un zoqueiro que na casa onde estaba tiña un obradoiro cunha exposición de moito e fermoso calzado; pero non cesaba de traballar. Un día díxolle á súa dona que ía xubilarse e deixaría o oficio; inda que antes faría as zocas máis abraiantes. Comezou en setembro co traballo e rematou en outubro, púxoas ao público e todas as

persoas preguntaban se estaban á venda; pero Xosé respondía que non tiñan prezo, que non había cartos que puidesen pagar o seu valor sentimental. Sabedor o Conde de Lemos, enviou emisarios para mercalas, e o artesán volveu coa mesma resposta. O señor Conde molesto berrou: " *un tolo que prefire ter unhas zocas a ser un home rico*".

Polo novembro, o zoqueiro díxolle á familia que ían atender a tenda, pois el desexaba ver o Belén de Begonte; e viron moi ben que tomase unhas vacacións. Durante días estivo cos preparativos e unha mañá de Nadal, antes da Inmaculada, ao canto do primeiro galo de Lemos, tomou un macho que tiña, e despedíndose da familia marchou camiño de Begonte. Nun macuto levaba os manxares e noutro as zocas; chegou a Begonte coa luz das primeiras estrelas, fixo noite nunha venda preto do camiño e pola mañá cedo foi visitar o Belén; pero o zoqueiro agardou, quixo ser o último. Entrando prostrouse ante a Sagrada Familia e dixo: "*Nai nosa, querida Nosa Se ora Mar a, o teu fillo o noso Salvador, est descalzo, e fago esta ofrenda para que El te a as mi as mellores zocas*". A Virxe, en voz queda, sen escoitala o zoqueiro, dixo: "*Grazas, zoqueiro, estas zocas ser n para outra persoa m is necesitada, pois Xes s veu a este mundo para sufrir e abondo ten cunhas alpargatas*".

Logo volveu para a casa, e ao vir por Bóveda, o Val de Lemos estaba cuberto de néboa. Cando desapareceu, brillou un sol extraordinario. Na casa, a súa muller estaba chorando moi aflixida, porque naquela néboa perdérase a súa filla Uxía, e non aparecía por ningún sitio. A muller contou que, envolto na néboa chegou un ser moi estraño que traía as zocas aquelas, pediulle á moza que as calzase e nese intre desapareceron. Unha noite tiveron un soño no que aparecía a súa filla e dicía: "*Non te ades medo, esas zocas eran as que eu esperaba para facer o cami o ata o convento das clarisas, agora son unha m is; pero estou plenamente dedicada a facer zocas, por iso o meu alcume a monxa zapateira, e a nda que pareza mentira, recib n un encargo da mesma Virxe Mar a, que quere que faga unhas sandalias para o seu querido Fillo*". Despois deste soño o zoqueiro e a súa muller desapareceron. Pasados uns anos, un monfortino que sabía a lenda, foi a Begonte e viu no Belén a presenza da néboa e a dun zoqueiro traballando feliz e contento.

Lenda das Zocas Faladoras

Na parroquia de Insua, en Vilalba, cóntase dun rapaz que era zoqueiro e tiña relación cunha moza, pero os pais del non a tiñan ben considerada. Aínda así zoqueoulle un par coa intención de agasallala; mais antes de poder facerlle o presente, a teima dos pais rachoulle a relación. De alí en adiante, e cada vez que saía da casa para ver outras mozas, sempre lle aparecían unhas zocas ao saltar o pasadoiro. El recoñecía e intentaba calzalas, pero non lle servían. Así moitas veces ata que un día as zocas falaron e dixéronlle:

"*Ves a que chega a t a avaricia, queres meter os p s onde non che collen!*".

RESCATANDO UN ANACO DA NOSA CULTURA

NOVO CERTAME CONVOCATORIA ANO 2011

TEMA: "As peles. O curtido do coiro"

SYNGENTA AGRO, continuando coa tradición deste **Almanaque** de rescatar anacos da nosa cultura, establece para este ano un novo Certame dotado cun PREMIO DE 600 € ao mellor traballo sobre o tema "As peles. O curtido do coiro". O traballo gañador publicárase na próxima edición do "Almanaque agrícola ZZ".

BASES DO CERTAME

- 1) Poderán participar todas as persoas que o desexen, agás os distribuidores e empregados da Compañía e os seus familiares directos.
- 2) Os concursantes deberán enviar os seus traballos a SYNGENTA AGRO, referencia "CONCURSO", a A Relva s/n, 36400 O Porriño (Pontevedra), antes do 30 de setembro de 2011. Os traballos achegados non serán devoltos e a Compañía poderá empregalos para outras publicacións da mesma.
- 3) Os traballos han de estar redactados no **idioma galego normativo**, cunha extensión máxima de seis follas con letra e espazo normal, sendo tamén necesario remitilos á empresa nalgún soporte informático (CD, disquete, ...). Admitiranse traballos electrónicos, que serán enviados á ligazón www.almanaque-zz.com/contacto.php, e deberán versar sobre os seguintes aspectos:
 - A pel e o coiro. Prehistoria e historia.
 - O proceso de curtido. Métodos distintos e evolución dos mesmos durante o tempo. Fases do proceso dende a preparación do material ata o rematado.
 - O artesan mestre curtidor e o curtido industrial e hidráulico. Materiais e produtos empregados, ferramentas e máquinas. Esquemas e gráficos.
 - Comarcas de Galicia con marcada historia do curtido. Adquisición da materia prima. Produtos finais obtidos co coiro.
 - Situación do sector e da peletería actual en Galicia. Refrás, ditos, cantigas, lendas ou pequenos contos relativos ao oficio.

Nota: no apartado gráfico valoráranse especialmente debuxos ou gráficos inéditos. Non se admitirán fotografías baixadas de internet.

- 4) O Xurado que outorgará o premio ao mellor traballo estará composto por persoal de SYNGENTA coñecedor da cultura galega, e o seu veredicto darase a coñecer a partir do 1º de outubro do 2011.

KARATE[®]

CON TECNOLOGÍA
ZEON[®]

Eficacia en microesferas

Alta tecnología nunha
formulación para o
control de pragas en
múltiples cultivos.

TECNOLOGÍA ZEON

- Rápida acción.
- Excelente persistencia.
- Eficacia contrastada.
- Baixo risco ecotoxicolóxico.
- Versátil.
- Compatible.

syngenta

As novas Castes de Vide

A variedade "Branca lexítima"

1. Introducción:

A "branca lexítima" é unha variedade moi importante sobre todo na comarca de Betanzos, onde se pode considerar unha variedade emblemática, porque cumpre coas necesidades climáticas requiridas polo medio da viticultura betanceira. É de ciclo moi curto de acordo coas reducidas posibilidades de luminosidade deste medio ecolimático atlántico.

Trataremos de implantala cunha fórmula de encepamento apoiada nun portaenxertos pouco vigoroso (a branca lexítima tén bastante

forza), de xeito que creemos aquí unha viticultura de pouco vigor para atenuar os problemas de esbarrelado ou corremento de acios, adiantar a maduración para conseguir rematar os ciclos e acadar as mellores expresións destes viños, e reducir os riscos de ataque por botrite.

2. Ampelografía:

Folla adulta: variedade de folla grande, pentagonal, enteira, verde escura, lixeira pigmentación antociánica sobre os nervios principais e punto peciolar, con avultamentos en limbo e ondulación deste localizada tamén no punto peciolar.

Folla plana, bordos lixeiramente cara ao envés con inchazón media da face. Dentes de lados rectilíneos, curtos e anchos.

Seo peciolar pouco aberto, en forma de V. Os seos laterais superiores, cando aparecen, son abertos en V tamén. Lixeirísima presenza de pelos tombados no envés e media sobre

os nervios. Face glabra. Peciolo curto, máis curto ca o nervio central.

Acio: pequeno, curto, de compactidade media, con pedúnculo tamén curto e non lignificado.

Bago: de tamaño medio, curto e uniforme, con pedúnculo curto non lignificado. De forma elíptica curta e sección circular. Cor verde amarela uniforme, con pruina media e pel grosa. Embigo aparente, polpa non coloreada, celmosa, branda e de gusto especial. Pedicelo moi curto de fácil separación. Pebidas alongadas.

3. Características agronómicas:

Variedade de vigor medio alto, brote e maduración precoces. Fertilidade desprazada cara a xemas medias do bacelo. Mala adaptación a podas curtas.

Produción medio-baixa (ata 6.000 kg/ha).

Sensibilidade media á mera, media á cinsa e, comparativamente, baixa á botrite.

4. Características enolóxicas:

Viños de cor amarelo-pálida, con potencial aromático intenso e personalizado. Viño moi terpénico, con recordo a mel, e flor branca.

Un pouco desequilibrado, con aresta ácida moderada e sensación de alta personalidade en boca. Excelente resistencia en posgusto.

Excepcional para mestura con Agudelo nun 20-25 %.

iboa uva, bo viño!

**Que, ao final,
o que de verdade importa
é a calidade**

SWITCH[®]

Máis protección. Máis eficacia.

syngenta[®]

O TEMPO

Friaxe mollada con vento norte que rematará preto da fin de mes cun xaneiro verdadeiro. Tempo anubrado e frío con días máis chuviosos no Golfo Ártabro. Convén facer neste mes a poda das froiteiras de carabuña, que son a primeiras que agroman.

"En xaneiro deixa ao retellador e xúntate co ferreiro"
"Auga de xaneiro todo o ano dá tempo"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	 Temperatura media das máximas (°C)	 Temperatura media das mínimas (°C)	 Temperatura media do mes (°C)	 Días de choiva	 Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	13,1	4,9	8,98	16	120,82
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	11,5	4,3	7,7	19	234,7
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	10,6	7,0	6,07	13	90,2
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	13,1	7,1	10,1	15	108,9
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	9,5	3,8	6,6	12	99,2
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	12,2	4,4	7,8	11	98,0
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	11,2	1,7	6,1	15	123,0
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	13,4	7,4	10,5	13	156,4

1 S. **Nai de Deus.** S. María.
1953. *Publicase o primeiro número do Almanaque agrícola ZZ. Sempre en idioma gallego normativo, é un manual agrario de carácter técnico, etnográfico, e con diversos contidos vencellados a sabiduría popular. 100.000 exemplares de tirada anual.*

2 D. Ss. Basilio; Gregorio.

3 L. S. Xenoveva.

4 M. Ss. Iolando; Rigoberto.
1882. *Sae á rúa o primeiro número de La Voz de Galicia.*
1922. *Pepe Da Pena (José Cerviño García), morre en Cotobade, un dos mellores santeiros (construtores de cruceiros).*
1977. *Lei sobre a reforma do Rexistro Civil para traducir os nomes propios ó galego.*

5 M. S. Emilia.
1976. *Créase o Consello de Forzas Políticas.*

6 X. **A Epifanía. Os Santos Reis, Melchor, Gaspar e Baltasar.**
Ss. Wilma; Melanio.

7 V. S. Raimundo.
1950. *Morre Castelao en Bos Aires.*

8 S. Ss. Luciano; Eladio.
1979. *Fúndase en Barcelona Edicións Sotelo Blanco.*

9 D. **Bautismo do Señor.**
S. Lucrecia.

10 L. S. Gonzalo.

11 M. S. Alexandre.
1533. *A Xunta de Goberno do Novo Reino de Galicia acorda aumentar dúas provincias: A Coruña e Tui.*
1859. *Nace en Carballo Alfredo Brañas.*

12 M. S. Xulián.
1912. *Nace en Celanova o escritor Celso Emilio Ferreiro.*

13 X. S. Hilario.

14 V. S. Félix.

15 S. Ss. Raquel; Amaro.

16 D. S. Marcelo.

17 L. Ss. Antón Abade; Guido.

18 M. Ss. Prisca - Priscila.

19 M. S. Mario.

Lúa
Chea

20 X. Ss. Sebastián; Fabián.
1765. *Inaugúrase na Coruña a Academia de Agricultura.*

21 V. S. Inés.

22 S. Ss. Laura Vicuña; Vicente.

23 D. S. Virxinia.

24 L. S. Francisco de Sales.

25 M. S. Elvira.

26 M. Ss. Timoteo; Tito; Guímar; Ansurio; Viliúlfo.

Cuarto
Minguante

27 X. Ss. Ánxela Merici.

28 V. S. Tomé de Aquino.
1731. *Primeira sesión da "Academia Literaria Compostelana", presidida por Pablo Mendoza de los Ríos.*
1902. *Nace o pintor Urbano Lugrís.*

29 S. S. Valerio.
1899. *Nace en Rianxo o escritor Rafael Dieste.*
1930. *Morre o poeta Manoel Antonio.*

30 D. S. Martiña.
1886. *Nace en Rianxo Alfonso Daniel Rodríguez Castelao.*

31 L. Ss. Xoán Bosco; Marcela.
1809. *Ocupación de Vigo polas tropas francesas.*
1820. *Nace en Ferrol Concepción Arenal.*

Febreiro

O TEMPO

Moitos días cubertos de nubes e venteiros darán un tempo de invernia que non durará todo o mes, pero será propio dos inicios perante a Candeloria.

A neve curtirá ben as brozas e podremias da terra que quedaron á intemperie e os días de raiola serán propios da fin do mes.

Os días son aínda pequenos e chegan a pouco para rematar traballos de poda e cava de viñas ou froiteiras.

"Come máis un día de sol no febreiro ca tódolos cabalos do Reino"
"Tanto gañado, tanto gastado, non é bo recado"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	 Temperatura media das máximas (°C)	 Temperatura media das mínimas (°C)	 Temperatura media do mes (°C)	 Días de choiva	 Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	14,21	3,7	8,69	10	85,98
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	14,1	3,9	7,7	9	128,2
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	12,2	6,2	6,23	11	77,6
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	13,3	6,2	9,7	11	89,9
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	12,3	4,5	7,9	7	70,9
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	15,4	4,0	8,9	8	76,7
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	12,7	0,8	6,2	8	91,8
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	14,5	7,0	10,5	11	89,0

1 M. S. Severiano.

2 M. S. Candeloria. *Presentación do Señor.*

3 X. Ss. Brais; Óscar; *Francisco Blanco.*

Lúa Nova
1807. *Nace en Ferrol o pintor Pérez Villaamil.*

4 V. S. Xilberte.
1135. *Fundación do mosteiro de Aciveiro (Forcarei).*
1864. *Nace en Betanzos Salvador Cabeza De León.*
1893. *Morre en Vigo Concepción Arenal.*

5 S. S. Ádega.

6 D. Ss. Doris; Paulo Miki.

7 L. S. Gastón.
1876. *Primeiro número da publicación O Tío Marcos da Portela, totalmente en galego, dirixido por Valentín Lamas Carbajal.*

8 M. Ss. Xerome Emiliano; Xacoba.
1835. *Nace en Ponteceso o escritor Eduardo Pondal.*

9 M. S. Rebeca.

10 X. S. Escolástica.
1810. *Motín obreiro en Ferrol capitaneado por Antonia Alarcón.*
1890. *Naufrexio do buque inglés The Serpent ó carón do Cabo Vilán.*

11 V. Nosa Señora de Lurdes.

Cuarto Crecente
1885. *Nace na Coruña o escritor Wenceslao Fernández Flórez.*

12 S. S. Pamela.

13 D. S. Beatriz.

14 L. Ss. Cirilo; Valentín.

15 M. Ss. Fausto; Xurxa.
1765. *Sae á rúa o xornal La Región.*
1944. *Constitución do Instituto de Estudos Galegos Padre Sarmiento.*

16 M. S. Samuel.

17 X. S. Aleixo.

18 V. S. Bernarda.

Lúa Chea

19 S. S. Álvaro.
1949. *Fundación de Cerámicas do Castro.*

20 D. **Domingo de Septuaxésima**
S. Clodio.

21 L. S. Severino.
1900. *Morre en Compostela Alfredo Brañas, político e economista.*

22 M. Ss. Eleonora, Nora.

23 M. S. Florencio.
1908. *Nace en Botos (Lalín) o pintor José Otero Abeledo "Laxeiro".*

24 X. Ss. Rubén; Serxio.
1837. *Nace en Santiago Rosalía De Castro.*
1985. *Comeza a emitir a Radio Galega.*

25 V. Ss. Néstor; Sebastián de Aparicio.

Cuarto Minguante
1861. *Nace en Pontevedra o pianista Carlos Sobrino.*

26 S. S. Augusto.

27 D. S. Leandro.

28 L. S. Román.
1981. *Morre en Vigo o escritor Álvaro Cunheiro.*

Marzo

O TEMPO

Mes con moitas caras. No comezo aínda caerá neve na montaña que traerá friaxe aos vales. Despois brétemas, choiva de pouca auga e sarabia. Rematarase a poda da viña

nos tonaais, onde o risco de xeada e mais torte e botaremos o herbicida para limpar marxes e hortas, de xeito que traballalas sexa máis doado.

"Marzo marzán, á mañá cara de rosa, á noite cara de can"

"Con choiva e con vento, non vaías de casa que perdes o tempo"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

						
	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	16,17	5,6	10,68	12	120,81
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2009)	16,6	5,5	9,1	12	222,1
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	14,9	7,7	8,91	13	89,8
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	15,0	7,8	11,3	13	89,7
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	14,2	4,9	8,9	7	50,4
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	17,5	6,2	11,4	8	63,4
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	15,2	2,5	8,4	8	103,5
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	15,9	8,6	12,2	10	113,8

1 M. S. Rosendo.
1493. Arribada da caravela La Pinta ó porto de Baiona, pilotada polo pontevedrés Sarmiento.

2 M. S. Lucio.
1886. Nace na Coruña o compositor Eduardo Rodríguez Losada.

3 X. S. Celidonio.

4 V. Ss. Ariel; Capitón.
1889. Nace en Cambados o escultor Francisco Asorey.
1936. Morre o galeguista Antón Vilar Ponte.

Lúa
Nova

5 S. S. Olivia.
1888. Nace en Ourense Ramón Otero Pedrayo.

6 D. S. Elcira.
1856. Banquete intelectual de Conxo, con Pondal e Aurelio Aguirre.

7 L. Ss. Perpetua; Felicidade.
1908. Morre en Cuba o escritor Curros Enríquez.
1909. Nace en Santiago Xosé Mª Castroviejo.

8 M. **Martes de Entroido**
S. Xoán de Deus.
1917. Morre na Coruña Eduardo Pondal.

9 M. **Mércores de Cinza**
S. Francisca Romana.
1695. Nace no Bierzo Frei Martín Sarmiento.

10 X. S. Macario.
1944. Editase en Bos Aires Sempre en Galiza de Castelao.
1965. Morre en Belesar o derradeiro guerrilleiro da Resistencia Galega Xosé Castro Veiga "O Piloto".

11 V. S. Eulolio.

12 S. S. Norma.

13 D. S. Rodrigo.

Cuarto
Crecente

14 L. S. Matilde.

15 M. S. Luísa de Marillac.

16 M. S. Heriberto.

17 X. S. Patricio.
1960. Morre en Madrid o pintor Álvarez De Sotomayor.

18 V. S. Cirilo.
1897. Nace en Pontecesures o pintor Carlos Maside.

19 S. S. Xosé.
1847. Fúndase o "Círculo de Artesanos" a prol do desenvolvemento cultural de Galicia.

Lúa
Chea

20 D. S. Alexandra.
1886. Nace en Mugardos o pintor Felipe Bello.

21 L. S. Uxía.
Comenzo da *1874. Nace na Coruña o músico primavera Andrés Gaos.*

22 M. S. Lea.
1992. Morte do poeta Antón Aviles De Taramancos.

23 M. S. Dimas.

24 X. Ss. Elba; Catarina de Suecia.

25 V. S. Anunciación.
1990. Morre en Santiago Ricardo Carvalho Calero.

26 S. S. Braulio.
1930. Pacto de Lestrove.

Cuarto
Minguante

27 D. S. Ruperto.

Cambio horario
(adiantárase
o reloxo 1h)

28 L. S. Octavio.
1809. Os exércitos de Morillo e Cachamuña liberan Vigo dos Franceses.
1966. Morre en Lalín o astrónomo Ramón Mª Aller.

29 M. S. Gladys.

30 M. S. Artemio.

31 X. Ss. Benxamín; Balbina.
1901. Nace en Pontearreas o escritor Fermín Bouza Brey.

O TEMPO

Xa se notará ben o medrar dos días, pero o tempo non mellorará moito. Os días de choiva non serán numerosos, mais haberá noites frías que non serán as máis axeitadas para as árbores e as viñas xa agromadas.

Cara ao final de mes días de sol de moito agrado mesturados con nubes molladeiras.

"Para saber cando é abril, a andoriña hacho dicir"

"En marzo e en abril, sempre baixaron revoltas as augas do sil"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	 Temperatura media das máximas (°C)	 Temperatura media das mínimas (°C)	 Temperatura media do mes (°C)	 Días de choiva	 Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	17,13	6,3	11,71	12	91,4
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	15,6	6,3	10,6	13	147,2
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	16,8	8,6	10,36	11	71,3
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	15,4	8,5	12,1	10	77,9
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2009)	16,9	6,3	11,0	12	68,5
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	20,6	8,1	13,8	11	68,9
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	16,5	3,5	9,8	12	93,1
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	17,7	10,4	13,8	12	99,8

1 V. S. Hugo.
1188. Inauguración do "Pórtico da Gloria" da Catedral de Santiago.
1844. Comeza en Lugo a "Revolución Progresista Galega".
1917. Sae á rúa o xornal El Ideal Gallego.

2 S. Ss. Xandra; Francisco de Paula.

3 D. S. Ricardo.
1841. Nace en Santiago o escultor Isidoro Brocos.

4 L. S. Isidoro.
1284. Morte de Afonso X o Sabio, creador das Cantigas de Santa María.

5 M. S. Vicente Ferrer.
1889. Nace en Lugo o pintor Jesús Rodríguez Corredoira.
1896. Nace en Ourense o galeguista Ben-Cho-Shey.
1897. Morre na Coruña Francisco de la Iglesia, autor da letra da famosa Alborada de Pascual Veiga.
1902. Nace en Pontevedra o pintor Arturo Souto.
1979. Morre na Coruña Luís Seoane.
1926. Xoaquín Loriga inicia o voo Madrid-Manila.

6 M. S. Edith.

7 X. S. Xoán Bautista da Salle.
1963. Créase a Fundación Penzol en Vigo.

8 V. S. Constanza.

9 S. S. Demetrio.
1842. Nace o compositor Pascual Veiga en Mondoñedo, autor do Himno Galego.

10 D. S. Ezequiel.
1874. Nace na Coruña o pintor Francisco Lloréns.
1976. Morre en Ourense Ramón Otero Pedrayo.

11 L. S. Estanislao.

12 M. Ss. Arnaldo; Xulio.
1888. O químico Antonio Casares e Rodrigo falece en Compostela.

13 M. Ss. Martiño; Aída.
1840. Nace en Lugo Juan Montes Capón, un dos mellores músicos galegos de todos os tempos.

14 X. S. Máximo.

15 V. S. Crescente.

16 S. S. Flavio.

17 D. **Domingo de Ramos.**
Ss. Leopoldo; Aniceto.

18 L. S. Vladimir.
1978. Constitúese a Xunta de Galicia.

19 M. S. Enma.

20 M. S. Edgardo.

21 X. **Xoves Santo.**
S. Anselmo.

22 V. **Venres Santo.**
Ss. Karina; Señoriña.

23 S. **Sábado de Gloria.**
S. Xurxo.

24 D. **Domingo de Pascua.**
S. Fidel.

25 L. S. Marcos.
1734. Nace na Coruña José Andrés Cornide Saavedra.
1974. Revolución dos Caraveis en Portugal.

26 M. Ss. Cleto; Marcelino.
1846. Mártires de Carral: fusilamento do coronel Solís e os seus compañeiros do alzamento contra o goberno absolutista de Narváez.

27 M. Ss. Zita; Toribio de Mogrovejo.

28 X. S. Valeria.

29 V. S. Catarina de Siena.

30 S. Ss. Amador; Pío V.
1963. Falece en Ourense Vicente Risco.

O TEMPO

Antes de chegaren os ventos do sur, no medio do mes, haberá días de ceo claro con algunha treboada pouco importante. Preto da fin do mes a caloríña irá a máis.

Segundo o mes vaia adiantando, notarase que os pasteiros e as árbores irán reverdecendo e o mes quecendo. Poucos días de choiva, mais a auga que deixen será moi ben vida para manter o tempeiro nas terras cara ao verán. Tempo de moita faena na facenda para a preparación de terras, sementeiras e plantación de hortas.

"En maio, a vella queima o tallo, en San Xoán o escano e, se algo quedon, en Santa Mariña o queimou"

"Maio regolveiteiro, garda a roca no funeiro"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos e media anos	 Temperatura media das máximas (°C)	 Temperatura media das mínimas (°C)	 Temperatura media do mes (°C)	 Días de choiva	 Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	19,3	8,7	14,01	11	83,6
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	19,7	8,6	12,8	12	99,0
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	19,4	10,6	12,99	10	60,3
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	17,3	10,6	14,0	12	79,6
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	18,8	8,3	12,9	11	58,2
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	22,6	10,6	16,2	11	61,9
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	19,1	5,4	12,4	11	76,3
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	19,5	12,2	15,6	9	70,4

1 D. Domingo de Quasimodo -
As Pascuñas. S. Xosé Obreiro.
1880. Nace a primeira publicación
periódica de Galicia: *El Catón*
Compostelano.

2 L. Ss. Anastasio; Boris.
1988. Morte do escritor Ben-Cho-
Shey en Madrid.

3 M. S. Santa Cruz.

Lúa
Nova

4 M. S. Filipe e Santiago.
1907. Fúndase o Centro Gallego de
Bos Aires.

5 X. S. Xudit.

6 V. S. Eleordo.

7 S. S. Domitila.

8 D. S. Segundo.

9 L. S. Isaías.

10 M. S. Antonio/a.

Cuarto
Crecente

11 M. S. Estela.

12 X. Ss. Pancracio; Nereo.

13 V. Nosa Señora de Fátima.

14 S. S. Matías.
1589. O pirata Drake asedia a
cidade da Coruña.

15 D. S. Isidro.

16 L. Ss. Honorato; *Eufrasio*.
1984. Constitúese a Asociación de
Funcionarios para a Normalización
Lingüística.

17 M. S. Pascual Bailón.
1833. Nace Manuel Murguía en
Arteixo.

Lúa
Chea

1863. Edítase en Vigo a primeira
edición de *Cantares Gallegos* de
Rosalía de Castro.
1963. A Real Academia Galega
institúe o Día das Letras Galegas.

18 M. Ss. Enriqueta; Corina.
1916. Créase na Coruña as
Irmandades dos Amigos da Fala.
1970. Fúndase o Museo Maside de
Arte Contemporánea en Sada.

19 X. Ss. Yvo; Yvone.

20 V. S. Bernardino de Siena.

21 S. Ss. Constantino; *Trocado*.

22 D. Ss. Rita; *Quiteria*.

23 L. S. Desiderio.

24 M. Ss. Marta Auxiliadora; Susana.

Cuarto
Minguante

25 M. Ss. Beda; Gregorio.

26 X. S. Mariana.
1898. Nace en Soutelo de Montes
Avelino Cachafeiro Bugallo,
considerado o mellor gaiteiro de
Galicia.

27 V. Ss. Emilio; Agostiño de
Cantorbery.

28 S. S. Xermán.

29 D. Ss. Maximiano; Hilda.

30 L. Ss. Fernando / Hernán; Xoana de
Arco; Lorena.

31 M. S. Visitación.
1915. Nace Ramón Piñeira na
Láncara.

San Xoán

O TEMPO

Na primeira semana volverán as nubes con pouquiña auga e algún neboeiro. A calor vai a máis segundo avanza o mes, aínda que eses días nubrados e de tempo inseguro prolongaranse máis nas comarcas do norte.

En chegando a San Xoán, a calor xa será forte e a seca farase notar, para rematar o mes con tempo quente e ceo limpo. Labores agrícolas moitos e importantes. Un dos prioritarios: o sulfatado de hortas e vides.

"Choiva de San Xoán quita o viño e non dá pan"

"Do ben herdado, o Demo ten unha décima, e do mal herdado, teno todo"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	 Temperatura media das máximas (°C)	 Temperatura media das mínimas (°C)	 Temperatura media do mes (°C)	 Días de choiva	 Precipitación total L/m ²
A Coruña					
Mabegondo (2000-2010)	22,67	11,9	17,34	6	45,27
Fontecada-Sta. Comba (2003-2009)	22,0	12,0	16,3	7	63,8
Lugo					
Campus Lugo (2000-2010)	23,8	13,7	16,92	6	46,5
Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	19,6	13,7	16,8	7	59,1
Ourense					
Gandarela-Celanova (2005-2010)	22,8	11,4	16,3	4	30,3
Ourense-Ciencias (2005-2010)	26,6	14,1	20,0	5	37,4
Pontevedra					
Mouriscade-Lalín (2000-2010)	23,7	9,3	16,5	5	37,2
Corón-V. de Arousa (2002-2010)	22,7	15,4	18,7	6	68,3

1 M. Ss. Xustino; *Pedro Vázquez.*
1910. *Nace Luís Seoane en Bos Aires.*

Lúa
Nova

2 X. **Ascensión do señor.**
Ss. Marcelino; Erasmo.

3 V. S. Maximiliano.
1876. *Nace en Cambados Ramón Cabanillas.*
1903. *Nace Alexandre Bóveda en Ourense.*

4 S. S. Frida.

5 D. Ss. Bonifacio; Salvador.

6 L. S. Noberto.

7 M. S. Clodio.
1809. *Batalla de Pontesampaio contra as tropas francesas de Ney na que interveu tamén o "Batallón Literario de Santiago".*

8 M. S. Armando.

9 X. S. Efrén.

Cuarto
Crecente

10 V. S. Paulina.
1909. *Nace o poeta Aquilino Iglesias Alvariño en Abadín.*
1958. *Falece o pintor Carlos Maside en Compostela.*

11 S. Ss. Bernabeu; Trinidad.

12 D. **Domingo de Pentecostés.**
S. Onofre.
1874. *Nace en Vigo o músico e escritor Teodosio Vesteiro Torres.*

13 L. S. Antón.

14 M. S. Eliseo.
1987. *Publícase o primeiro número do "Atlántico Diario".*

15 M. Ss. Leonidas, Manuela.

Lúa
Chea

16 X. S. Aurelio.

17 V. S. Ismael.

18 S. S. Salomón.

19 D. **Santísima Trinidad.**
S. Romualdo.

20 L. S. Florentino.

21 M. Ss. Raúl; Rodolfo; Luís Gonzaga.
Comenzo
do
verán

22 M. Ss. Paulino de Nola; Tomé Moro.

23 X. **Santísimo Corpus Christi.**
S. Marcial.

Cuarto
Minguante

24 V. S. Xoán Bautista.
1891. *Xogos Florais do Idioma Galego en Tui, con intervencións de Murguía, Brañas e o bispo Lago González.*

25 S. Ss. Guillermo; *Tramunda.*

26 D. Ss. Paio; Xoán Tersón.

27 L. S. Cirilo.

28 M. S. Ireneo.
1936. *Aprobación en plebiscito do Estatuto de Autonomía de Galicia.*

29 M S. Pedro e Pulo.

30 X. S. Adolfo.

Santiago

O TEMPO

Pódese dicir que o mes virá enxoiito e quente, sen faltaren días entoldados que traerán treboadas e virán ben para que a calor non abafe.

As néboas tamén nos han de visitar con máis intensidade na beiramar.

*"Por Santa Mariña o millo tapa ben a galiña"
"Pola Santa Mariña nin caves a horta nin rendes a viña"*

DATOS CLIMATOLÓXICOS

						
	Estación de recollida de datos e media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	23,7	12,8	18,36	6	47,46
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	22,1	12,8	17,1	9	47,3
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	24,6	15,1	17,99	4	27,8
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	21,7	15	18,5	5	44,7
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	26,2	12,2	17,8	5	26,0
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	28,6	15,3	21,6	1	25,1
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	24,6	9,8	17,3	4	25,5
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	23,8	16,2	19,6	6	47,0

1 V. S. Ester.

Lúa
Nova

1824. Nace en Vigo o mariño Méndez Núñez.
1920. Morre na Habana Ramón Armada, fundador de A Gaita Galega, a primeira publicación en galego na América.

2 S. S. Gloria.

1861. Celébranse na Coruña os 1os Xuegos Florales de Galicia. As súas creacións literarias serán publicados no libro *Album de la Caridad* en 1862.

3 D. S. Tomé.

1528. Constitúese en Compostela o Reino de Galicia.

4 L. Ss. Sabela; Eliana; Liliana.

5 M. Ss. Antón-María; Berta.

6 M. S. María Goretti.

7 X. S. Fermín.

8 V. S. Uxío.

Cuarto
Crecente

1923. Anxel Casal promove a creación das Escolas do Ensino Galego, ofrecidas polas Irmandades da Fala.
1983. Fúndase o Consello da Cultura Galega.

9 S. S. Verónica.

10 D. Ss. Elías; Xoán Xacobo Fernández.

11 L. S. Bieito.

12 M. S. Filomena.

1900. Nace en Rianxo o poeta Manoel Antonio.
1906. Morre o compositor galego Pascual Veiga, autor do Himno de Galicia ou a Alborada Gallega.

13 M. Ss. Henrique; Xoel.

14 X. S. Camilo de Lelis.

15 V. Ss. Boaventura; Xulio.

Lúa
Chea

1885. Morre Rosalía de Castro en Padrón.

16 S. S. Carme.

17 D. S. Carolina.

18 L. S. Federico.

19 M. S. Arsenio.

1989. Morre o etnógrafo e historiador Xaquín Lorenzo (Xocas).

20 M. Ss. Mariña; Xosé Mª Díaz.

1979. Apróbase o decreto polo que o galego pasa a formar parte do sistema educativo galego.

21 X. S. Daniel.

22 V. S. María Madalena.

23 S. S. Brixida.

Cuarto
Minguante

24 D. S. Cristina.

1985. Primeira emisión da Televisión de Galicia.
1967. Morre o galeguista Lois Peña Novo.

25 L. Santiago Apóstolo.

813. Descuberta a tumba do apóstolo Santiago polo bispo de Iria Teodomiro.
1965. O xesuíta Xaime Seixas celebra en Compostela a primeira misa en galego.

26 M. Ss. Xoaquín; Ana.

27 M. S. Natalia.

28 X. S. Celso.

29 V. S. Marta.

30 S. S. Abdón e Senén.

Lúa
Nova

1881. Nace en Vigo o xornal *La Propaganda*, creado por Ricardo Mella para a defensa e ilustración da clase obreira.

31 D. S. Ignacio de Loyola.

Agosto

O TEMPO

C ase que amolará de tanta calor e falla de auga ata que as nubes traian ventos liviáns do norte e nordés con airexas suaves. Moita festa e moito xantar, mellor debaixo do carballo e do ameneiro

que na beira do camiño, pois por estas datas calor e seca serán abundosas, pero ben despois de Santa Mariña pode chegar a reguiña.

"Agosto trócase en maio para quen non ten pan sementado"

"Se queres ser boa sogra, pon a túa nora gabada, ten o bolso ben aberto e a boca ben pechada"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

						
	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	24,62	12,9	18,67	7	44,24
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	24,0	13,1	17,3	7	67,0
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	25,4	15,6	18,21	5	33,8
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	22,6	15,6	19,1	8	39,6
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	26,4	12,8	18,6	3	8,3
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	29,4	15,3	21,7	3	12,1
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	25,6	10,0	17,6	5	40,4
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	24,6	16,7	20,1	4	40,3

1 L. S. Alfonso María de Ligorio.
1878. Sae á rúa o primeiro número do xornal El Correo Gallego.

2 M. S. Eusebio.

3 M. S. Lidia.

4 X. S. Xoán María Vianney.

5 V. Ss. Osvaldo; Neves.

6 S. **Transfiguración do Noso Señor.**

Cuarto
Crecente

7 D. Ss. Sixto; Caetano.

8 L. S. Domingos de Guzmán.

9 M. S. Xusto.

10 M. S. Lourenzo.

11 X. S. Clara de Asís.
1903. Nace en Lugo o escritor Ánxel Fole.

12 V. S. Laura.

13 S. S. Víctor.

Lúa
Chea

14 D. S. Alfredo.

15 L. **Asunción da Virxe María.**

16 M. Ss. Roque; Xema.

17 M. S. Xacinto.
1908. Sae á rúa o primeiro número de El Progreso de Lugo.
1936. Alexandre Bóveda é fusilado na Caeira (Pontevedra).

18 X. Ss. Helena, Leticia.

19 V. S. Mariano.

20 S. S. Bernardo.

21 D. S. Pio X.

Cuarto
Minguante

22 L. S. María Raíña.

23 M. S. Rosa de Lima.

24 M. S. Bartolomeu.

25 X. Ss. Luís (rei); Xosé Calasanz;
Pedro Vázquez.

26 V. Ss. Tareixa de Xesús; César.
1990. Morre o galeguista Ramón Piñeiro.

27 S. S. Mónica.

28 D. S. Agostiño.

29 L. Ss. Xoán Bautista; Sabina.

Lúa
Nova

30 M. Ss. Donato; Ero.
1879. Créase o Centro Gallego de Montevideo.

31 M. S. Ramón.
1979. Morre en Vigo o escritor Celso Emilio Ferreiro.

Setembro

O TEMPO

O ceo será limpo e o tempo quente, aínda que polas mañás irá arrefriando. Logo, as nubes virán pouco a pouco e pode que ao cabo do mes, mollen algo a vendima.

Tempo de arranxar as colleitas antes de que o bo tempo remate.

No primeiro do mes convén tamén rematar a sementeira dos nabos e a preparación das praderías que se van renovar, pois é probable que en chegando a metade do mes veñan as choivas e o tempo frío.

"Baguiño a baguiño fixo unha vella cen olas de viño, e outra, a por de bagos, xunton para facer corenta canados"

"Rapoço que dorme de día, de noite andou de cacería"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	 Estación de recollida de datos y media anos	 Temperatura media das máximas (°C)	 Temperatura media das mínimas (°C)	 Temperatura media do mes (°C)	 Días de choiva	 Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	23,76	11,0	16,98	6	50,36
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	22,5	11,5	16,0	5	80,2
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	23,5	13,7	15,95	5	47,1
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	21,2	13,8	17,3	6	52,3
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	23,9	11,9	17,0	3	29,0
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	27,1	13,1	19,3	5	42,1
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	23,8	8,1	15,4	6	51,6
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	23,0	15,0	18,5	4	43,5

1 X. S. Arturo.

2 V. S. Moisés.

3 S. S. Gregorio Magno.

4 D. S. Irma.

 1906. *Morre o poeta Valentín Lamas Carvajal.*

5 L. S. Victorino.

6 M. Ss. Eva; Evelyne.

7 M. S. Rexina.

8 X. Natividade da Virxe.
1897. *Nace en Ourense o escritor Eduardo Blanco Amor.*

9 V. Ss. Serxio e Omar; *Remedios.*

10 S. Ss. Nicolás de Tolentino;
Adalberto; *Pedro de Mezonzo.*

11 D. Ss. Orlando; Roldán.

12 L. S. María.

Lúa
Chea

13 M. S. Xoán Crisóstomo.
1898. *Morre en Pontevedra o galeguista Ramón Martínez López.*

14 M. S. Imelda.

15 X. Nosa Señora das Dores.
1851. *Nace en Celanova o escritor Cúrrros Enríquez.*

16 V. S. Cibrán.

17 S. S. Roberto.

18 D. S. Xosé de Cupertino.

19 L. S. Xenaro.

20 M. S. Amelia.

Cuarto
Minguante

21 M. S. Mateu.

22 X. S. Mauricio.

23 V. Ss. Lino e Tegra.
Comenzo do outono **1895.** *Nace en Lalín o aviador Xoaquín Loriga, o primeiro da aviación en Galicia.*

24 S. Nosa Señora do Carme.

25 D. S. Aurelio.
1110. *Afonso Raimúndez é proclamado rei de Galicia polo arcebispo Xelmírez.*

26 L. Ss. Cosme e Damián.

27 M. S. Vicente de Paúl.

Lúa
Nova

28 M. S. Wenceslao.

29 X. Ss. Miguel; Gabriel e Rafael.

30 V. S. Xerónimo.

Outubro

O TEMPO

Se a vendima non se puido facer toda en setembro, aproveitar os primeiros días enxoiros para rematala, pois deseguido o tempo volverase ventoso, anubrado e frío. Non han de faltar días seguidos de solciño, pero a friaxe xa segue polas noites.

Se a leña e o batume non se gardou en setembro, mal arranxo ten no outono. O bo tempo do comezo axiña se irá, e os ventos do sur traerán nubes e auga no medio do mes, rematando este máis quedo.

*"O viño na adega, o gran na tulla, e na alacena a augardente da Ulla"
"Á muller e á gadaña non hai que escollela, hai que acertala"*

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	 Estación de recollida de datos y media anos	 Temperatura media das máximas (°C)	 Temperatura media das mínimas (°C)	 Temperatura media do mes (°C)	 Días de choiva	 Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	19,69	9,7	14,41	15	195,07
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	18,9	9,6	13,2	13	298,7
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	18,7	12,1	12,65	13	146,3
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	19,3	12,1	15,5	13	145,7
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	18,4	9,5	13,4	7	83,9
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	21,8	10,6	15,3	11	113,9
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	18,3	6,6	12,0	12	214,0
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	19,8	12,5	16,1	11	180,6

1 S. S. Tareixa do Neno Xesús.
1884. O escritor *Vicente Risco* nace en Ourense.

2 D. S. Anxos Custodios
1881. Nace en *Viveiro* o galeguista *Antón Vilar Ponte*.

3 L. S. Xerardo.
1914. Nace en *Silleda* *Ramón De Valenzuela*.

4 M. S. Francisco de Asís.

Cuarto
Crecente

5 M. Ss. Flor; *Froilán*.

6 X. S. Bruno.
1923. Morre *Andrés Martínez Salazar*, transcribiu a *Crónica Troyana*.

7 V. Nosa Señora do Rosario.

8 S. Nosa Señora de Begonia.
1676. Fr. *Benito Jerónimo Feijoo* nace en *Casdemiro* (*Pereiro de Aguiar*).

9 D. S. Dionisio.

10 L. S. Francisco de Borja.
1974. Creación do *Museo do Traxe Galego*.

11 M. S. Soidade.

12 M. Nosa Señora do Pilar.

Lúa
Chea

13 X. S. Eduardo.

14 V. S. Calisto.

15 S. S. Tareixa de Ávila.
1702. Entra na ría de Vigo a escuadra que transporta 108 millóns de pezas de ouro e prata, o famoso tesouro de Rande.

16 D. S. Eduvixes.
1881. O músico *Marcial De Adalid* morre na *Coruña*.

17 L. S. Margarida Mª de Alacoque.

18 M. S. Lucas.

19 M. Ss. Paulo da Cruz; Renato.
1869. Nace en *Mondoñedo* o escritor *Noriega Varela*.

20 X. S. Irene.

Cuarto
Minguante
1929. O compositor *Reveriano Soutullo* estrea o pasodobre *Ponteareas*.

21 V. S. Úrsula.
1886. Nace o filósofo *Xoán Vicente Viqueira*.

22 S. S. Sara.

23 D. S. Remixio.
1923. Fundación do *Seminario De Estudos Galegos*.

24 L. Ss. Antón Mª Claret; *Paderna*.

25 M. S. Olga.
1854. Nace en *Mondoñedo* *Manuel Leiras Pulpeiro*.

26 M. S. Darío.

Lúa
Nova

27 X. S. Gustavo.

28 V. Ss. Simón; Xudas.

29 S. S. Narciso.
1977. Inauguración do *Museo Do Pobo Galego*.

30 D. S. Alonso.
1920. Aparece o primeiro número en Ourense da revista "NÓS".

Cambio horario
(atrasarase o reloxo 1h)

31 L. S. Lucía.

Novembro

O TEMPO

Auga dabondo e ventos ruxideiros con poucos días de sol. Cando amaine a auga, irá facendo máis friaxe.

Mes de defuntos ao que certamente o tempo fai un tanto triste polos seus días curtos e ceos entoldados, con choivas miúdas.

Tempo de cebar o porco e tamén de castañas asadas con viño novo.

"No San Martiño abilla o teu viño, e no Santo Andrés gárdate ao lume, que levas neve nos pés"

"Quen a burros favorece, conces merece"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

						
	Estación de recollida de datos y media anos	Temperatura media das máximas (°C)	Temperatura media das mínimas (°C)	Temperatura media do mes (°C)	Días de choiva	Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	15,78	6,1	10,93	11	135,38
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	13,9	6,8	10,0	11	160,5
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	13,2	9,1	8,25	11	96,4
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	15,4	8,8	12,2	11	125,3
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	12,9	6,0	9,0	10	90,8
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	15,7	6,9	10,7	13	112,8
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	13,9	3,5	8,2	12	143,6
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	16,3	9,2	13,0	13	219,0

1 M. Todos os Santos.
1567. Nace en Baiona Diego Sarmiento De Acuña, Conde de Gondomar.
1849. Nace en Ourense o escritor Valentín Lamas Carvajal.

2 M. Todos os Fieis Defuntos.

3 X. S. Martiño de Porres.
1853. Sae á rúa o primeiro número de Faro De Vigo.

4 V. S. Carlos Borromeo.

5 S. S. Silvia.

6 D. S. Leonardo.

7 L. Ernesto.

8 M. S. Ninfa.

9 M. S. Teodoro.
1959. Nace en Cambados o escritor Ramón Cabanillas.

10 X. S. León Magno.

11 V. S. Martiño de Tours.

12 S. S. Cristián.

13 D. S. Diego.
2002. Afundimento do petroleiro Prestige fronte ás costas galegas.

14 L. S. Humberto.
1738. Nace en Noia o escultor Xosé Ferreiro .
1886. Nace en Ourense o investigador Florentino López Cuevillas.
1916. Sae á rúa o primeiro número da publicación galeguista "A Nosa Terra".

15 M. S. Alberte Magno.
1944. Créase en Montevideo o Consello De Galiza.

16 M. Ss. Margarida; Xertrude.
1877. Nace en Ourense o músico Francisco Santalices.

17 X. S. Sabela de Hungría.
1918. 1ª Asemblea en Lugo das Irmandades Da Fala.

18 V. S. Elsa.

19 S. Ss. André; Avelino.

20 D. S. Edmundo.

21 L. S. Presentación da Virxe.

22 M. Ss. Cecidia; Xoán de Pontevedra.

23 M. S. Clemente.
1879. Reunión de creación do Centro Galego Na Habana.

24 X. S. Flora.

25 V. S. Catarina Labouré.

26 S. S. Delfina.

27 D. Ss. Virxilio; Facundo; Primitivo.
Primeiro Domingo do Advento.

28 L. S. Branca.

29 M. S. Saturnino.

30 M. S. André.
1232. Consagración da Catedral De Tui.
1833. As sete Provincias Galegas do antigo reino de Galicia pasan a ser as catro actuais.

Nadal

O TEMPO

Tempo de enfundar a zamarra e non esquecer o paraugas porque a miúdo teremos días de choiva, aires do norte que traerán neve na montaña e friaxe na beiramar.

Pasando o medio do mes, o sol dará algunha quentura, pero a friaxe, que vai a máis, xa preto da Noite Boa, fará chegarse ao fogar.

"San Nicolao neve no pan, e Santa Lucía neve na pia, se non é no trece é pró outro día"

"O farto énchese de xamón e o cobizoso sofre a conxestión"

DATOS CLIMATOLÓXICOS

	Estación de recollida de datos y media anos	 Temperatura media das máximas (°C)	 Temperatura media das mínimas (°C)	 Temperatura media do mes (°C)	 Días de choiva	 Precipitación total L/m ²
A Coruña	Mabegondo (2000-2010)	13,68	4,4	8,57	12	141,54
	Fontecada-Sta. Comba (2003-2010)	13,2	4,8	8,0	16	219,0
Lugo	Campus Lugo (2000-2010)	10,4	6,9	4,77	12	99,9
	Pedro Murias-Ribadeo (2000-2010)	13,4	6,9	10,0	11	97,3
Ourense	Gandarela-Celanova (2005-2010)	9,9	3,6	6,5	12	85,6
	Ourense-Ciencias (2005-2010)	12,0	3,8	7,2	10	94,6
Pontevedra	Mouriscade-Lalín (2000-2010)	11,7	1,5	6,0	13	152,7
	Corón-V. de Arousa (2002-2010)	14,1	7,7	10,9	14	158,7

1 X. S. Florencia.
1979. O escritor Eduardo Blanco Amor morre en Vigo.

2 V. S. Viviana.

3 S. S. Francisco Xabier.

4 D. Ss. Xoán Damaceno; Bárbara.
1967. Fundación de Edicións Do Castro.

5 L. S. Ada.

6 M. S. Nicolás.
1931. Fundación en Pontevedra do Partido Galeguista .

7 M. S. Ambrosio.

8 X. Inmaculada Concepción.

9 V. S. Jéssica.
1617. Cangas foi saqueada polos turcos.

10 S. Nosa Señora de Loreto. S. Eulalia.

11 D. S. Dámaso.

12 L. Nosa Señora de Guadalupe.
1925. O Pazo de Castrelos é doado a Vigo por Quiñones de León.

13 M. S. Lucía.

14 M. S. Xoán da Cruz.
1895. Nace en Betanzos o músico José Rodríguez Arriola.

15 X. S. Reinaldo.

16 V. S. Alicia.
*1811. Nace en Pontevedra o escritor Xoán Manuel Pintos.
1884. Nace en Vilanova de Arousa o escritor Julio Camba.*

17 S. S. Lázaro.
*1900. Nace en Laxe o investigador e xeólogo Isidro Parga Pondal.
1932. Redacción do 1º Estatuto de Galicia.*

18 D. S. Sonia.
1895. Nace en Lugo o escritor Luís Pimentel.

19 L. S. Urbano.
1981. Constitución do Parlamento De Galicia.

20 M. Ss. Abrahán; Isaac; Xacobe.
1907. O Himno Galego estréase no Gran Teatro da Habana.

21 M. Ss. Pedro Canisio; Aldara.
*1121. Entrega de Dona Urraca a Xelmírez das Torres do Oeste.
1980. Referendo do Estatuto De Autonomía.*

22 X. S. Fabiola.
*Comenzo do inverno 1884. Nace en Ourense o escritor Antón Losada Diéguez.
1896. Primeira proba da luz eléctrica en Vigo.
1911. Nace en Mondoñedo Álvaro Cunheiro.*

23 V. S. Victoria.
1973. Morre en Vigo o pintor Urbano Lugrís.

24 S. S. Adela.

25 D. **Natividade do Noso Señor.**
Noel; Noelia.

26 L. S. Estevo.

27 M. S. Xoán.

28 M. S. Santos Inocentes.

29 X. Ss. Tomé Becket; David.

30 V. S. Roxelio.

31 S. S. Silvestre; Fránquila.

COBRE SUPER Plus

Sulfato preventivo e curativo
axeitado para os viñedos
de Galicia

CON MAGNESIO

O sulfato
anti-mildeu para:

- Viñedos
- Patacas
- Tomateiras

Quiroa de herbas medicinais

Xenciana *Gentiana lutea* (L.)
Cast. Genciana mayor. Sin. Xanzá.

Descrición

Planta herbácea vivaz, glauca e lampa, que pode superar 1 m de altura. Raíz pivotante e ramificada.

Talo redondo e oco de cor verde clara.

Follas grandes, opostas, ovaladas e rematadas en punta, con nervios paralelos ou converxentes, pecioladas as inferiores, sésiles e abrazadoras as da parte superior do talo.

Froito en cápsula subcilíndrica que se abre en dúas valvas e leva numerosas sementes aladas.

Florece na primavera tardía e no verán, frutificando a partir do mes de agosto.

Distribución e hábitat

É un endemismo das altas montañas do noroeste da Península Ibérica, provincias de Lugo, Ourense, León, Zamora e Asturias. En Galicia localízase nas serras dos Ancares, O Courel, Manzaneda e Pena Trevinca e nos seus contrafortes.

Encontrámola en pasteiros, uceiras e piorneiras, en solos profundos, non alagados, lixeiramente ricos en materia orgánica e orientados a calquera exposición. As veces pode medrar dentro de bidueirais e carballeiras de monte.

Esténdese sempre en altitude superior aos 1.000 m.

Composición, propiedades farmacolóxicas e usos

A raíz está inscrita na farmacopea española polas súas propiedades como tónico amargo. A recolección das raíces debe facerse ao final do verán ou no outono, en plantas de 4 ou 5 anos. As raíces destinadas á industria farmacéutica deben desecarse rapidamente para evitar a alteración dos principios activos, mentres que nas destinadas a licoreiras o desecamento debe ser lento, posto que a fermentación comunícalle a color e sabor requiridos.

Empréganse as decoccións, extracto fluído e po (en papeis ou cápsulas) actuando como aperitivo e dixestivo, como estímulo da motilidade e secreción de zumes gástricos. En menor grao actúa como colagogo e colerético.

Debido ao seu intenso amargor, está xustificado o emprego do viño de xanzá obtido despois de macerar 300 gr de raíz triturada en 1 litro de viño branco xeneroso, durante 10 días. Tómase antes das comidas.

É planta desprovista de toxicidade, pero non debe empregarse en casos de gastrite ou úlcera gástrica, por producir hipercloridria, e durante a lactancia, pois os principios amargos pasan ao leite.

Alcolito *Eucalyptus globulus* Labill. Cast. Eucalipto. Sin. Eucalipto.

Descrición

Árbore sempre verde orixinaria de Australia e Tasmania que pode superar os 60 m de altura. Sistema radical moi desenvolvido e tronco dereito recuberto de casca lisa que se desprende en longas tiras. As ponliñas das plantas nadas -de semente ou de abrochos de cepa- son de sección cuadrangular, aladas nas arestas e levan follas dentadas, opostas e glaucas. As follas definitivas son perennes, simples, alternas, pecioladas, coriáceas, coa marxe enteira, de cor verde algo azulada e con forma de fouce. Tanto unhas coma outras teñen un olor forte e aromático.

Flores axilares, sésiles ou curtamente pedunculadas. Cando cae o opérculo pódense ollar centos de estames de cor branca entre os que se produce abundante néctar que, elaborado polas abellas, produce un mel de boa calidade.

Distribución e hábitat

Considérase a especie leñosa máis difundida no mundo. En Galicia localízase na franxa costeira, por debaixo dos 400-500 m, aínda que ascende ás veces ata os 700 m no sur do territorio, en exposicións favorables, penetrando tamén na bacía do Miño-Sil. Planta moi sensible ao frío, vese afectada a parte aérea polas xeadas, recuperándose logo por brotes epicórmicos, o que estraga a súa madeira.

Pode vivir en terreos pobres, aspecto que é contrarrestado por un abundante sistema radical, con raíces que penetran entre as fendas das rochas, buscando nutrientes.

Composición, propiedades farmacolóxicas e usos

Os filodios (follas adultas) teñen propiedades balsámicas e antisépticas. Conteñen do 1 % ao 3 % de aceite esencial, do que o compoñente principal é o cineal, chamado comercialmente eucaliptol. Ademais das follas illáronse substancias tóxicas, unha resina e unha flavona: eucaliptina. Por destilación das follas adultas frescas en corrente de vapor, obtense a esencia de eucalipto.

Empréganse en medicina tanto as follas como a esencia pola súa acción antiséptica. Para uso externo, empréganse as follas en decocción e tamén o extracto fluído, a tintura e a esencia. Externamente úsanse vaporizacións ou "bafos" coa infusión e aerosolterapia coa esencia. É moi eficaz nos catarros, bronquite, farinxite e sinusite e externamente como antiséptico e cicatrizante das feridas.

Non é recomendable o seu emprego durante o embarazo e a lactancia, nin en nenos menores de dous anos ou con alerxias respiratorias.

Herba cheirenta *Arnica montana* (L.)

Cast. Árnica, Tabaco de montaña.

Sin. Herba da papeira, Talpica.

Descrición

Planta herbácea vivaz, pubescente e viscosa, de 30 a 60 cm de altura, con talo subterráneo ou rizoma duns 10 cm de lonxitude e 0,5 cm de diámetro. As follas basais, a rentes do chan, dispoñéndose en roseta, son ovais-lanceoladas, enteiras, con nervación marcada, glanduloso-pilosas, moi aromáticas.

Desa roseta sae un único talo floral, viloso, provisto dun ou dous pares de follas opostas, máis pequenas ca as basais, lanceoladas e ciliadas. O talo remata nun capítulo solitario.

Flores amarelo-alaranxadas en capítulos grandes, de 4-8 cm de diámetro, formados por unha fila externa de flores liguladas femininas, con ligulas rematadas en 2-3 dentes e un disco central, tamén amarelo, que leva flores hermafroditas, con corola tubulosa rematada en 5 dentes e 5 estames soldados polas súas anteras, formando un tubo que rodea o estilo, o cal remata nun estigma dividido en 2 ramiñas moi curvadas.

Planta medicinal por excelencia, que se confunde frecuentemente con outras da mesma familia.

Florece de maio a xullo.

Distribución e hábitat

Planta de areal europeo, refuga o clima mediterráneo. En Galicia atopamos adoito as dúas subespecies: a subespecie **montana** nas altas montañas (entre 1.300 e 1.900 m. de altitude) das serras orientais e a subespecie **atlántica** (ata os 1.200 m.).

É unha planta amante dos lugares enchoupados, podémola encontrar en brañas e gándaras mesturada coas uces e toxos en lameiros e bordos de ameneirais. Os solos son profundos, cunha alta porcentaxe de materia orgánica, pobres en nutrientes e sempre sobre rochas silíceas. Nas altas montañas mestúrase coas uces en solos pouco profundos.

Composición, propiedades farmacolóxicas e usos

Os capítulos florais figuran na farmacopea española e doutros países polas súas propiedades vulnerarias en uso externo.

Illáronse polifenóis (flavonoides, ácido cafeico, ácido cloroxénico), abundantes alcohois terpénicos non saturados (arnidiol e feradiol), lactonas sesquiterpénicas (helenalina) e carotenoides, responsables da color das flores.

Úsase externamente a infusión ou a tintura moi diluída, aplicada en forma de locións ou compresas embebidas, como vulneraria e antiinflamatoria en casos de contusións, hematomas e reumatismo. En uso interno é unha planta moi tóxica, podendo producir problemas dixestivos, alteracións nerviosas (alucinacións, vertixes) e colapso.

Guía de Tratamientos

ESTADOS	NO INVERNO	Ó GROMAR	GROMOS DE 10 - 30 cms.	ACIOS Á VISTA
				
PRAGAS E ENFERMIDADES				
MILDEU		ZZ CUPROCOL A dose máxima autorizada	RIDOMIL GOLD COMBI 200 g/hl ou RIDOMIL GOLD MZ PEPITE 250 g/hl	RIDOMIL GOLD COMBI 200 g/hl ou RIDOMIL GOLD MZ PEPITE 250 g/hl
OÍDIO		THIOVIT-JET 500 g/hl	THIOVIT-JET 500 g/hl	THIOVIT-JET 500 g/hl TOPAS 200 20 ml/hl ou ATEMI 10 20 g/hl
PODRE DA UVA				
VERMES DA UVA				

No caso de ataques de "Acariosis" ou "Araña Vermella", aplicar ZELDOX (100g/hl) ou VERTIMEC (75 ml/hl).

Viñedos Galegos

COMEZO DA ESFARNA	REMATE DA ESFARNA	GRAN DE ERVELLA	NA PINTA	3 SEMANAS ANTES DA VENDIMA
				
QUADRIS MAX 2 l/ha (200 ml/hl) (*)	QUADRIS MAX 2 l/ha (200 ml/hl) (*) ou COBRE SUPER PLUS 400 g/hl	COBRE SUPER PLUS 400 g/hl	COBRE SUPER PLUS 400 g/hl ou ZZ CUPROCOL 250 ml/hl	ZZ CUPROCOL 250 ml/hl ou COBRE SUPER PLUS 400 g/hl
QUADRIS MAX 2 l/ha (200 ml/hl) (*)	QUADRIS MAX 2 l/ha (200 ml/hl) (*) ou TOPAS 200 20 ml/hl ou ATEMI 10 20 g/hl	TOPAS 200 20 ml/hl ou ATEMI 10 20 g/hl	TOPAS 200 20 ml/hl ou ATEMI 10 20 g/hl	
		SWITCH 100 g/hl	SWITCH 100 g/hl	SWITCH 100 g/hl
KARATE ZEON 10-20 ml/hl	AFFIRM 1-1,5 kg/ha (100-150 g/hl)		KARATE ZEON 10-20 ml/hl	

(*) Considérase un gasto de 1.000 l de auga por ha.

(**) Dous pases por campaña como máximo. Prazo de seguridade, 7 días.

Outros males da viña

ÁCAROS

Case sempre se encontran nas follas. Son de tamaño moi pequeno, visible con lupa. Poden causar danos importantes á viña, producindo a caída prematura das follas e dificultando a maduración do gran con diminución do grao alcohólico, así coma o bo agostamento dos baceiros. Debe tratarse ao comezo dos primeiros síntomas ou de forma preventiva cun produto como ZELDOX (75 g/hl) ou VERTIMEC (75 ml/hl), mollando homoxeaneamente toda a follaxe.

PODRE DA UVA

Este mal ataca sempre as mellores castes do país e tamén a todas aquelas de acio pecho.

- O primeiro tratamento farase ó remata-la "Purga" con QUADRI MAX contra mildeu.
- Os outros tratamentos faranse con SWITCH antes do peche do acio e durante o pintor. Prazo de seguridade 7 días. Pode mesturarse cos produtos anti-mildeu. Dose 100-150 g/hl.

VERME DA UVA

É un verme que no primeiro come as flores do acio e fai unhas teiñas como se fose unha araña; máis tarde fura as uvas e podrecen por esta causa. Esta praga tópanse en case que todas as viñas, uns anos máis que outros. Combátese botando KARATE ZEON 10-20 ml/hl. Tamén se pode aplicar AFFIRM a 1-1,5 kg/ha antes das postas, cando empeza a aparición de bolboretas.

BLACK-ROT OU PODREMIA NEGRA

Esta enfermidade ataca con virulencia a follas, baceiros e acios da vide. Produce manchas de color vermella ladrillo e cóbrese nos seu interior de pequenas pústulas negras circulares. En acios produce a desecación e engurrado dos grans.

Tratar con produtos para a mera, como QUADRIS.

REFORZAMENTO DAS CEPAS

Os nosos viñedos son moi pouco fertilizados, por iso vanlle moi ben os tramentos cun "fertilizante foliar". Deben facerse tres ou catro aplicacións durante a época de máis medrío das gromadas e uvas.

Aplicar ISABION a 300 ml/hl ou ABOFOL a 100-150 g/hl.

Este fertilizante pode mesturarse no momento do tratamento cos produtos indicados contra o Mildeu.

A partir do pintor aplicacións con STIMUFOL K 300 g/hl favorecen a maduración da uva.

MALAS HERBAS

Para combater as malas herbas entre as cepas en calquera época do ano, pode botarse o herbicida REGLONE a dose de 500-750 ml/hl. Os mellores resultados acádanse durante os meses de menos sol e máis humidade (dende Outono a Maio).

O REGLONE pode botarse cantas veces veñan as herbas e non dana as raíces nin os talos.

Tamén pode botarse TOUCHDOWN PREMIUM á dose de 500 a 800 ml/hl, tendo coidado de non mollar as partes verdes da viña; este dura máis que REGLONE.

Se o que se precisa é un desherbado duradeiro, botarase FOLAR, herbicida de postemerxencia contra malas herbas anuais de folla estreita e ancha.

Consellos para os coitados da Viña

CANDO PLANTES CEPAS, procura un patrón axeitado á túa terra: nas terras soltas e secas de ladeira precisa plantas con patrón de raíz profunda; nas terras frescas de ribeira, a clase de patrón ten que ser de raíz máis superficial. Tamén é importante que a afinidade da caste de cepa a enxertar con patrón sexa boa. Antes de mercar os patróns ou cepas enxertadas, convén asesorarse nos Servizos Oficiais de Extensión Agraria ou na Estación Enolóxica.

GALICIA, POLA SÚA CLIMATOLOXÍA, é un país endémico de enfermidades de fungos, especialmente "Mildeu". Os tratamentos de inverno contribúen a unha sanidade mellor das cepas. Tratamentos indicados son: ZZ CUPROCOL á caída da folla (outubro); e un segundo tratamento de ZZ CUPROCOL despois da poda (febreiro-marzo).

OS LABORES FONDOS DA VIÑA deben facerse sempre na plena parada invernal, sempre antes da movida do zume.

O RISCO DE XEADAS AUMENTA nas viña con herba. No mes de abril, en que hai risco de xeadas tardías, as cepas deben ter un solo limpo de herbas. Unha aplicación de REGLONE nese mes é moi recomendable. É posible facer a aplicación con TOUCHDOWN PREMIUM, tendo en conta non mollar nin pámpanos, nin gromos nin follas.

COMEZA A SULFATAR cando vexas que hai risco; non esperes a cando sulfate o veciño ou a que cho diga alguén de fóra da túa bisbarra; as viñas de cada terra e de cada caste teñen riscos distintos; a túa experiencia de anos anteriores é a que máis vale.

NON SACHES A VIÑA CANDO está próxima a "purga" ou "esfarna", pois un pequeno dano nas finas raíces da superficie pode ser motivo de caída de flor.

OS PRIMEIROS TRATAMENTOS ata inicio de floración con RIDOMIL GOLD COMBI. E ata o grao de ervella é axeitado facelos con QUADRI MAX; este sulfato combate el só "Mildeu", "Oídio", ademais é dos indicados nos programas de "Loita Integrada".

SE O TEMPO TEN RISCO nunca esperes máis de 12 días dun tratamento a outro, e se chove procura un escampo para tratar, pois un tratamento

nestes días pode ser a salvación da colleita.

DEPOIS DA UVA "GRAN DE ERVELLA" son axeitados os tratamentos con produtos equilibrados en Cobre. ZZ COBRE SUPER PLUS está especialmente indicado nos viñedos de Galicia pola súa acción funxicida triple e polo seu contido en Magnesio, do que teñen carencia case que todos os nosos viñedos.

ÓS TRATAMENTOS CON ZZ COBRE SUPER PLUS debe mesturárselle TOPAS ou THIOVIT JET para combater ó mesmo tempo "Mildeu" e "Oídio".

NON ESFOLLES A VIÑA MOI CEDO nin máis da conta: esfoliar moi cedo coas uvas medrando pode facer que o sol lles produza danos; quitarlle moitas follas adultas pode mermar a formación de azucres na uva.

NON VENDIMES UVA MOLLADA e quíttalle o "Podre" se o ten.

syngenta

 Ridomil Gold[®]
MZ Pepite

pepita a tecnoloxía
que marca a diferenza

Unha novidosa tecnoloxía que
mellora sensiblemente a eficacia
dos produtos que a incorporan

Tratamentos

Das Froiteiras de Carabuña

(Pavieiras, melocotoeiros, ameixeiras e outros)

Por cada 100 litros de auga

TRATAMENTO INVERNO:

ZZ-CUPROCOL (200 ml/hl)

LEPRA-CRIBADO

SCORE (30 ml/hl)

OÍDIO

TOPAS 200 (20 ml/hl)

ou SCORE (30 ml/hl)

MONILIA

SWITCH (100 ml/hl)

PULGÓNS

ACTARA (10 gr/hl)

ÁCAROS

VERTIMEC (75 ml/hl)

ou ZELDOX (75 gr/hl)

OUTROS INSECTOS

(Anarria, mosca da froita, cirugas minadoras, carpocapsa, pulgóns, etc.):

KARATE ZEÓN (20 ml/hl)

FERTILIZACIÓN FOLIAR

ISABION (300 cc/hl)

ABOFOL (100 gr/hl)

CLOROSE FÉRRICA

SEQUESTRENE G-100 (50-100 gr/árbore)

Tratamentos a fazer

Por cada 100 litros de água

TRATAMENTO INVERNO

ZZ-CUPROCOL (200 ml/hl)

MOTEADO

SCORE (20 ml/hl)

OÍDIO E FUNGOS

TOPAS 200 (20 ml/hl)

PULGÕES

ACTARA (Maceira 20 gr/hl)

VERMES OU CARPOCAPSA

KARATE ZEON (20 ml/hl)

PSILA OU MIELETA

VERTIMEC (80-100 ml/hl)

nas Maceiras e Pereiras

Por cada 100 litros de auga

ÁCAROS

VERTIMEC (80-100 ml/hl)

OUTROS INSECTOS

(minadores, tigre da pereira, fioallo de San Xosé, etc.).

KARATE ZEÓN (20 ml/hl)

ou

INSEGAR (60 gr/hl)

FERTILIZACIÓN FOLIAR

ISABION (300 cc/hl)

ABOFOL (150 gr/hl)

CLOROSE FÉRRICA

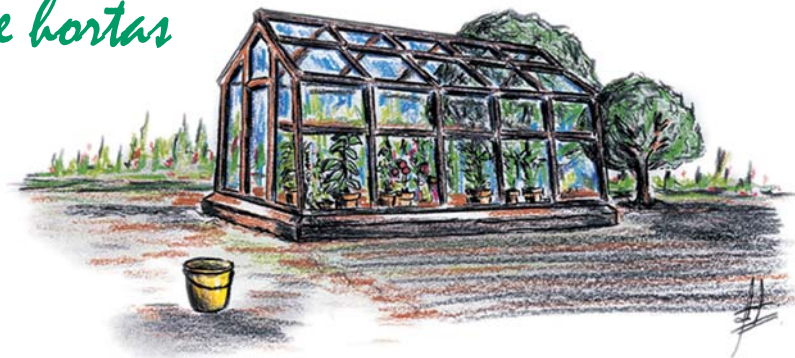
SEQUESTRENE G-100

(50-100 gr/árbore) conforme porte.

Hai outra praga chamada "araña vermella" que pode acometer algunha vez, neste caso tratarase unha ou dúas veces con **ZELDOX**.

Tratamentos de Invernadoiros e hortas

PROBLEMAS	TRATAMENTOS
VERMES da terra	FORCE 1,5 g (5 kg/ha); mesturado coa terra.
MILDEU (Tomates e outros)	ORTIVA (80 ml/hl) ou RIDOMIL GOLD PLUS (400 g/hl) RIDOMIL GOLD MZ PEPITE (250 g/hl) ou ZZ-COBRE SUPER PLUS (400 g/hl) ZZ-CUPROCOL, cando os froitos estean xa a madurar (150-200 ml/hl).
BOTRITE (Calquera cultivo)	SWITCH (morango, tomate, berenxena, leituga e xudía verde) 100 g/hl.
PULGÓNS (Calquera cultivo)	APHOX (100 g/hl) ou ACTARA (20 g/hl) ou PLENUM (40 g/hl).
MOSCA BRANCA	ACTARA (20-30 g/hl) ou PLENUM (50 g/hl).

PROBLEMAS	TRATAMENTOS
HERBAS	REGLONE, dirixindo a pulverización entre os corredores e as plantas (600 ml/hl). FUSILADE MAX (350 ml/hl). Mata herbas de folla estreita sen danar o cultivo aínda que este se molle.
CULTIVOS CATIVOS	ISABION (250 ml/hl) aplicar varias mans. Pode mesturarse cos funxicidas.
FUNGOS, en Caraveis, Rosas e outros cultivos	SCORE (30-50 ml/hl).
OÍDIO	THIOVIT-JET (400-600 g/hl) ou ATEMI 10 (20 g/hl) ou TOPAS 200 (20 ml/hl)
VERMES que comen froitos, flores, follas ou talos	KARATE ZEON (10-20 ml/hl) ou AFFIRM (150 g/hl) ou COSTAR (30-50 g/hl).
ARAÑA VERMELLA	ZELDOX (50 g/hl) VERTIMEC (50-100 ml/hl).
LESMAS E CARACOIS	ALIMET (5-8 kg/ha).

NOTA: non mesturar Isabión con Cobre Super Plus nin ZZ-Cuprocol.

Tratamentos

Sementeira

Xerminación

Desenvolvemento das follas

Formación de brotes laterais

Crecemento lonxitudinal (brotes principais)

Pragas	Sementeira	Xerminación	Desenvolvemento das follas	Formación de brotes laterais	Crecemento lonxitudinal (brotes principais)
Mildeu (Mera)				Ridomil Gold MZ Pepite (200 g/hl ó 2,5 kg/ha)	
Ternaria				Cobre Super Plus (400 g/hl) ou ZZ Cuprocol (150	
Insectos do chan	Force 1,5 G (3 - 5 kg/ha)				
Eirugas	Karate Zeon (10 - 20 ml/hl)				
Escaravello	Cruiser 350 FS (21,4 ml/100 kg pataca)			Actara 25 WG (100 g/ha)	
Pulgón	Cruiser 350 FS (21,4 ml/100 kg pataca)			Actara 25 WG (100 g/ha) o Aphox (100 g/hl)	
Malas herbas	Dual Gold (0,5 - 1,5 l/ha) Auros (4 l/ha) Touchdown Premium (3 - 6 l/ha)				
Desecantes					
Fertilizantes			Abofol (100 g/hl)		
Bioestimulantes					

das Patacas

Floración

Formación do froito

Maduración de froitos e sementes

Senescencia

Observacións

		Ohayo (400 ml/ha)		Tratar nos momentos de máximo crecemento do cultivo e alternar entre os produtos anteriores.
- 250 ml/hl)				
		Score 25 EC (800 ml/ha) Bravo 720 SC (210 ml/hl)		Tratar ao inicio dos primeiros síntomas ou de forma preventiva.
				Aplicar en tratamento localizado no momento da sementeira.
				Tratar cando se observen os primeiros danos.
				Tratar cando se observen as primeiras larvas.
				Tratar cando aparezan os primeiros pulgóns.
				Todos os herbicidas deben usarse antes da xerminación da pataca. Usar Dual Gold cando se preveva a aparición de gramíneas.
			Reglone (1,5 - 4 l/ha)	Deixar polo menos 2 semanas desde o tratamento ata a recolección.
		Stimufol K (250 - 500 g/hl)		Complementan a acción dos fertilizantes de fondo.
		Isabión (200 - 300 ml/hl)		Axuda a restablecer a sanidade da pataca en casos de sarabia, xeadas, estrés, etc.

**Contra
a Xuncia
do millo**

Callisto

**A mellor solución,
naturalmente**

DOSE: 1.500 cc/Ha.

(40-50 cc/mochila de 15 l.
para 250-300 m² de terra)

Callistemon Plant Technology

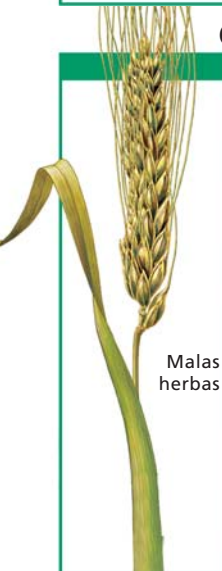
Tratamentos do millo e outros cereais

Millo

	TRATAMENTOS	OBSERVACIÓNS
Malas herbas	Camix (3,75 l/ha).	Para herbas gramíneas e de folla ancha antes o pouco despois da nacemento do millo. Aplicar ata 4-8 follas do millo.
	Primextra Líquido Gold (4 l/ha).	Para herbas gramíneas e de folla ancha antes da nacemento do millo.
	Callisto (0,75-1,5 l/ha).	Aplíquese 1,5 l/ha para control da xuncia. Controla ademais as herbas de folla ancha e dixitaria (pata de galiña).
	Samson (1,25-1,5 l/ha).	Aplicar para controlar gramíneas despois de nacidas, como millán, setaria, etc. Aplicar con millo 4-8 follas.
Pulgóns e eirugas	Karate Zeon (0,125-0,4 l/ha).	Aplicar ó inicio do ataque.
Insectos chan (verme arame, vermes brancos, etc).	Force 1,5 G (3-5 kg/ha).	Aplicar localizado na liña de sementeira.

Cereais de inverno (Trigo e Cebada)

	TRATAMENTOS	OBSERVACIÓNS
Malas herbas	Auros Plus (3,5 l/ha + 40 g/ha).	Controla xoio e herbas folla ancha. Aplicar desde a sementeira ata herbas en 2 follas.
	Arizona (2,5-3,5 l/ha).	Controla xoio e herbas de folla ancha. Aplicar antes da nacemento do cereal ou a partir do estadio de 2 follas ata o inicio do afillado.
	Agroxone (1,5-2 l/ha)	Aplicar despois de nacida a herba. Pode mesturarse con Logran.
	Topik Evo (250 ml/ha - 150 g/ha). Aplicar non máis de 300-400 l agua.	Controla aveia e xoio nacidos en trigo en herbas de folla ancha. Aplicar en pleno afillamento.
	Splendor (1,4-1,6 l/ha). Aplicar con non máis de 300-400 l agua.	Para controlar aveia e xoio en trigo e cebada, cando están nacidas. Aplicar pleno afillamento. Mesturar con Canplus.
	Aly 20SX (20-30 g/ha).	Aplicar despois de nacida a herba. Controla as herbas de folla ancha.
Insectos grans almacenados.	Actellic Polvo (400 g/tonelada gran).	Salferir e mesturar co gran de cereal.

Humidais e agricultura

QUE SON OS HUMIDAIIS

Os humidais son a miúdo descritos como terras baixas, que se atopan alagadas temporal ou permanentemente. Estes sistemas enchen os acuíferos subterráneos e depuran a auga entrante -mediante as especies vexetais alí instaladas, á vez que serven de acubillo a numerosas especies animais.

Os humidais atrapan nutrientes tales como fósforo e nitróxeno, que logo as plantas transforman e convierten en alimento para aves, peixes e anfíbios. Tamén actúan como zonas de almacenamento de auga, previndo inundacións e proporcionando unha liberación controlada da mesma. Ademais, cabe indicar que nalgúns zonas son tamén lugares interesantes para o pasto do gando en épocas de seca.

O VALOR DOS HUMIDAIIS: FUNCIÓNS QUE CUMPREN

Os humidais naturais funcionan como nexo entre as terras agrícolas de augas arriba e as augas abertas de máis abaixo. Deste xeito, actúan como receptores de sedimentos e agroquímicos e tamén como reguladores de fluxo cara a ríos e lagos. Así pois, os humidais cumpren un papel fundamental na protección das canles naturais de auga.

É importante deixar claro que cando falamos de valor, referímonos aos beneficios que os humidais nos poden carrexar, a pesar de que non sempre son percibidos pola sociedade, o cal pode crear diferenzas de criterio entre os intereses privados e os públicos no concernente á protección e conservación destes espazos.

Se imos un pouco máis ao detalle, poderíamos resumir as funcións que cumpren os humidais baixo os seguintes epígrafes:

■ **Ecolóxicas:** axudan a mellorar a calidade da auga, xa que funcionan como filtros, retendo nutrientes e sedimentos arrastrados polas augas entrantes. De devandita función encárganse sobre todo as especies vexetais instaladas neles, aínda que tamén hai fenómenos de retención por parte dos sedimentos alí presentes (absorción), deposición de detritos orgánicos, e tamén procesos de precipitación química. Todos estes mecanismos evitan que moitos dos inputs provenientes da agricultura alcancen outras masas de auga tales como arroios, ríos, lagos, etc.

Os humidais son ademais interesantes hábitats para a vida salvaxe. Algunhas especies de animais viven permanentemente neles, mentres que outras os utilizan intermitentemente para a alimentación ou para a cría. Moitas especies de peixes, tanto de auga doce como salgada, dependen dos humidais, xa que se alimentan a partir de comida producida en devanditos lugares. Como dicimos, os humidais son ademais un sitio adecuado para o desenvolvemento de numerosas especies como os lucios ou as robalizas, que desovan e crían alí. Moitos anfibios e réptiles dependen tamén de humidais e unha gran parte das aves migratorias visítanos durante os seus movementos. Tamén mamíferos como o castor, a lontra ou o visón utilizan preferentemente os humidais como hábitat. A nivel xeral, é ben sabido que os humidais son hábitats críticos para a supervivencia de especies ameazadas ou en perigo de extinción.

■ **Biolóxicas:** pódese afirmar que nas rexións temperadas os humidais son os sistemas máis produtivos desde o punto de vista biolóxico, cumprindo unha función equivalente á que desempeñan as pluviselvas nas rexións tropicais. O seu alto valor biolóxico vén dado pola súa elevada capacidade para reciclar nutrientes e enerxía.

■ **Hidrolóxicas:** os humidais atópanse a miúdo en lugares onde o nivel freático está moi próximo á superficie, e son en gran medida responsables das descargas ou recargas flutuantes das augas subterráneas. Estes sistemas tamén reducen a erosión ocasionada polas ondas na costa, e preveñen inundacións e correntes de terras porque o sistema radicular das especies vexetais que os habitan contribúe á estabilidade do chan, evitando a súa perda, atrapando sedimentos e reducindo a erosión do chan. Os humidais tamén actúan como grandes esponxas, acumulando temporalmente as avenidas de auga e liberando paulatinamente devandita acumulación. Deste xeito redúcese os picos de fluxo e evítanse danos nas terras que se atopan augas abaixo.

PRIMEIRAS RELACIÓNS ENTRE HUMIDAIIS E AGRICULTURA

Os humidais e a agricultura están intimamente ligados desde a prehistoria. As probas das que dispomos suxiren que os primeiros asentamentos humanos comezaron na contorna de humidais.

Así, as evidencias sobre actividades agrícolas máis antigas que se coñecen atópanse en oriente medio, onde as inundacións temporais de terreos próximos a canles de auga proporcionaban unha contorna ideal para sementala. Nestes lugares os cultivos atopábanse con terreos fertilizados e con niveis adecuados

de humidade. Así, as sementes espárese despois da retirada das augas. Aínda hoxe en día a agricultura nalgúns lugares do mundo segue baseándose nestes principios. Na India, por exemplo, as comunidades locais continúan plantando infinidade de cultivos hortícolas nas zonas de inundación temporal próximas a canles de auga.

Xa que logo, pódese afirmar que a agricultura naceu nos humidais e creceu a expensas destes e tamén dos bosques (onde se facían queimas controladas para logo sementar). Dun modo máis ou menos evidente, a expansión da agricultura continuou ata a actualidade en ditos lugares. Non é ocioso comentar que hoxe día as terras agrícolas ocupan ao redor do 12% da superficie da terra, mentres que os humidais representan menos do 6%. Un exemplo moi común de agricultura practicada en humidais constitúeno os arrozais. Existen probas de cultivo en arrozais desde as primeiras etapas de desenvolvemento do ser humano. Por suposto, a domesticación do arroz comezou en zonas de humidais e, probablemente, de forma independente en China, Tailandia e India. Coa demanda crecente de alimentos, esta modalidade de agricultura foise estendendo cara a zonas limítrofes do sur e sueste de Asia.

CONVERSIÓN DOS HUMIDAIIS PARA A AGRICULTURA: ALGUNHAS NOTAS HISTÓRICAS

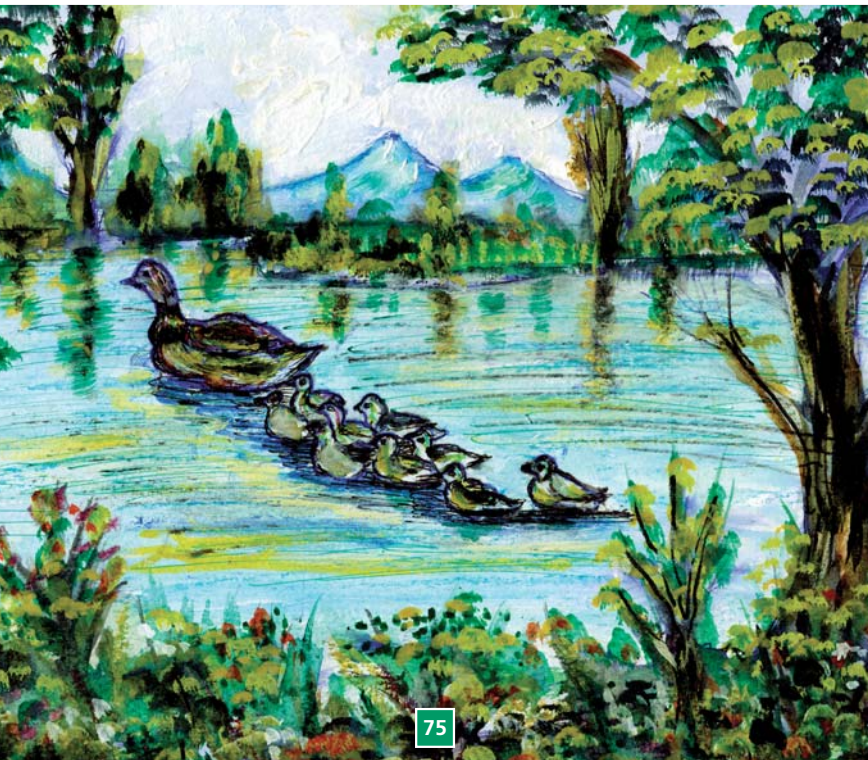
Logo da colonización europea do continente asiático (séculos XVIII e XIX), os manglares costeiros foron rapidamente convertidos en arrozais, e tras a consecución da independencia das nacións da rexión, cara a mediados do século XX a transformación ata se acelerou. Así, o rápido crecemento da poboación humana, e a necesidade de autoabastecimiento conduciron a unha expansión das terras agrícolas e a unha intensificación da agricultura. Iso significou unha aínda maior redución da superficie dos humidais. Un claro exemplo atopámolo na desaparición dos manglares asociados aos maiores ríos do subcontinente indio.

Coa entrada das técnicas modernas de produción agrícola (séculos XIX e XX), a transformación dos humidais en zonas produtivas experimentou unha aceleración sen precedentes. Mediante técnicas de drenaxe, numerosas terras, consideradas anteriormente improdutivas, foron recuperadas para a agricultura.

As primeiras drenaxes foron construídas cara á década de 1860. Naturalmente, por aquelas datas a construción era moi rudimentaria. Traballábase con arados e animais e, en ocasións, a pico e pa. Como os recursos eran máis ben limitados, e a presión demográfica que demandaba alimentos non era tan perentorio, as superficies drenadas non eran masivas, de maneira que se podían atopar aínda infinidade de zonas húmidas naturais.

Co devir dos anos, o continuo incremento da poboación humana fixo que a produción agrícola intensiva se volvесе crucial para a supervivencia dunha poboación en crecemento exponencial. Así pois, a drenaxe de moitas zonas húmidas intensificouse. Terreos antes considerados improditivos volvéronse fértiles mediante estes sistemas. Ademais, mellorouse o acceso á terra, a entrada de maquinaria, e tamén se reduciron algúns problemas de saúde, tanto para os humanos como para o gando. Nalgúns lugares, o éxito destas operacións foi tal que apenas quedan humidais que non sexan afectados por operacións de drenaxe. As perdas de zonas húmidas sucedéronse, e sucédense, por todo o mundo debido a outras causas, por exemplo a construción de presas e diques nas canles dos ríos para regular o seu caudal e producir electricidade. Doutra banda, tamén convén recordar que as crecentes necesidades de auga para a agricultura contribuíron á creación de humidais artificiais en forma de miles e miles de encoros para rega. Nas zonas tépedas, tamén se crearon humidais por causas diversas, por exemplo filtracións das redes de rega. Con todo, a nivel xeral, podemos afirmar que os humidais foron cumpridamente drenados e convertidos en sistemas terrestres.

O PROBLEMA DA DESAPARICIÓN DOS HUMIDAIIS: TOMA DE CONCIENCIA

A medida que os labores de drenaxe se intensificaban, comezaron a detectarse problemas serios de carácter ambiental. Nun primeiro momento detectouse unha significativa perda de calidade nas augas da contorna. Deste xeito, os drenes profundos produciron a liberación de augas subterráneas nalgúns casos excesivamente acedas, que chegaban así a ríos e regatos. Con estas operacións tamén se promoveu a aparición de máis cantidade de auga desoxixenada, moi nociva para a vida acuática.

Ademais, a drenaxe dos humidais anulou a súa capacidade filtrante, e xa que logo tamén se vía comprometida a calidade das augas situadas máis abaixo. Por outra banda, case todos os drenes en zonas de humidais de costa presentan comportas. Estas comportas tamén repercuten negativamente na calidade da auga, á vez que son barreiras físicas que impiden o movemento de peixes e outros animais.

Todos estes factores, unidos ao feito de que un moderno sistema de drenaxe pode baleiar en moi pouco tempo unha zona de humidal, fan que a auga transportada a ríos e esteiros poida ser de moi pobre calidade. Numerosas mortes de peixes son directamente atribuídas ás drenaxes e á pobre calidade da auga que entra nos ríos debido a estas operacións.

Xa que logo, podemos afirmar que a conversión de humidais para a agricultura é unha cuestión delicada que debe ser analizada desde unha perspectiva global. O uso da terra cambia, á vez que o fan as prácticas agrícolas tanto nos humidais como nas zonas adventicias. Varios estudos recentes afirman que a conversión de humidais para agricultura ou outros usos (incluíndo usos forestais) impacta na biodiversidade da zona de varios xeitos. Autores especializados observaron que arbustos, vexetación herbácea, anfibios, peixes e aves están fortemente influídos polo uso do chan da zona en que habitan. Xeralmente a diversidade das especies redúcese a medida que aumentan os usos agrícolas do terreo.

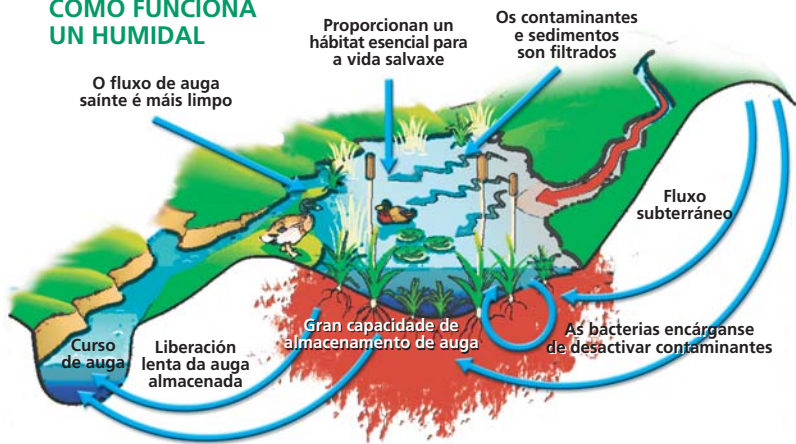
A toma de conciencia acerca dos problemas de degradación dos humidais é relativamente recente, unhas tres décadas. Ata entón, os humidais consideráronse terreos sen valor, susceptibles de ser drenados e utilizados en agricultura ou con calquera outro propósito. Hoxe en día, recoñécense moitas das funcións e valores que posúen os humidais e que antes sinalabamos, así que se fan esforzos de conservación e restauración. Os humidais considéranse actualmente como unha interesante ferramenta de protección dos recursos hídricos contra o impacto dos labores agrícolas.

ATOPAR O EQUILIBRIO

Como vimos, aínda que o beneficio inicial de xerar terras de cultivo para a alimentación humana é evidente, a perda de zonas húmidas tamén ocasionou algúns problemas ambientais non anticipados.

En 2005, a Avaliación dos Ecosistemas do Milenio chegou á conclusión de que as augas son o recurso máis sobreexplotado do planeta, e que a tendencia é que dita sobreexplotación se incremente aínda máis nos próximos anos. Unha

COMO FUNCIONA UN HUMIDAL

gran cantidade de augas extraése dos humidais para ser usada en agricultura, polo que estes se ven seriamente ameazados.

Se se queren alcanzar os acordos do Millenium Development Goal (MDG) de reducir o fame no mundo, haberá que duplicar a produción agrícola para 2050, coa implicación que para iso ten a demanda de auga. Todo iso haberá que logralo nun contexto en que a dispoñibilidade de auga doce está descendendo, ao mesmo tempo que se espera que o consumo se incremente un 50% en países en vías de desenvolvemento e un 18% nos países desenvolvidos. O informe antes citado conclúe dicindo que, en caso de non actuar, a crecente demanda de auga volverase intolerable en países con insuficientes recursos hídricos.

Polo tanto, o gran desafío de cara aos próximos anos será harmonizar as crecentes demandas de produción agrícola coa preservación dos recursos naturais, en especial das zonas húmidas. Como sabemos, a sustentabilidade da agricultura está estreitamente relacionada coa dos humidais, xa que estes proporcionan, ademais de auga para a rega, refuxio para os polinizadores dos cultivos e para os depredadores das pragas, e ata protección contra xeadas.

Está claro que existe unha urxente necesidade de aplicar políticas integradoras, de tal xeito que se protexan os recursos hídricos, á vez que se mantén a necesaria produtividade agrícola. Nese sentido, hai cousas que xa se empezan a facer, por exemplo pór en marcha prácticas de drenaxe menos agresivas para as capas freáticas, ou ata conservar zonas húmidas nas propias explotacións, algo que, cada vez máis, o agricultor percibe como unha práctica beneficiosa.

En calquera caso, as solucións expostas pola comunidade científica internacional pasan sempre por desenvolver prácticas agrícolas racionais e respectuosas co medio ambiente. A produción agrícola ha de seguir buscando altos rendementos para soste unha poboación en continuo crecemento, pero non ha de comprometer a preservación dos recursos naturais.

Feiras gastronómicas de toda Galicia

A CORUÑA		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONOMICA
Xaneiro	Ferrol	Día do Arroz con Leite
Febreiro	Moeche	Feira do Mel de Moeche
Domingo de Entroido	As Pontes	Feira do Grello
Domingo de Entroido	Lestedo (Boqueixón)	Festa da Filloa
Sab. sig. ao Martes de Entroido	Bergondo	Festa da Orella
Marzo	Ribadumia	Festa da Augardente do Ulla
Marzo	Santiago de Compostela	Festa da Uña
Marzo	Vedra	Festa da Orella
1º domingo de Marzo	Arzúa	Feira do Queixo de Arzúa
7 ao 10 de Marzo	Ferrol	Fevino
Finais de Marzo	Cee	Festa do Cocido de Cee
Finais de Marzo	Muxía	Festa do Longueirón
Domingo seguinte á Pascua	Betanzos	Feira Exaltación do Viño do Ulla
Domingo seguinte á Pascua	Sarandón (Vedra)	Festa do Viño da Ulla
Xoves Santo	Camariñas	Festa do Polbo
Venres Santo	Camariñas	Festa do Rodaballo
Sábado Santo	Camariñas	Festa do Mexillón
Sábado Santo	Carnota	Festa da Centola
Sábado Santo	Padrón	Festa da Empanada de Lamprea
Venres Santo	Muxía	Festa do Congro de Muxía
2º quincena de Abril	Betanzos	Festa do Viño de Betanzos
Último sábado de Abril	Ordes	Feira do Champiñon
Maio	Carballo	Festa do Pan
Maio	Curtis	Feira Exaltación do Melindre
Maio	Padrón	Festa da Tortilla Xigante
Maio	Teo	Festa da Cacheira
1º domingo de Maio	Teo	Exaltación da Lamprea do Ulla
1º domingo de Maio	Teo	Festa da Carne ao Caldeiro
9 de Maio	Oroso	Festa da Troita
Venres ant. ao últi. dom. de Maio	Teixeiro (Curtis)	Feira Exaltación do Melindre
S. Xoán	Dodro	Festa do Carneiro

A CORUÑA		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONOMICA
S. Xoán	Tallós (Dodro)	Degustación de Cordeiro Estufado
Últ. fin de semana de S. Xoán	Melide	Carne Estufada
Santiago	A Brea (Carballo)	Festa do Pan da Brea
Santiago	Brión	Festa da Froita
Santiago	Corme (Ponteceso)	Festa do Percebe de Roncudo
Santiago	Malpica	Festa da Tortilla
18 de Santiago	Mugardos	Festa do Polbo
25 de Santiago	Rianxo	Festa de Xouba
Últ. fin de semana de Santiago	Melide	Festa do Melindre
Últ. fin de semana de Santiago	Santiago de Compostela	Festa da Sidra
Últ. sábado de Santiago	Mugardos	Festa da Ameixa
31 Santiago - 1 Agosto	Cedeira	Festa do Percebe
Agosto	A Coruña	Feira do Viño Galego
Agosto	Cee	Festa do Berberecho
Agosto	Corcubión	Festa da Ameixa
Agosto	Fisterra	Festa do Longueirón
Agosto	Meá (Mugardos)	Festa da Ameixa
Agosto	Padrón	Festa do Pemento de Herbón
Agosto	Porto do Son	Festa do Polbo de Porto do Son
1º domingo de Agosto	Zas	Festa da Troita
17 de Agosto	Sada	Sardiñada
Última fin de sema. de Agosto	Narón	Oenach Céltico
Último domingo de Agosto	Noia	Festa da Empanada
1º domingo de Setembro	Lariño (Carnota)	Día do Porquiño
1º domingo de Setembro	Neda	Festa do Pan
1º domingo de Setembro	Pontedeume	Festa das Peras
15 de Setembro	Coristanco	Festa da Pataca
Outubro	A Barqueira (Cerdido)	Feira Monográfica do Mel
Outubro	Ponteceso	Festa da Faba
4º domingo de Outubro	Moeche	Festa da Faba
Novembro	As Pontes	Feira dos Fungos e Cogomelos
Novembro (San Martiño)	Ortigueira	Feira do Mel
30 de Novembro	Ortigueira	Festa do Bonito
6 - 8 Decembro	Mañón	Festa do Marisco
Último domingo de cada mes	Melide	Feira do Queixo da Montaña de Melide

LUGO		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONOMICA
23-24 de Xaneiro	Foz	Festa do Berberecho
Febreiro	A Fonsagrada	Feira do Butelo
Febreiro	Monforte de Lemos	Romaría das Roscas

LUGO		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONOMICA
Domingo de Entroido	Navia de Suarna	Feira das Androllas
Domingo de Entroido	Taboada	Festa do Caldo de Ósos
Marzo	Chantada	Feira do viño de Chantada
Marzo	Friol	Feira do queixo e pan de Ousá
Marzo	Pobra do Brollón	Feira do Viño de Vilachá
Sábado e Domingo de Ramos	Sober	Feira do Viño de Amandi-Sober
Domingo de Pascua	Portomarín	Día da Augardente de Portomarín
Domingo de Pascua	Quiroga	Feira do Viño de Quiroga
Abril	Monterroso	Queixo de denom. de Orixe Arzúa-Ulloa
Abril	Vilalba	Festa do Queixo San Simón
Abril (Domingo de Ramos)	Pedrafita do Cebreiro	Feira do Queixo do Cebreiro
20 de Abril	Xove	Festa do Polbo á pedra
Maio	Mondoñedo	As Quendas
Maio	O Courel	Xornada gastronómica do Cocido
Maio	Pobra do Brollón	Cata do Viño
1 de Maio	A Pontenova	Festa da Troita
1 de Maio	Cospeito	Festa da Filloa
S. Xoán	Monforte de Lemos	Mostra de viños da Ribeira Sacra
S. Xoán	Monterroso, Palas de Rei, Antas de Ulla	Feira do Queixo da comarca da Ulloa
S. Xoán	Pantón	Feira do Viño de Pantón
S. Xoán	Ribas de Sil	Festa da Cereixa e do Aceite
Santiago	Mondoñedo	Festa da Ensalada
Santiago	Viveiro	Festa da Pescada
1º Domingo de Santiago	Parga (Guitiriz)	Festa dos Callos
Último sábado de Santiago	Ribadeo	Festa do Polbo
Agosto	A Chousa de Merlán (Chantada)	Festa da Empanada
Agosto	Chantada	Festa da Empanada
Agosto	Folgozo do Courel	Festa da Empanada de Acelga
Agosto	Grolos (Guntín)	Festa do Pemento
Agosto	O Chanto (Sarria)	Festa da Empanada
Agosto	Sarria	Festa da Tortilla
Agosto	Sarria	Festa do Lacón
Agosto	Sober	Feira da Rosca
Principios de Agosto	Burela	Festa do Bonito
Primeiros de Agosto	Quiroga	Mostra do Mel
4º domingo de Agosto	Viveiro	Romaría do Naseiro

LUGO		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONOMICA
1ª fin de semana de Setembro	Chantada	Degustación de carne de touro á pedra
1º domingo de Outubro	Vilanova de Lourenzá	Festa da Faba
2ª fin de semana de Outubro	Ferreira-O Valadouro	Feira do Mel
Outubro (San Lucas)	Mondoñedo	Feira do Mel de Mondoñedo
3º sábado de Outubro	Taboada	Festa do Viño Novo
Novembro	Cospeito	Feira do porco da ceba
Novembro	O Vicedo	Festa da Coquina
Fin de semana ant. a Noiteboa	Vilalba	Feira do Capón

OURENSE		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONOMICA
Xaneiro	Ábedes (Verín)	Festa do Chourizo
Xanerio	O Barco de Valdeorras	Festa do Butelo
1ª fin de semana de Febreiro	Pobra de Trives	Festa do Chourizo de Vilanova
Domingo de Entroido	Vilariño de Conso	Festa do Cabrito
Abril	Ribadavia	Feira Exposición do Viño do Ribeiro
Maio	Ribadavia	Feira do Viño do Ribeiro
Domingo próx. ao 14 de Maio	Amoeiro	Festa do Porco
Santiago	Ourense	Festa da Pasta Fresca
Día 6 de Santiago	San Cristovo de Cea	Festa do Pan de Cea
Último domingo de Santiago	Pobra de Trives	Festa da Bica
Agosto	A Rúa	Festa do Viño
Agosto	Oimbra	Festa do Pemento de Oimbra
2-6 Agosto	Castrelo de Miño	Festa da Anguía
Primeira semana de Agosto	Arnoia	Festa do Pemento de Arnoia
7-8 Agosto	Muíños	Festa das Sopas de Burro Canso
2º domingo de Agosto	O Carballiño	Festa do Polbo do Carballiño
17-18 Agosto	Allariz	Festa da Empanada de Allariz
22 de Agosto	Lobios	Festa dos Callos Limiaos
Último domingo de Agosto	Leiro	Festa da Vendimia
Setembro	Allariz	Feira do Doce, Armendoado e Melindre
Setembro	O Barco de Valdeorras	Festa do Viño de Valdeorras
2º domingo de Outubro	Vilar de Barrio	Festa da Pataca
29 de Outubro	Leiro	Festa do Licor Café
Novembro	A Gudiña	Festa do Xabarán con Castañas
Novembro	Cabanelas O Carballiño	Festa do Viño Novo de Cabanelas
Novembro	Riós	Feira da Castaña e do Cogomelo
8 de Novembro	A Veiga	Magosto Popular
11 de Novembro	Ourense	Magosto Popular

PONTEVEDRA		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONOMICA
Xaneiro	Santa María de Oia	Festa do Chourizo
Xaneiro	Vilanova de Aurosa	Festas dos Callos de Vilanova
3º sábado de Xaneiro	A Guarda	Festa da Paletada
Domingo antes de Entroido	Lalín	Festa do Cocido
4 de Febreiro	Vila de Cruces	Festa de Exaltación do Chourizo
Véspera do domingo de Paixón	Pontecesures	Festa do Ovo con Chourizos
2º domingo de Marzo	Mourente (Pontevedra)	Festa do Caldo
Domingo anterior ao Ramos	Pontecesures	Festa da Lamprea en Pontecesures
Sabado e domingo de Ramos	Sanxenxo	Festa da Raia
Venres Santo	As Neves	Feira do Requeixo e o Mel
Sábado e Domingo de Pascua	Arcade (Soutomaior)	Festa da Ostra
23 de Marzo	Pontevedra	Feira da Cabaza
Domingo de Pascua	Silleda	Festa da Rosquilla
Domingo de Pascua	Tuí	Festa da Angula
27-30 Marzo	Marín	Festa da Caldeirada
Último domingo de Marzo	Bueu	Festa do Millo Corvo
Último domingo de Marzo	Silleda (Sta María de Abades)	Romaría da Rosquilla
Abril	Nigrán	Festa da Cadelucha
19 e 20 Abril	Arbo	Feira de Lamprea
Último sábado de Abril	Santa María de Oia	Festa do Polbo
Maio	A Lama	Festa do Codillo
Maio	Pontecaldelas	Festa da Troita
Maio	Vila de Cruces	Festa do Galo de Curral
Maio	Vilaboa	Festa do Churrasco
7-8 de Maio	Silleda	Festa da Cacheira
2º domingo de Maio	Redondela	Festa do Choco
3º domingo de Maio	A Estrada	Festa do Salmón
Maio-S. Xoán	Ribadumia (Barrantes)	Festa do Viño Tinto do Salnés
S. Xoán	A Guarda	Festa do Roscón de Xema
S. Xoán	Vigo (Beade)	Feira-Festa da Cereixa de Beade
7-8 de S. Xoán	Bueu	Festa do Churrasco
1º domingo de S. Xoán	O Covelo	Festa do Chourizo de Paraños
21 de S. Xoán	Silleda	Festa da Parrilla
28-29 de S. Xoán	Campo Lameiro	Festa da Augardente
Último domingo de S. Xoán	A Guarda	Feira-Festa da Langosta
30 de S. Xoán	Cotobade	Festa do Queixo
Santiago	A Guarda	Festa do Peixe Espada
Santiago	Meis	Festa dos Callos de Meis

PONTEVEDRA		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONOMICA
Santiago	O Rosal	Festa do Viño
Santiago	Vigo	Festa do Mexillón
2-4 Santiago	Bueu	Festa do Viño Tinta Femia
Día 6 de Santiago	Arbo	Festa da Lamprea Seca
6 de Santiago	Pontevedra	Festa da Peneirada
1º Domingo de Santiago	Gondomar	Festa da Rosquilla
7 de Santiago	Pontevedra	Festa da Anguía
2º sábado de Santiago	Catoira	Festa da Solla
13 de Santiago	Fornelos de Montes	Festa da Chanfaina
13 de Santiago	Portas	Festa do Galo de Curral
3º Domingo de Santiago	Ribadumia	Festa do Polo
24 de Santiago	Vilagarcía de Aurosa	Xornadas Gastronómicas do Bacallau
25 de Santiago	Meaño	Encontro co Viño de Autor
25 de Santiago	O Covelo	Festa do Churrasco
26-27 de Santiago	Poio	Festa da Ameixa
Últi. fin de sem. de Santiago, día 27	Moraña	Festa do Carneiro ao Espeto
28 de Santiago	Cangas	Festa do Percebe e a Navalla
Agosto	A Caniza	Festa do Xamón
Agosto	Cambados	Festa de Exaltación da Vieira
Agosto	Carballeira de Ribadumia	Festa do Pan do Salnés
Agosto	Forcarei (Carballeira de Frei)	Festa do Porquiño
Agosto	Marín	Festa da Cigala
Agosto	Salvatera do Miño	Feira do Viño do Condado
Agosto	Vigo	Festa da Sardiña
Agosto	Vigo	Festa do Polbo
Agosto	Vilagarcía de Aurosa (Carril)	Festa da Ameixa
Agosto	Vilanova de Arousa	Festa do Mexillón
1 de Agosto	Cangas	Festa do Bocho
1ª fin de semana de Agosto	Cambados	Festa do Viño Albariño
1º sábado de Agosto	Silleda	Festa da Tortilla
2º domingo de Agosto	Sanxenxo	Festa da Ostra
10-18 de Agosto	Pontevedra	Feira do Mel
14 de Agosto	Lalín	Festa do Xamón
16 de Agosto	Mondariz	Festa da Empanada
16 de Agosto	Poio	Festa do Mexillón
3º fin de semana de Agosto	Silleda (Bandeira)	Festa da Empanada de Bandeira
3º domingo de Agosto	Arbo	Festa da Augardente
Última semana de Agosto	Poio (Combarro)	Festa do Mar
Últi. fin de semana de Agosto	Poio (San Xoán de Poio)	Festa dos Callos

PONTEVEDRA		
DATA	LUGAR	FESTA GASTRONOMICA
Último domingo de Agosto	Moraña (Carballeira dos Mila)	Festa do Porquiño á Brasa
Último domingo de Agosto	Vigo (Cabral)	Festa do Pan de Millo
Setembro	Pazos de Borbén (Moscoso)	Festa das Chulas
4 de Setembro	Sanxenxo	Festa da Cebola
5 de Setembro	Redondela	Festa do Mexillón
1º domingo de Setembro	Salceda de Caselas	Festa dos Callos
7-9 Setembro	A Lama	Festa do Viño Pelete
3ª fin de semana de setembro	A Guarda	Festa da Zorza
21 de Setembro	Mos	Festa da Orella
3º domingo de Setembro	Vigo	Festa dos Pexegos
21 e 22 de setembro	Marín	Festas da Sidra e da Mazá
22 de Setembro	Vigo	Festa da Empanada
Último domingo de Setembro	Valga	Festa da Augardente e a Anguía
3-5 Outubro	Bueu	Festa do Polbo
5 de Outubro	Cambados	Festa da Vendima
1º domingo de Outubro	O Porriño	Festa dos Callos
5 de Outubro	Redondela (Negros)	Festa da Mazá
2º domingo de Outubro	O Grove	Festa do Marisco do Grove
21-25 de Outubro	Bueu	Xornadas Micolóxicas
Último sábado de Outubro	Silleda (Breixa)	Festa da Castaña
27 de Outubro-1 de Novembro	Pontevedra	Xornadas Micolóxicas
2 de Novembro	Pontevedra (Lourizán)	Magosto Popular
2 de Novembro	Pontevedra (Salcedo)	Festas de Outono
3 de Novembro	A Estrada	Festa do Cogomelo
4 de Novembro	Vila de Cruces	Feira da Castaña
8-11 de Novembro	Bueu	Festa de San Martiño
9 de Novembro	Barro	Festa do San Martiño
9 de Novembro	Caldas de Reis	Festa do Magosto
9 de Novembro	Meis	Festa de San Martiño
9 e 10 de Novembro	Pontevedra (Tomeza)	Festa da Castaña
9 ao 11 de Novembro	Salceda de Caselas	Festa do San Martiño
9 ao 11 de Novembro	Vilaboa	Festa do San Martiño
10 e 11 de Novembro	Poio	Magosto Popular
11 de Novembro	Cotobade (Insula)	Magosto Popular
14 de Novembro	Moraña	Magosto Popular
2º quincena de Novembro	Vilagarcía de Aurosa	Semana Micolóxica
3º domingo de Novembro	Vigo (Cabral)	Festa do Cabazo
Decembro	Agolada	Feira do Porco Cebado
5-14 de Decembro	O Grove	Festa do Centolo
6 de Decembro	Sanxenxo	Festa da Fabada
1º domingo de Decembro	Forcarei	Festa da Richada

Catálogo xeral

DE PRODUTOS FITOSANITARIOS DE INTERESE PARA GALICIA E ASTURIAS

PRODUTO

Nº 00000 Xn - N

COMPOSICIÓN

Nº= Nº Registro Xn= Clasificación Toxicolóxica

E PRESENTACIÓN

N= Clasificación medioambiental

INDICACIONES E DOSE

CATEGORÍA E PRAZO SEGURIDADE. NP= Non procede.

As indicacións de usos, prazos de seguridade e dose son orientativas, refírase á etiqueta en calquera caso de uso.

INSECTICIDAS

ACTARA

25% Tiamethoxam WG.
10x(15x4) g, 20x100 g,
10x1 kg.

Nº 23093 _ - N

PS: 3 días tomate, pemento, berenxena, cogombro, melón e sandía; 7 días en patacas; 14 días nas froiteiras; 21 días en leituga; 28 días en cítricos.

Novo insecticida sistémico que actúa por inxestión e contacto, contra escaravellos resistentes, pulgóns, e mosca branca, para os cultivos de: patacas, melocotoeiro, maceira, cítricos, tomate, leituga, pemento, berenxena, cogombro, melón e sandía. Pode ser aplicado en pulverización normal ou rega de pingapíng.

DOSE: Patacas 80-100 g/ha (30-40 g/hl); melocotoeiro: 200 g/ha; maceiras: 300-400 g/ha; tomate, pemento, leituga, melón e sandía: 20 g/hl. No caso da mosca branca usar 400 g/ha. Nos cítricos para "Phyllocnistis" ou minador 30 g/hl.

ACTELLIC POLVO Tipo A

2% Metil-pirimifos.
Po para salferir.
5 kg.

Nº 12621 _ - _
PS: NP.

Insecticida organofosforado de amplo espectro, especialmente indicado para o tratamento de graos almacenados nos celeiros e almacéns baleiros. Actúa por contacto e vapores contra insectos mastigadores e chupadores.

DOSE: 400g/Tm.

AFFIRM

0,855% Emamectina
(benzoato) - SG.
250g, 1 y 5 kg.

Nº 25353 Xn - N

PS: 1 día alcachofa e amordeiras; 3 días en berenxena cucurbitáceas de pel non comestible, hortalizas do xénero brassica, leituga, cogombro, pemento e tomate; 7 días en vides.

Novo insecticida de alta eficacia por inxestión e lixeira acción de contacto. A súa acción translinarar proporciónalle unha eficacia moi elevada para o control de insectos mastigadores, especialmente, eirugas de lepidópteros. Presenta unha baixa toxicidade e está admitido na maioría dos protocolos de protección integrado.

DOSE: Alcachofa, hortalizas do xénero brassica, leituga e vide: de 1 a 1,5 kg/ha. Berenxena, cucurbitáceas de pel non comestible, amordeiras, cogombro, pemento e tomate de 100 a 150 g/hl.

NOVO

APHOX

50% Pirimicarb WG.
100 g, 250 g, 1 kg.

Nº 11826 T - N
PS: 7 días nas froiteiras industriais e corcubitáceas; 14 días en leitugas e espinacas; 3 días no resto de hortícolas; 45 días cereais; NP feixóns verdes gran e ornamentais.

Aficida específico contra pulgóns respectando os insectos beneficiosos; para hortícolas, froiteiras, cultivos florais, ornamentais, industriais e cereais.

DOSE: 100 g/hl mollando ben o cultivo.

COSTAR

18% *Bacillus thuringiensis* var. *Kurstaki*. Nº 22060 _ - _
90 millóns de U.I. por gramo WG. PS: NP.
500 g.

Insecticida biolóxico específico contra vermes de lepidópteros, nos cultivos de hortícolas.

DOSE: 30-50 g/hl. Con alto volume de caldo por ha. Aplicar ao observar as primeiras eirugas ou síntomas. Usar as doses máis altas se hai vermes desenvolvidos.

CRUISER

35% Tiamethoxam FS Nº 23141 _ - _
500 ml. PS: NP semente de patacas.

Insecticida sistémico e de contacto, de amplo espectro, especialmente indicado para o control dos escaravellos da pataca. A formulación está posta a punto para o emprego como tratamento de tubérculos antes da sementeira, penetrando no interior da semente tratada. En canto esta xermina, dirixese cara aos órganos en crecemento e protexe a plántula e posterior desenvolvemento do cultivo.

DOSE: 21,4 ml cada 100 Kg de tubérculos.

DURSBAN 48

48% Clorpirifos EC. Nº 11318 Xn - N
1 l, 5 l. PS: 7 días alcachofa e solanáceas; 21 días outros cultivos.

Insecticida organofosforado de poder penetrante e amplo espectro. Activo por inxestión, contacto e inhalación, contra vermes, cochinillas, mosca branca, prays, rosquillas, taladros, escaravellos, trillas, trips e piral. Nos cultivos de: alcachofa, alfalfa, cebola, cereais, cítricos, coles, amorodos, millo, pataca, repolo, cenorias, remolacha e vide.

DOSE: 150-200 ml/hl. Non aplicar en nebulización.

FORCE 1,5 G

1,5% Teflutrin granulado. Nº 17502 Xn - N
300 g, 5 kg. PS: 30 días espárragos; NP outros cultivos.

Insecticida piretroide para tratamento da terra, contra: vermes de arame, vermes brancos, vermes grises, roscas, pulguiñas e moscas. Cultivos de cenorias, nabos, tomate, pemento, melón, xudías, chícharos, espárragos, patacas, millo, repolos e remolacha.

DOSE: 3-5 kg/ha.

KARATE ZEON

10% Lambda cihalotrin microencapsulado. Nº 22398 Xn - N
250 ml, 5 l. PS: 3 días hortas; 15 días pataca; 30 días cereais, leguminosas de gran e millo; 7 días outros cultivos; NP na oliveira e ornamentais herbáceas.

Insecticida piretroide de amplo espectro en forma microencapsulada que actúa por inxestión, contacto e acción repelente, contra vermes, pulgóns, mosca, pulguiñas e escaravellos, nos cultivos de: patacas, cereais, millo, froiteiras, hortaliças varias, vide, ornamentais e outros.

DOSE: 10-20 ml/hl.

MATCH 5 EC

5% lufenurón - EC. N° 19623 Xi - N
1 y 5 l. PS: 7 días.

Inhibidor do crecemento dos insectos, con acción sobre a quitina contra vermes e trips nos cultivos de tomate, leituga, melón, cogombro, pemento e sandía. Indicado nos protocolos de loita integrada.

DOSE: Trips 200 ml/hl, *Heliothis* 60-100 ml/hl e *Spodoptera* 40 ml/hl.

PLENUM

50% Pimetrocina WG. N° 25047 Xn - _
1 kg. (En sobres de 200 g), 4 kg. PS: 3 días hortícolas; 7 días en pataca e leituga;
14 días melocotoeiro; 21 días cítricos.

Insecticida que actúa por inxestión e contacto, contra pulgóns e mosca branca nos invernadoiros. Cultivos de: hortícolas, melocotoeiro e cítricos.

DOSE: Pulgóns 40 g/hl, mosca branca 50 g/hl. Aplicar ao principio de infestación.

TRIGARD

75% Ciromazina WP. N° 17832 Xi - _
100 g, 200 g. PS: 7 días no apio, alcachofa, acelga e leituga; 14 días
en cenoria; 15 días para champiñón; 21 días na pataca,
e 3 días nos restantes cultivos. Compatible con abellas.

Insecticida sistémico contra larvas de dípteros (*Liriomyza spp.*). Nos cultivos de: champiñón, hortalizas varias, pataca, ornamentais e florais.

DOSE: 20-40 g/hl. En champiñón, aplicar pulverización grosa sobre o compost: 0,5-1 g/m² cunha cantidade de caldo de 0,5 l/m². Reservar as doses máis altas para fortes infestacións ou larvas moi desenvolvidas, 120-240 g/ha en pataca.

VERTIMEC

1,8% de Abamectina EC. N° 16784 Xn - N
250 ml, 1 l, 5 l.

PS: 3 días en tomate, pemento, corcubitáceas, berenxena e amorodo; 7 días en tomate e berenxena de invernadoiro; 10 días en cítricos e pereira; 14 días en melocotoeiro; 28 días en maceira e vide; NP en leituga.

Insecticida-acaricida con acción traslaminar, contra ácaros, eriódidos e minadores de follas, nos cultivos de apio, berenxena, leituga, melón, sandía, pemento, tomate, amorodo, maceira, pereira, melocotoeiro, cítricos, ornamentais non leñosas, florais e vide.

DOSE: 50-100 ml/hl. Contra psila da pereira e ácaros, 80 ml/hl máis 250 ml/hl de aceite de verán. Aplicar á caída de pétalos. En vide tratar ao inicio do ataque dos ácaros a razón de 75 ml/hl, mollando moi ben toda a follaxe. Nos cítricos para *Phyllocnistis* 30 ml/hl.

ZELDOX

10% Hexitiazox WP. N° 16997 _ - N
500 g (en bolsiñas de 100 g). PS: 7 días para corcubitáceas e amorodos;
14 días para outros cultivos.

Acaricida contra araña vermella e amarela, con acción ovicida, larvicida e ninfecida. Axeitado para loita integrada por respectar os ácaros depredadores. Cultivos de: cítricos, amorodos, corcubitáceas, froiteiras, vide e millo.

DOSE: 10-15 g/hl en cítricos. 50-75 g/hl nos outros cultivos. Nos cítricos para *Phyllocnistis* 20 g/hl.

FUNXICIDAS

ATEMI 10 WG

10% Ciproconazol.
300g, 1Kg.

Nº 24900 Xn - N

PS: 3 días melón, sandía, cabaciña, cogombro, amorodo, pemento e tomate; 14 días froiteiras de óso e pebida; 28 días en cereais, remolacha azucreira e vide; NP en ornamentais herbáceas e leñosas.

Funxicida antioídio sistémico de acción preventiva e que ademais detén a infección durante o período de incubación. Para cultivos de viña, froiteiras, amorodos, hortícolas e outros cultivos.

DOSE: 10-20 g/hl conforme os cultivos. Remolacha azucreira 0,4-0,8 kg/ha e na vide para yesca 125-250 g/hl.

BRAVO 720 SC

72% Clortalonil SC.
1 e 5 l.

Nº 24121 T - N

PS: 3 días en corcubitáceas de pel non comestible, cogombro, pirixel, e solanáceas; 10 días en hortícolas, amorodos, porro e repolo; 15 días en froiteiras, pataca, cenoria, cereal, garavanzo, ervellas e feixóns verdes, gran; NP nas ornamentais.

Funxicida de amplo espectro para o control de alternariose, antracnose, botrite, chancros, helmintosporiose, mera, momificados, moteados e outras enfermidades producidas por fungos endoparasitos.

DOSE: 160-210 ml/hl.

COBRE SUPER PLUS

15% Oxicloruro de cobre.
10% Mancoceb. 3% Cimoxanilo. WP.
300 g / 48 paquetes, 1 kg / 24 paquetes,
4 kg / 5 paquetes.

Nº 14503 Xn - N

PS: 3 días en tomate de invernadoiro; 10 días en tomate ao aire libre; 15 días na pataca e uva de mesa; 21 días na vide de viño.

Funxicida antimera de acción preventiva e curativa que mellora o estado xeral das plantas e a calidade das colleitas; especialmente axeitado para Galicia pola forte presión dos ataques da enfermidade e as carencias de Magnesio. Indicado para control da mera da vide, e mera e alternariose nas patacas e tomates. Non se coñecen resistencias a esta formulación.

DOSE: 400 g/hl. No caso de ataques iniciados, aplicar a máxima dose e repetir o tratamento aos poucos días.

ZZ-CUPROCOL

70% Cobre. Solución coloidal
en auga.
1 l, 5 l.

Nº 14534 Xn - N

PS: 3 días en tomate de invernadoiro, allo, cebola, chalota, corcubitáceas de pel comestible, chícharo, habas e xudía verde. 10 días en tomate ao aire libre e berenxena; 7 días en corcubitáceas de pel non comestible, 15 días en oliveira e outros cultivos; NP en froiteiros de óso e pebida e ornamentais.

Funxicida a base de cobre en formulación coloidal con 90% das súas partículas inferiores a unha micra, polo que a súa actividade funxicida está máis potenciada. Cultivos da vide, contra mildeu, bacteriose, axeitado para últimos tratamentos antes da colleita, e tamén en tratamentos do inverno. Cultivos da tomate e outras hortícolas, contra mildeu, antracnose, bacteriose e alternariose.

DOSE: 150-250 ml/hl.

OHAYO

50% Fluazinam SC.
1 y 5 l.

Nº 23139 Xn - N
PS: 7 días en pataca.

Fungicida preventivo de aplicación foliar, contra a mera da pataca. Moi indicado para a protección contra a mera no tubérculo.

DOSE: 300-400 ml/hl.

ORTIVA

25% Azoxystrobin SC
1 l.

Nº22000 _ - N
PS: 1 día corcubitáceas de pel comestible e amorodos; 3 días corcubitáceas pel non comestible, berenxenas, tomates e pementos; 7 días alcachofa, leituga, apio, berros, canonigos, endivia, escarola e cenoria e xudía; 14 días allo, cebola e chícharos; 28 días feixón (faba); 35 días trigo e cebada.

Fungicida para o control de esclerotinia en leituga, fungos en allos, mera da alcachofa, berenxena, cebola, corcubitáceas, amorodo, leituga, pemento e tomate, oídio, fungos e outras enfermidades en trigo e cebada.

DOSE: 80-100 ml/hl. Trigo e cebada 0,8-1 l/ha.

QUADRIS MAX

9,35% Azoxystrobin. 50% Folpet SC
1,5 e 10 l.

Nº 24025 Xn - N
PS: 28 días viña.

Fungicida con movemento por difusión que controla mera e oídio, no cultivo da vide.

DOSE: 250 cc/hl (800 litros de auga/ha). Para evitar resistencias, aplicar un máximo de 3 aplicacións. Moi indicado para tratamentos desde inicio de floración ata uva tamaño de ervella. Acción secundaria para outras enfermidades da vide.

RIDOMIL GOLD COMBI

5% Mefenoxam. 40% Folpet WP.
(Metalaxil-M 4,8%)
20x25 g, 5x200 g, 2x500 g.

Nº 22055 Xn - N
PS: 28 días na vide do viño.

Nova formulación fungicida, sistémico e de contacto, que se absorbe en 30 minutos polas partes verdes da planta. Especialmente indicado para o tratamento da vide nas primeiras mans contra o mildeu.

DOSE: 200 g/hl. Formulado en bolsa hidrosoluble. Facer un máximo de 4 tratamentos por ano.

RIDOMIL GOLD MZ PEPITE

4% Mefenoxam. 64% Mancozeb WG.
(Metalaxil-M 3,9%)
250g, 1kg e 5 kg.

Nº 24294 Xn - N
PS: 14 días tomate e cogombro; 21 días pataca; 28 días leituga e cebola; 30 días brócoli; NP en vide.

Nova formulación: fungicida sistémico e de contacto contra a mera nos cultivos de tomate, cogombro, pataca, leituga, cebola, brócoli e vide. Tamén contra alternaria de pataca e tomate e septoria en tomate.

DOSE: 200-250 g/hl.

RIDOMIL GOLD PLUS

2,5% Mefenoxam. 40% Cobre WP.
(Metalaxil-M 2,4%)
1 Kg, 5 Kg.

Nº 22062 Xn - N
PS: 3 días para cogombro; 3 días para tomate de invernadoiro; 10 días no tomate ao aire libre; 21 días para leituga y pataca. NP na vide e cítricos.

Nova formulación fungicida sistémico e de contacto contra mildeu nos cultivos da vide, leituga, cogombro e tomate.

DOSE: 400 g/hl. Formulado en bolsa hidrosoluble 250-400 g/hl.

RIDOMIL GOLD GRANULADO

2,5% Mefenoxam (Metalaxil-M 2,4%)
5 Kg.

Nº 22193 Xi - _
PS: 15 días cítricos, amorodos, maceiras, pereiras e pementos.

Nova formulación fungicida sistémica en forma de granulado para o control de *Phytophthora* nos cultivos de cítricos, amorodos, maceiras, pereiras e pementos.

DOSE: 10-30 Kg/ha. En maceira e pereira 20-40 g/árbore.

RIDOMIL GOLD SL

46,5% Mefenoxam (Metalaxil-M)
250 ml, 1l.

Nº 22151 Xn - _
PS: 15 días en cítricos, maceiras e pereiras. NP amorodos e pementos.

Nova formulación fungicida para o control de *Phytophthora* nos cultivos de cítricos, maceiras, pereiras, amorodos e pementos.

DOSE: Rego por goteo 1-1,2 l/ha. En inxección ao chan, 1 ml/m², máximo dúas aplicacións en outono e primavera. En inxección ao chan, máximo 2 ml/árbore.

SCORE

25% Difenconazol EC.
250 ml, 1 l.

Nº 18767 _ - N
PS: 3 días en tomate. 7 días en melocotón, albaricoque, cerdeira e ameixa. 14 días en apio, pereira, maceira, néspere e leituga. 30 días noutros cultivos. NP en caraveis.

Fungicida de acción sistémica, preventivo e curativo, nos cultivos de allo, caravel e espárrago para fungos; apio contra septoria; leituga, pataca e tomate contra alternaria, pereira contra moteado, fungos e septoria; maceira e néspere contra moteado; remolacha contra oídio e cercospora; aboladura en melocotoeiro e oídio; cribado e monilia en melocotoeiro e albaricoqueiro; monilia e oídio en ameixa e monilia en cereixa.

DOSE: 10-20 ml/hl en froiteiras, 50-80 ml/hl en tomate; leituga e pataca. 30-50 ml/hl nos restantes cultivos, 20-30 ml/hl en melocotoeiro e albaricoqueiro.

SWITCH

37,5% Ciprodinil.
25% Fludioxonil WG.
25x20 g, 300 g, 1 kg.

Nº 21714 _ - N
PS: 2 días amorodos, 3 días berenxena, tomate, corcubitáceas de pel comestible e feixóns verdes. 7 días en viña, leituga e outros cultivos. 14 días en pereira. 28 días en feixóns (fabas).

Fungicida específico contra botrite nos cultivos de viña, amorodos, pemento, melocotoeiro, albaricoqueiro, cerdeira, ameixeira, feixóns verdes, leitugas, berenxena, tomate, corcubitáceas de pel comestible y feixóns (faba). Tamén controla monilia, sclerotinia e asperxilo.

DOSE: 60-100 gr/hl en todos os cultivos excepto leituga (0,5-0,6Kg/ha) e viña (0,6-1 kg/ha).

THIOVIT JET

80% Xofre en microgránulos
mollables.
1 Kg, 10 kg, 25 kg.

Nº 12901 Xi - _
PS: 3 días en hortícolas non de folla e 5 días demais cultivos. NP ornamentais leñosas.

Fungicida a base de xofre en microsferas, con acción por contacto e vapores, contra oídio, ácaros, eriofidos e negrilla, nos cultivos da vide, hortícolas, froiteiras e outros cultivos.

DOSE: 250-750 g/hl segundo cultivos.

TOPAS 200 EW

20% Penconazol.
500 ml, 1 l.

Nº 21291 Xn - N
PS: 3 días en melón, sandía, cucurbitáceas de pel comestible, cogombro, amorodo, pemento e tomate. 14 días en vide e outros cultivos.

Funxicida antioídio, sistémico de acción preventiva que ademais detén a infección durante o período de incubación. Para cultivos de viña, froiteiras, amorodos e outros cultivos.

DOSE: 15 - 25 ml/hl conforme os cultivos.

TRI-MILTOX SUPRA

NOVO

17,5 % Mancoceb +22%
Oxicloruro de cobre
(expr. en Cu).
1 kg, 5 kg.

Nº 24441 Xn - N
PS: 3 días en berexena e tomate de invernadoiro e corcubitáceas de pel comestible; 7 días en corcubitáceas de pel non comestible; 10 días en berexena e tomate de aire libre; 15 días en cítricos, garabanzo, lúpulo, herbas aromáticas, oliveira, vide, cebola, allo, chalota, porro e pataca; 21 días en escarola, leituga, chícharos, feixóns verdes, feixóns (faba) e; 28 días hortaliças de xénero brassicae; NP en froiteiras de óso e pebida.

Funxicida preventivo contra mildeu e outras enfermidades, de acción por contacto, que polo seu contido en cobre mais o mancoceb, ten gran eficacia pola súa regularidade de acción e persistencia. Cultivos da vide contra mildeu; tomate e hortalizas contra mildeu, alternaria, septoriose e antracnose; tamén en froiteiras contra moteado, monilia e fusicoccum.

DOSE: 400-600 g/hl segundo cultivos.

HERBICIDAS

AGROXONE

40% MCPA (Sal potásico) SL Nº 11412 Xn - _
1 l, 5 l. PS: 15 días.

Herbicida para o control de herbas de folla ancha, en tratamentos herbicidas en post-emerxencia en cultivos de trigo, cebada, millo, sorgo, liño e praderías de gramíneas.

DOSE: 1,5-3 l/ha, praderías de gramíneas 3-4 l/ha.

ALLY

NOVO

20% Metsulfuron-Metil - SG Nº 24151 Xi - N
100 g. PS: NP.

Herbicida de contacto e residual, eficaz contra malas herbas de folla ancha en tratamentos de postemerxencia en cultivos de trigo e cebada. Aplicar a partir de 2 follas e ata o final do fillado do cultivo.

DOSE: 20-30 g/ha.

ARIZONA

40% Clortoluron SC. Nº23912 Xn - N
2,5% Diflufenicam PS: NP.
5 l.

Herbicida de pre e postemerxencia contra herbas anuais de folla estreita e ancha. Para utilizar nos cultivos de trigo e cebadas de ciclo longo.

DOSE: Para trigo, aplicar despois da sementeira ou cando o trigo teña tres follas a dose de 1,75 a 3 l/ha. En cebada, antes de nacer ou despois de nacer cando teña tres follas a dose de 1,75-2,5 l/ha.

AUROS PLUS

80% Prosulfocarb EC.
20% Triasulfurón WG.
3x3 l + 6x15 g.

Nº 18087 Xn - _
Nº 17925 _ - N

Combinado herbicida de pre e postemerxencia contra herbas anuais de folla estreita e ancha. Para utilizar nos cultivos de trigo e cebada.

DOSE: Para trigo aplicar pouco despois da sementeira e antes de que as herbas teñan dúas follas. En cebada aplicar en postemerxencia do cultivo e antes de que as herbas teñan dúas follas. 4-6 l/ha do AUROS (Prosulfocarb 80%) máis 20-37,5 g/ha do LOGRAN (Triasulfurón 20%).

BANVEL D

48% Dicamba SL.
1 l.

Nº 11533 _ - N

PS: 2 meses para a colleita da forraxe ou a entrada do gando. NP no millo.

Herbicida de postemerxencia contra herbas anuais de folla ancha. Traslócase a través das follas, brotes e raíces.

Para utilizar nos cultivos de trigo, cebada, avea, millo, pradeiras de gramíneas e céspedes.

DOSE: No millo aplicarase cando teña entre 4-8 follas a dose de 600-750 ml/ha (140 ml/hl). En cereais dende 3 follas ata o final do afillado a dose de 300 ml/ha (100 ml/hl). En pradeiras e céspedes 600 ml/ha (150 ml/hl).

BANVEL TRIPLE

29,6% 2,4-D amina. 26,5% MCPA amina.
10% Dicamba amina SL.
1 l, 5 l.

Nº 13537 Xn - N

PS: 21 días dende a aplicación ata o consumo do pasto polo gando.

Herbicida de postemerxencia contra todo tipo de malas herbas de folla ancha nas pradeiras e céspedes de gramíneas xa establecidos. Tamén para os cultivos de: trigo, cebada, avea e centeo.

DOSE: 0,8-1,5 l/ha (200-375 ml/hl). En pradeiras aplicarase preferentemente ó inicio da brotación ou 1-2 semanas despois dun corte. En cereais o mellor momento é o afillado antes de encanar. A temperatura debe ser entre 12-24°C.

BROMOTRIL

24% Bromoxinil EC.
5l.

Nº 20094 Xn - N

PS: 15 días.

Herbicida para o control de folla ancha en tratamentos herbicidas de postemerxencia en cultivos de avea, cebada, centeo, millo e trigo. Aplicar dende o estado de 2-4 follas ata 6-8 follas en millo, e a partir de 3 follas no resto dos cultivos.

DOSE: 1-2 l/ha para o millo; 1-1,65 l/ha no resto dos cultivos.

CALLISTO

10% Mesotrione SC.
250 ml, 1 l, 5 l.

Nº 22313 Xn - N

PS: NP.

Herbicida para o cultivo do millo, contra a xuncia e outras herbas cando estas son noviñas.

DOSE: 0,75-1,5 l/ha. Bótase co millo nacido e cando a xuncia é noviña, entre 2-4 follas. Pódese repetir o tratamento entre o millo se xorde outra ata o estado de oito follas do cultivo.

CAMIX

40 % S-Metolacloro. 4% Mesiotrione. N° 24063 Xi - N
2% Benoxacor, SE. PS: NP.
5 l e 20 l.

Novo herbicida de pre e postemerxencia precoz contra herbas de folla estreita e ancha no cultivo de millo. CAMIX leva na súa composición unha substancia protectora que impide producir fitotoxicidade ao cultivo (Benoxacor).

DOSE: 3,75 l/ha

DUAL GOLD

96% S-Metolacloro EC. N° 22126 Xn - N
5 l. PS: NP.

Herbicida activo contra gramíneas anuais: Echinocloa, dixitaria, setaria, lolium, e outras. A Xuncia é moderadamente sensible a DUAL GOLD. Indicado para os cultivos de: millo, pataca, remolacha e xirasol. As aplicacións en postemerxencia deben ser só con herbas moi noviñas.

DOSE: En pataca e remolacha 0,5-1,5 l/ha e en millo e xirasol 0,5-2 l/ha.

FOLAR

18% Glifosato. 34,5 % Terbutilazina. N° 19097 _ - N
5 l. PS: 15 días.

Herbicida con efecto de contacto e remanente, para o control de malas herbas de folla estreita e ancha en cultivos de cítricos, froiteiras de pebida, vide e áreas non cultivadas.

DOSE: 2,85 l/ha. Pode aplicarse a todo terreo ou sobre o lináceo do cultivo.

FUSILADE MAX

12,5% Fluazifop-p-butil EC. N° 15814 Xn - N
1 l. PS: 21 días para colleitas e entrada do gando;
3 meses para sementar cereais.

Herbicida selectivo nos cultivos de folla ancha, sistémico de postemerxencia para o control de gramíneas anuais e perennes. Pode botarse nos cultivos de: pataca, leguminosas, hortas, cultivos Industriais, ornamentais, herbáceas e leñosas. Tamén en froiteiras e vide.

DOSE: 1,25-2 l/ha para gramíneas anuais, en perennes duplicar a dose e facer dúas aplicacións. Vide, froiteiras de folla caduca e cítricos 4l/ha.

PRIMEXTRA LIQUIDO GOLD

31,25% S-Metolacloro. 18,75% Terbutilazina. N° 22199 Xi - N
5 l. PS: NP.

Herbicida a base dunha adecuada combinación de dúas substancias activas que permiten combater as gramíneas e dicotiledóneas anuais que invaden normalmente o cultivo do millo de consumo ou de forraxe. En condicións normais poden sementarse ou plantarse calquera dos cultivos que poden seguir ao millo nunha rotación normal.

DOSE: 4l/ha.

REGLONE

20% Dicuat SL. N° 12346 T+ - N
1 l. PS: 15 días.

Herbicida de contacto de acción rápida e eficaz contra as malas herbas. Axeitado para desecante de diversos cultivos facilitando as colleitas. Autorizado en patacas, millo, xirasol e algodón como desecante. Noutros cultivos, como herbicida de pre-laboreo ou para botar entre liñas sen mollar as follas do cultivo.

DOSE: 1,5-4 l/ha.

SAMSON

4% Nicosulfuron SC.
1 l e 5 l.

Nº 22353 Xi - N

PS: NP. Non poñer colza como cultivo a seguir.

Herbicida de post-emerxencia contra herbas gramíneas e dicotiledóneas no cultivo do millo. Activo contra equinocloa e outras gramíneas resistentes. Complementario contra xuncia. Pode empregarse en combinación con outros herbicidas de post-emerxencia.

DOSE: 1-1,5 l/ha (280-430 ml/hl). Aplicar cando o millo teña entre 3 e 4 follas.

SPLENDOR 25 SC

25% Tralkoxidim SC.
5 l.

Nº 19315 Xn - N

PS: 15 días ata a entrada do gando. 3 meses para nova sementeira de cereais.

Herbicida de post-emerxencia, contra avea, ballico e outras gramíneas nos cultivos de trigo, cebada e triticale.

DOSE: 1,2 -1,6 l/ha. + 1 l/ha do mollante Canplus (400-530 ml/hl + 330 ml/ hl).

TOPIK EVO

24% Clodinafop-propargil.
6% Cloquintocet-mexil EC. 5% Florasulam.
1 l +150 ml

Nº19548 Xn - _

N. Nº22145 _ - N

PS: NP.

Combinación herbicida de postemerxencia contra gramíneas e herbas de folia ancha anuais nos cultivos de triticale e trigo. Controla avea, xoio, phalaris e alopecuro e a maioría das malas herbas de folia ancha que invaden o cereal. Aplicar a partir de tres follas do cultivo e ata o afillado do mesmo.

DOSE: 175-350 ml/ha + 1 L/ha do mollante Agral e 75-150 ml/ha de Florasulam 5%.

TORDON 22 K

24% Picloran (sal potásico) SL.
250 cc, 1 l.

Nº11760 Xi - _

PS: 21 días

Herbicida de translocación, moi persistente para o control de leñosas en terreos sen cultivo (silveiras, toxos, xestas, etc), rumex e outras especies de folia ancha en praderías de gramíneas. É absorbido por vía radicular e foliar.

DOSE: 1 l/ha en prados de gramíneas e 1-1,5 l/hl zonas non cultivadas.

TOUCHDOWN PREMIUM

36% Glisofato (sal amónico) SL.
1 l, 5 l, 10 l e 20 l.

Nº 22957 _ - _

PS: 7 días cereais e terreos agrícolas.

NP demais cultivos.

Herbicida sistémico, non selectivo de post-emerxencia, contra todo tipo de herbas, incluídas as perennes e malezas leñosas, cun gran ámbito de aplicación. Plantacións de aguacate, cereais, froiteiras de folia caduca, limoeiro, laranxeira, oliveira, plataneiro, terreos agrícolas, terreos forestais e vide. Grazas á tecnoloxía Sistem 4, Touchdown Premium actúa máis rápido, e en condicións difíciles obtéñense mellores eficacias ca con outros herbicidas sistémicos.

DOSE: 3-7 l/ha segun do o cultivo e tipo de herba ou maleza a controlar. Recoméndase aplicacións con baixo volume de auga, de 100-200 l de auga por ha, polo que a dose equivale a: 1,5-3,5 L/hl. As doses máis baixas para as herbas noviñas, e as máis altas para perennes e malezas leñosas.

PRODUTOS VARIOS

ABOFOL-L

24% Nitróxeno (N) total baixo varias formas.
16% Fósforo (P₂O₅) soluble. 12% Potasio (K₂O)
soluble. 0,07% Boro (B) e 0,07% Zinc (Zn)
quelados por EDTA-Na₂. Sólido cristalino.
1 kg e 5 kg.

Registro de fertilizantes e afíns
PS: NP.

Fertilizante foliar que estimula e regula a vexetación das plantas, diminúe os problemas de carencias e mellora a calidade das colleitas. Axuda a recuperar os cultivos nos accidentes climáticos. Autorizado para todos os cultivos.

DOSE: 100 g/hl. Tamén pode aplicarse á terra para ser tomado polas raíces dos cultivos.

ALIMET

5% Metaldehído.
1 Kg, 5 Kg.

Nº 11744 _ - _
PS: 15 días. Ornamentais NP.

Cebo en forma de gránulos contra lesmas e caracois nos cultivos de cítricos, amorodos, froiteiras de folla caduca, subtropicais, horticolas, ornamentais herbáceas, ornamentais leñosas, industriais e pataca. Alimet posúe unha elevada resistencia ao lavado, sen que o seu poder atraente se vexa reducido.

DOSE: 5-8 Kg/ha.

CANPLUS

60% aceite de parafina OL, 24% Olea-
to sorbitol, 12% Tredecilalcohol.
1 l.

Nº 19316 Xi - _
PS: NP.

Mollante para aplicacións herbicidas, que mellora a penetración e actuación, especialmente indicado cando as malas herbas precisen aumentar o poder mollante.

DOSE: 350-500 ml/hl segun do indicación para cada cultivo.

CULTAR

25% Paclbutrazol SC.
250 ml, 1 l.

Nº 17270 Xi - N
PS: 60 días para as colleitas.

Regulador do crecemento para fruticultura e viticultura. Reduce a lonxitude das brotacións, mellora a calidade dos froitos, e na vide ademais evita o corremto da floración. Aplicar en cultivos con certa vitalidade.

DOSE: Varía segundo os cultivos e momento de aplicación. Na vide para mellorar o callado da flor aplicar unha soa vez, 50 ml/hl entre dúas ou tres semanas antes da floración.

DIVIDEND FÓRMULA M

3% Difenconazol FS.
20 l, 200 l.

Nº 22008 Xi - N
PS: NP.

Funxicida sistémico para o tratamento das sementes do trigo e da cebada, contra caries, podre da raíz, carbón vestido e helmitosporiose.

DOSE: 100-200 ml/100 kg semente. O produto pode aplicarse directamente sobre a semente ou diluído previamente en 400-500 ml de auga por cada cen quilos de semente.

ISABION

Complexo de aminoácidos LS.
1 l, 5 l, 20 l.

Rexistro de fertilizantes e afíns.

Nutriente orgánico bioestimulante da vexetación das plantas en todo tipo de cultivos. Aplicar na fase de crecemento das plantas, especialmente indicado en cultivos cativos ou afectados por accidentes climatolóxicos, fitotóxicidades, etc.

DOSE: En aplicación foliar 200-500 ml/hl (4-5 l/ha). En aplicacións a terra, pode incorporarse coa rega (3-4 l/ha) e 4 aplicacións. Un máximo de 15 l/ha.

KLERAT BLOCK

0,005% Brodifacoum. Bloques parafina. BB.
100 g, 500 g, 10 kg.

Nº RPDGSP: 08-10-00838
y 08-10-00838 HA.

Raticida moi activo por inxestión contra todo tipo de roedores, tamén para os resistentes a outros anticoagulantes. Controla ratas, ratos e toupas de campo. Formulación axeitada para almacéns, recintos, exteriores, colectores.

DOSE: colocar os bloques en portacebos en bastantes puntos por toda a superficie infestada, cerca de onde os roedores teñen os seus niños, tobos ou galerías, principalmente onde estiveron alimentándose ou causando danos.

SUPER KLERAT

0,005% Brodifacoum.
Cebo granulado coloreado. GB.
250 g, 5 kg.

Nº RPDGSP: 08-10-00837
y 08-10-00837 HA.

Raticida moi activo por inxestión contra todo tipo de roedores, tamén para os resistentes a outros anticoagulantes. De utilización en almacéns e recintos agrícolas exteriores ou interiores. **Ratas:** adoitan alimentarse en lugares ocultos cos que estean familiarizadas. Colocarase en cada punto o contido dunha bolsiña nun portacebos e a intervalos de 5-10 metros. Debido a que as ratas son moi desconfiadas, recoméndase non facer limpeza nin mover os obxectos nos lugares tratados, ata a finalización da desratización.

Ratos: con dos bolsiñas de 25 g pódense facer de 2 a 4 puntos de cebo, situando os portacebos a intervalos de 2-5 metros. Como os ratos son comedores esporádicos e tenden a explorar novos lugares, recoméndase cambiar os cebos de sitio periodicamente. Ao abrir as bolsiñas, colocar os gránulos nun portacebos no punto elixido, e revisalos cada 7-8 días; repoñer aqueles puntos de cebo onde este tivese sido comido.

KLERAT PASTA

0,005 % Brodifacoum. Cebo en pasta fresca
250 g, 10 Kg.

Nº RPDGSP: 05-10-04162
y 05-10-04162 HA.

Raticida en forma de pasta fresca de alta palatabilidade e apetencia, moi activo para todo tipo de roedores, incluso para os resistentes a outros anticoagulantes. É moi fácil e cómodo de usar, debido á súa consistencia semisólida e a súa moderna presentación en bolsiñas de papel filtro (15 gramos), resistindo a humidade. Contén proteínas e ácidos graxos, así como funxicidas e estabilizantes que garanten unha longa duración do produto (incluso no exterior). Pode ser usado en recintos interiores e no exterior.

DOSE: Colocar en cada punto 1-2 portacebos para ratos e 4-5 unidades para ratas.

PROVINCIA DA CORUÑA

A Baña	528	Cereda	639	Monfero	548
A Coruña	444	Cerdido	509	Mugardos	548
Abegondo	436	Cesuras	436	Muros	335
Ames	639	Coiros	436	Muxía	424
Aranga	436	Corcubión	424	Narón	509
Ares	548	Coristanco	524	Neda	509
Arzúa	536	Culleredo	444	Negreira	528
As Pontes	548	Dodro	420	Noia	420
Ateixo	444	Dumbría	424	Oleiros	444
Bergondo	436	Enfesta	639	Ordes	639
Betanzos	436	Ferrol	509	Oroso	639
Boimorto	536	Fisterra	424	Ortigueira	444
Boiro	484	Frades	636	Outes	396
Boqueixón	639	Irixoa	436	Oza dos Ríos	436
Brión	500	Laracha	524	Paderne	436
Cabana	524	Laxe	524	Padrón	420
Camarifas	424	Lousame	420	Pino	536
Cambre	444	Malpica	524	Pobra do	
Capela	548	Mañón	548	Caramiñal	484
Carballo	524	Mazaricos	424	Ponteceso	524
Cariño	444	Melide	536	Pontedeume	548
Carnota	400	Mesía	603	Porto do Son	480
Carral	444	Miño	548	Rianxo	484
Cedeira	509	Moeche	509	Ribeira	484
Cee	436			Rois	424

PROVINCIA DA CORUÑA

Sada	436	Teixeiro	536	Valdoviño	509
Sadurniño	509	Teo	639	Vedra	639
Santiago	639	Toques	536	Vilamaior	548
Santiso	536	Tordoia	639	Vilasantar	536
Sobrado	536	Touro	536	Vimianzo	424
Somoza	509	Trazo	640	Zas	424
Sta. Comba	528	Val do Dubra	640		

Outras Medidas:

En Rianxo úsase a **Cunca** que son 35 metros cadrados. O ferrado ten 12 Cuncas.

En Boiro úsase **Cuartillo** que son 22,33 metros cadrados.

En Rois úsase **Cuartillo** que son 17,50 metros cadrados.

Na Pobra do Caramiñal úsase a **Cunca** que son 40 metros cadrados.

PROVINCIA DE LUGO

A Fonsagrada	507	Friol	436	Pantón	489
A Pastoriza	504	Guntín	436	Paradela	559
A Pobra de Brollón	465	Láncara	629	Páramo	559
A Pontenova	504	Lourenzá	638	Pedrafita	578
Abadín	504	Lugo	436	Pol	496
Alfoz	714	Melra	514	Portomarín	671
Antas de Ulla	604	Mondoñedo	612	Quiroga	465
As Nogais	621	Monforte	489	Rábade	436
Baleira	714	Monterroso	604	Ribadeo	612
Barreiros	714	Muras	548	Ribas do Sil	465
Becerreá	578	Navia de Suarna	650	Ribeira de Piquín	514
Begonte	525	Negueira de		Riotorto	504
Bóveda	489	Muñiz	507	Samos	559
Carballedo	629	Neira de Xusa	610	Sarria	629
Castro de Rei	629	O Corgo	436	Sober	484
Castroverde	496	O Incio	559	Taboada	604
Cervantes	553	O Saviñao	559	Trabada	638
Cervo	725	O Valadouro	714	Triacastela	430
Chantada	629	O Vicedo	548	Vilalba	546
Cospeito	525	Ouro	548	Viveiro	548
Courel (Folgosos)	436	Outeiro de Rei	436	Xermade	525
Foz	714	Palas de Rei	604	Xove	725

Outras Medidas:

En Riotorto: **Fanega** igual a 4 Ferrados, **Ferrado** igual a 2 Tegos, **Tego** igual a 4 Cuartillos.

PROVINCIA DE PONTEVEDRA

A Caniza	437	Gondomar	541	Pontevedra	629
A Estrada	629	Lalin	536	Portas	629
A Lama	217	Marín	472 ou 504	Redondela	69
Agolada	536	Meaño	629	Ribadumia	629
Arbo	437	Meis	629	Rodeiro	536
As Neves	629	Moaña	472	Salvaterra	437
Baiona	539	Mondariz	432	Sanxenxo	629
Bueu	472	Moraña	648	Silleda	536
Caldas de Reis	672	Mos	497	Soutomaior	64
Cambados	629	Nigrán	541	Tomíño	629
Campolameiro	629	O Covelo	264	Tui	497
Cangas	472	O Grove	629	Valga	629
Catoira	629	O Porriño	497	Vigo	541
Cerdedo	528	Oia	402	Vila de Cruces	536
Crecente	437	Pazos de Borbén	74	Vilaboa	629
Cuntis	629	Poio	629	Vilagarcía	545
Dozón	536	Ponteareas	437	Vilanova de Arousa	672
Forcarei	500	Pontecaldelas	629	Vilaxoán	603
Fornelos de Montes	74	Pontecesures	420		
		Pontesampaio	629		

Outras Medidas:

No Morrazo e ría de Vigo úsase moito a **Vara**, que vale no Morrazo 7.37 metros cadrados, e en Vigo 4.57 metros cadrados.

En Pontevedra, Caldas e Cambados úsase a **Cunca**, a doceava parte do **Ferrado** que vale 52.40 metros cadrados. En Godos e Saiar 56 metros cadrados. O **Ferrado** 12 veces a **Cunca**. Na Estrada e Lalin úsase o **Cuartillo**, que vale na Estrada 26 metros cadrados e en Lalin 22.34 metros cadrados.

En Pontecesures a **Cunca** ten 35 metros cadrados

Estadal: 12 pés = 336 cm.

PROVINCIA DE OURENSE

O **ferrado** vale: 629 metros cuadrados.

Outras Medidas:

Nas terras adicadas a viñedo, a **Cavadura** vale 437 m² ou 435 m², segundo as zonas.

O **Xornal** son 124 m². En lugares con pendente da Ribeira Sacra, unha "**cavadura**" ou "**home de cava**", equivale a 100 cepas ben desenvolvidas.

- Nas terras adicadas a outros cultivos, a **Tega** vale 388 m², a **Fanega** 4.141 m².
 - Na Porquelra, a **Tega** son 906 m² o **Copelo**, 21 m².
 - Para medidas do cereal, unha **Tega** equivale a 14 quilos de centeo, e unha **Fanega** son cinco **Tegas**.
 - O **Copelo**, en Celanova e A Bola, son 20 m².
 - En Valdeorras a **Maquia** son 120 m²; en Verín son 22,22 m².
- Para medir capacidades en distintas zonas de Ourense, empréganse as seguintes medidas:
- **Ola**: equivale a 16 litros ou 16,5 litros, segundo as zonas.
 - **Moio**: equivale a 8 olas (128 ou 132 litros).
 - **Cabazo**: son 20 litros.
 - **Cuarta e Media Cuarta**: son 20 e 101 litros respectivamente.
 - **Cántara**: son 16 litros. O **Canado** son dúas Cántaras (32 litros).

CONTOS

QUE NON SON CONTOS

O GATO

Dous amigos andan pola Cañiza tomando uns chatos de tardiña. Ao chegaren á praza dille un ao outro:

- *Marcho prá casa. Faise tarde, vai frío e aínda teño que preparar unha bolsa de auga quente pra metela na cama porque estas noites de friaxe non me dan quecido os pés*

- *Iso xa non se leva, dille o amigo. Ou pos calefacción -que é algo cara dende logo- ou compras un gatiño que lle chaman de Angora. É un animalíño con moito pelo, acariñoalo e faiche compañía, mantelo cunha latiña de penso ao mes e vaise contigo aos pés da cama para darche calor natural durante toda a noite. Compra o gato e déixate de botas de auga.*

Ao cabo de dúas semanas víronse na feira e o dos pés fríos estaba irrecoñecible. A cara e as mans rabuñadas de todo, algunha roupa esgarfellada, un ollo tapado cunha venda e coa aparencia de que pe-

lexara cun xabarl no medio dun silveiro. Un nazareno, vaia.

- *Pero, ¿que che pasou? -dixo o colega. Mesmo parecees o pecado, con esa pinta.*

- *Foi o gatiño da Angora. Foi ese cabrón do gato. Dixo o outro moi enfadado e mesmo soltou una blasfemia berrando coma un poseso.*

- *Pero home. Non che expliquei...?*

- *Pois eu non sei como fixen. O funil no cu aínda llo dei metido, pero cando lle botei a auga ferverdo, pensei que me devoraba.*

PESCADORES DE AUGA DOCE

Cando as empresas eléctricas chegaron a Galicia para facer as súas obras e explotacións hidráulicas e térmicas, empregaron a traballar moitos obreiros galegos pero tamén nomearon algún carguño da terra, en traballos mais técnicos, de responsabilidade e remunerados. Aquela xente xa traía outro xeito de gozar das cousas máis ostentosa e elitista.

Chamábanlle calidade de vida por aquel entón...

Cando se fixo a Central do Bibey en Manzaneda, un home da bisbarra de oficio administrativo xa se fixera cun posto na compañía. Pero tiña ganas de ascender nos postos da empresa.

Certo día chamou dende o despacho á súa dona para dicirlle:

- Meu corazónciño, o xefe encargoume que o acompañe a pescar ao lago de Sanabria con outros altos cargos que veñen de Madrid. Imos por unha semana e esta será unha moi boa oportunidade para conseguir esa promoción que tanto nos vai axudar.

Prepárame a equipaxe cariño: roupa para sete días, o traxe que levei na voda, e tamén a cana de pescar e unha bolsa de anzois. Cando saia de traballar paso a recollelo e marchamos no meu coche.

¡Ah! E por favor, non te esquezas de meter tamén ese pixama de seda azul que me compraches de regalo...

A muller cavilou e cavilou, que aquilo soaba un pouco estraño. Un traxe caro e máis un pixama de luxo para unha excursión de pesca na natureza non lle cadraba moito. Pero, como boa esposa, fixo o que o marido pedira.

NUNHA FÁBRICA

Hai unha fermosísima aldea na Coruña onde hai moitos anos (agora é moi distinto) tiñan sonda de ser brutiños coma arados e bebedores coma bocois.

Certo día encontráronse dous amigos na taberna e díxolle un ao outro.

- Veño apesarado porque acabo de saber que morreu Manolo do Covés, sendo tan novo e farreiro coma era.

- Que Manolo? -dixo o outro. O que traballaba na fábrica da cervexa? Non podo crelo. Que perda! E logo, como morreu?

- Tivo mala sorte. Escorregou e caeu nun depósito de cervexa de oitenta mil litros.

- Vaia por Deus. Que mala nova. Aínda menos mal, porque din que é unha morte moi rápida.

- Non tal -dixo o compañeiro. Aínda che tardou, porque lle deu tempo de saír a mexar ata nove veces.

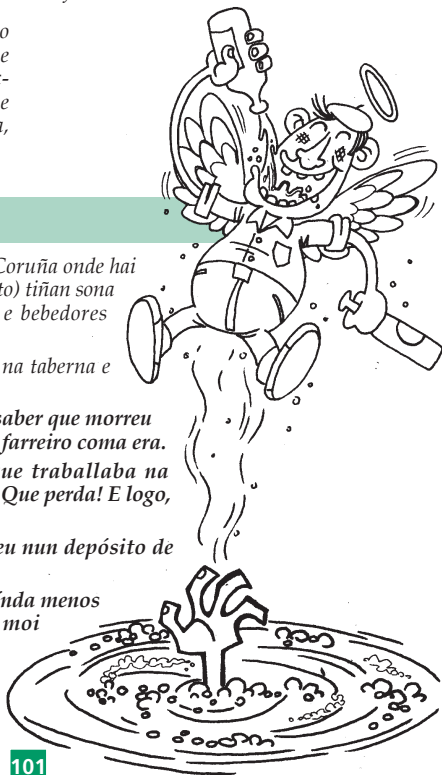
Unha semana despois voltou o home, cansado, pero moi contento. A dona deulle a benvoída e deseguida preguntou cun sorriso:

- E logo, ¿pescastes moito?

- Moito, abofé -dixo el. Non deixamos nin unha troita para mostra, aínda que non trouxen ningunha e preferín regalárllelas aos meus compañeiros. Pero, ¿por que non metiches nin o traxe nin o pixama de seda azul como che pedín?

- Si que o metín -dixo ela. Púxenos na mesma caixa ca os trebellos da pesca...

Ensinanza: intelixencia feminina. Cando el foi a Sanabria, xa ela voltara sete veces.

Disposicións legais

DE INTERESE PARA GALICIA

PRIMEIRO PROGRAMA DE DESENVOLVEMENTO RURAL SOSTIBLE (2010-2014)

AMBIENTAL

O Programa de Desenvolvemento Rural Sostible (PDRS 2010-2014) configúrase como o principal instrumento operativo da Lei 45/2007, de 13 de decembro, para o desenvolvemento sostible do medio rural. Identifica para períodos plurianuais - neste caso 2010-2014- unha estratexia de desenvolvemento rural sostible, unhas zonas rurais de intervención priorizada -219 zonas definidas e cualificadas polas comunidades autónomas-, un conxunto de 102 medidas aplicables -tanto de competencia autonómica como estatal-, un procedemento para programar a súa execución en cada zona rural a través dos correspondentes Plans de Zona, o sistema de concerto entre as Administracións competentes na súa execución, os instrumentos de financiamento e a contía do cofinanciamento entre AGE e as C.C.A.A. e o sistema de seguimento e avaliación. Este Programa debe constituírse como o principal impulso do modelo de desenvolvemento

sostible para o medio rural español transcendendo o tradicional enfoque sectorial agrario a un novo enfoque fundamentalmente territorial, intersectorial, multinivel, participativo, adaptado a cada territorio e deseñado sempre desde a perspectiva da sustentabilidade nos seus tres ámbitos social, ambiental e económico.

Tratándose dun documento que está destinado ao medio rural, a totalidade do contido tanto do Programa de Desenvolvemento Rural Sostible aprobado como do seu Informe de Sustentabilidade Ambiental, da Memoria Ambiental conxunta e do Presente Documento de síntese redactáronse en termos moi facilmente comprensible polo público en xeral. No entanto, ao requirilo a Lei 9/2006, complétase o presente Documento cun breve resumo non técnico do conxunto.

O Programa de Desenvolvemento Rural Sostible configúrase como o principal instrumento para a actuación da Administración Xeral do Estado -de forma coordinada coas Comunidades Autónomas- en relación co medio rural, co obxectivo de mellorar a situación socioeconómica da poboación das zonas rurais e de asegurar o seu acceso a uns servizos públicos suficientes e de calidade, todo iso desde unha perspectiva integral do concepto de sustentabilidade nos seus tres ámbitos económico, social e ambiental.

O Programa de Desenvolvemento Rural Sostible (PDRS) 2010-2014 presenta un total de 102 accións xerais e medidas para o desenvolvemento rural sostible que os Plans de Zona -segundo nivel de programación- poderán escoller para cumprir cos obxectivos dos propios Plans de Zona e do PDRS. Serán estes Plans de Zona, cuxo ámbito de actuación será o conxunto de municipios rurais ou de entidades locais menores que configuran unha determinada zona rural (as comunidades autónomas delimitaron e cualificaron 219 zonas rurais segundo uns criterios comúns adoptados polo Consello para o Medio Rural) os que definan que accións xerais e medidas para o desenvolvemento rural sostible son necesarias en cada territorio.

O ámbito de decisión do PDRS 2010-2014 (zonas de actuación, selección de accións xerais e medidas, características xerais de plans e actuacións de cada medida, marco xeral de subvencións, seguimento e avaliación, etc.) condiciona o contido e alcance do Informe de Sustentabilidade Ambiental, da Memoria Ambiental Conxunta e deste documento declarativo, que se resume nestas páxinas para a súa mellor difusión e comprensión entre o público xeral.

Derivado do ámbito de decisión do PDRS 2010-2014, os efectos ambientais que poidan detectarse deberán considerarse, en todo caso, potenciais, de

ocorrência incerta, non localizados, só parcialmente cualificables e non cuantificables. A concreción destes efectos ambientais alcanzarase nos Plans de Zona, que previsiblemente en moitos casos tamén deberán someterse a unha avaliación ambiental, cando entren no ámbito da Lei 9/2006, de 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente. No entanto, o procedemento de avaliación ambiental estratéxica ao que se someteu o PDRS 2010-2014, e do que forma parte o Informe de Sustentabilidade Ambiental, a Memoria Ambiental Conxunta, e presente documento, integrou de xeito efectivo as consideracións ambientais no PDRS 2010-2014, en termos do conxunto de medidas e determinacións ambientais contempladas, e do sistema de seguimento e avaliación ambiental adoptados.

De todo este proceso de avaliación ambiental estratéxica, esixido pola Lei 9/2006 e concretado nos diversos documentos que forman parte do proceso, poden obterse, a modo de resumo, as seguintes conclusións:

■ A amplitude temática das accións xerais e medidas para o desenvolvemento rural sostible contempladas no PDRS 2010-2014 fai que exista unha extensa lexislación (internacional, comunitaria e nacional) e numerosos plans e programas con potencial influencia en ou influídos polo Programa. Só desde esta amplitude sectorial é posible lograr o obxectivo da sustentabilidade desde a tripla perspectiva económica, social e ambiental.

44

■ Esta amplitude sectorial das medidas para o desenvolvemento rural complementase coa extensión territorial do medio rural en España para enmarcar a relevancia, potencial e alcance do PDRS 2010-2014.

Practicamente o 90% da Rede Natura 2000 terrestre atópase no medio rural, o que demostra a importancia do mesmo en termos de patrimonio e riqueza natural. Os criterios de prioridade territorial adoptados polo Consello para o Medio Rural garanten que algo máis do 70% da superficie de Rede Natura 2000 se atope en zonas rurais con algún nivel de prioridade e que algo máis do 55% da Rede Natura 2000 se sitúe en zonas rurais co máximo nivel de prioridade. A porcentaxe da rede Natura 2000 terrestre que queda fóra do ámbito do Programa non chega ao 11%, e débese a que algúns espazos se localizan sobre municipios que non son rurais, ou ben porque as Comunidades Autónomas non os incluíron en ningunha zona rural. Desta forma, pode concluírse que o PDRS 2010-2014 ofrece un tratamento adecuado á importancia da Rede Natura 2000 non só en termos de conservación da diversidade biolóxica senón tamén como elemento de dinamización do desenvolvemento rural sostible.

■ Tendo en conta o alcance das decisións que se adoptan, a análise dos efectos sobre o medio ambiente do PDRS 2010-2014 só se pode expor en termos xerais, resultando en liñas xerais globalmente positivo, se se adoptan as determinacións ambientais contidas no Programa para prever os seus principais impactos negativos potenciais. A modo de conclusión, todas aquelas medidas orientadas cara á necesaria reactivación económica do medio rural (medidas dos Eixos 1 “actividade económica e emprego” e 2 “infraestruturas e equipamentos básicos” asumen un claro protagonismo na posible xeración de efectos negativos sobre o medio ambiente.

■ Unha vez detectados os principais efectos sobre o medio ambiente do PDRS 2010-2014, o Informe de Sustentabilidade Ambiental presenta unha serie de medidas preventivas para eliminar ou reducir ao máximo os efectos negativos do Programa sobre o medio ambiente.

■ Tanto o Informe de Sustentabilidade Ambiental coma a Memoria Ambiental Conxunta recollen unha extensa relación de medidas preventivas que, tendo en conta as medidas para o desenvolvemento rural sostible contempladas polo PDRS 2010-2014 que xeran efectos negativos sobre o medio ambiente, van encamiñadas a construír unha economía rural acorde e respectuosa coa súa contorna, adecuando o sector primario ás esixencias ambientais e creando un tecido económico sobre o que basear o desenvolvemento rural sostible.

Ante o carácter necesariamente xeral que han de ter as accións xerais e medidas para o desenvolvemento rural sostible no PDRS 2010-2014, as medidas preventivas que se inclúen actúan mediante a inclusión de exixencias ou condicionantes á hora de pór en marcha as medidas de desenvolvemento rural sostible. Neste sentido, por exemplo, o fomento do turismo rural deberá ter en conta a capacidade de acollida do medio, a planificación existente (PORN e PRUG) e a elaboración de plans de ordenación do uso público.

■ A análise das posibles alternativas ao PDRS 2010-2014 proposto vese limitada polo carácter xeral do Programa, cuxo obxectivo é propor un conxunto de accións xerais e medidas para o desenvolvemento rural sostible o suficientemente amplo como para que as distintas necesidades das zonas rurais onde se aplicará poidan superarse grazas ás medida/s correspondente/s.

■ O Informe de Sustentabilidade Ambiental e a Memoria Ambiental Conxunta expón un sistema de seguimento ambiental do PDRS que estende o sistema exposto no propio PDRS 2010-2014, que tamén prevé unha avaliación a partir de indicadores económicos e sociais. O sistema de seguimento ambiental constrúese a partir dun sistema de indicadores, elaborado sobre a proposta do Documento de Referencia.

NOVO

TOUCHDOWN

PREMIUM

Herbicida non selectivo
de postemerxencia,
de potente efecto sistémico
que controla todas
as malas herbas
anuais e perennes,
mesmo as máis difíciles.

O herbicida cheo de tecnoloxía

Roedores e Rodenticidas

A orde Rodentia é ampla en número de individuos e tipos, incluíndo una terceira parte de todas as especies de mamíferos existentes.

Só 41 dos 124 xéneros se catalogan como pragas, sendo dous os máis estendidos e abundantes: xénero *Rattus* e xénero *Mus*.

As especies máis importantes destes dous xéneros son:

- **Rato doméstico (*Mus musculus L.*)**, estendido basicamente en zonas rurais e granxas.
- **Rata común (*Rattus norvegicus L.*)**, que vive externa ou interiormente en calquera lugar onde atope alimentos. É a rata de sumidoiros. Non sendo autóctona da península, conta a crónica histórica que penetrou polo Pirineo acompañando as tropas francesas durante a invasión napoleónica e alimentábase cos residuos da campaña.
- **Rata negra (*Rattus rattus L.*)**. Vive xeralmente baixo cuberto e con poboación en franco retroceso a favor da anterior, que chegou a impoñerse e fagocitála.

Rato doméstico

Rata común

Rata negra

NECESIDADES DE CONTROL

Causan os roedores moitos e variados problemas en todo mundo por compartir co ser humano o mesmo medio. Das razóns que xustifican o seu control, as tres principais son:

1. **Comen e destrúen alimentos:** Estima a F.A.O. que os roedores causan perdas dun 5% nas colleitas de todo o mundo, cantidade suficiente para alimentar a 130 millóns de persoas. A estes produtos consumidos hai que engadir máis do dobre de alimentos que contaminan polos prexuízos directos e as nocividades colaterais de ouriños, feces, pelos ou secrecións sebáceas que os fan inservibles.
2. **Propagadores de enfermidades:** Son vehículos e vectores de numerosas enfermidades que afectan ó ser humano: a peste bubónica, leptospirose, triquinose, ou as infeccións de salmonella, todas elas de consecuencias graves ou fatais.
3. **Outros tipos de danos:** Causan ademais a destrución de distintos materiais: roeduras na madeira, tuberías de auga, mercancías almacenadas etc. Nas instalacións eléctricas, os cables roídos orixinan cortocircuitos, incendios e importantes avarías.

MEDIOS DE LOITA

O exterminio absoluto das ratas como especie é practicamente imposible; porén, a aplicación de medidas adecuadas logrará un eficiente control capaz incluso de erradicalas nas zonas asiduamente tratadas.

MÉTODOS FÍSICOS: Empregan técnicas mecánicas para eliminalos: rateiras, trampas ou barreiras contundentes para excluír os animais de certos lugares. Os resultados reais destas accións en redución das poboacións de roedores son francamente inoperantes.

MÉTODOS BIOLÓXICOS: Inclúen a introdución dos seus predadores naturais, enfermidades e parasitos, modificación do hábitat, manipulación xenética ou cultivo de variedades resistentes de cereais e especies hortícolas.

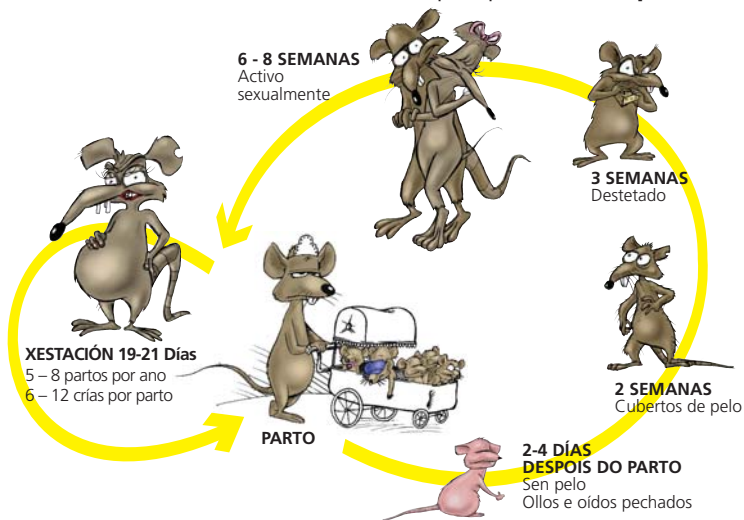
A maioría destas solucións teñen fallos de teoría ou posta en práctica.

MÉTODOS QUÍMICOS: Tense comprobado que o método máis efectivo para control de roedores é o uso de rodenticidas clasificándose estes en:

a. **Agudos ou de acción rápida:** Envenenamento inmediato, facendo necesarias medidas extremadas de manipulación e risco manifesto para outras especies incluído o ser humano. O máis importante desta categoría é o fosfuro de zinc.

b. **Crónicos:** Actúan lentamente despois de varias doses. Funcionan como anti-coagulantes xerando hemorrxias internas. Non supoñen risco para animais domésticos polo pequeno nivel de dose letal a que funcionan co roedor.

Destacan como materias activas a warfarina, difenacoum ou bromadiolona, sendo a máis avanzada e moderna o brodifacoum, principio activo de **Súper Klerat**.

Super KLERAT

RATICIDA PARA
ROEDORES COMENSAIS

PELLETS

¡Un só bocado basta!

UNHA SOLUÇÃO DE FÁBULA
PARA O CONTROL
DE RATAS E RATOS

syngenta.

Enderezos das novas distribuidoras

PARA GALICIA - ASTURIAS

AGRO-REZA, S.L.

(Ourense - Oeste)
agro-reza@mundo-r.com

R /Reza nº 12 (Galerías Roma)
32003 - **OURENSE**
Telf. e Fax: 988 222834 - 988 227553
Móbil: 692 642118 / 119

AGROVAL S.L.

(Pontevedra - Centro/Sur)
agroval.po@terra.es

As Gándaras de Prado s/n
(Fronte Campo de Fútbol de Budiño)
36475 - **O PORRIÑO** - Budiño
Telf. e Fax: 986 346765 - 986 346766

ALMACENES ROYAL S.L.

(A Coruña - Norte)
agricultura@almacenesroyal.com

R/ Fraga Iribarne nº 48
15300 - **BETANZOS**
Telf.: 981 772714 Fax: 981 772600
Móbil: 689 248630

ASAGRO, SERVICIOS AGRÍCOLAS, S.L.

(Asturias - Leste. Cantabria)
asagro@fade.es

Polígono Silvota, parcela R 45
33192 - LLANERA (Asturias)
Telf.: 985 265898 Fax: 985 250764
Móbil: 608 473131

CAMPONOVO PROTECCIÓN DE CULTIVOS S.L.

(Pontevedra - Norte, Coruña - Sur)
p.cultivos@camponovo.es

Polígono industrial Novo Milladoiro
Rúa das Palmeiras, 57 - **A2 15895 - AMES** (A Coruña)
Telf.: 981 535420 Fax: 981 535422
Móbil: 606 990537

FITOAGRARIA S.L.

(Ourense - A Limia, Monterrei)
fitoagraria@xanelas.com

R/ Dous de Maio nº 57
32630 - **XINZO DE LIMIA**
Telf. e Fax: 988 462560 y 639 815999

HORTA LEMOS

(Lugo - Centro/Sur)
correo@hortagalega.es

Ctra. N-540 - Km 4,6
27210 - **Santa Eulalia de Esperante**
Telf. e Fax: 982 24 60 19 Móbil: 696 902575

XARDINAGRO S.L.

(Lugo - Norte. Asturias - Oeste)
xardinagro@ctv.es

R/ Linares Rivas nº 4
27760 - **VILANOVA DE LOURENZÁ**
Telf. e Fax: 982 121002
Almacén Telf. 982 121613

Enderezos de SYNGENTA AGRO:

No **PORRIÑO**: A Relva s/n 36400 - O **PORRIÑO** (Pontevedra) Telf.: 986 330300 - 986 331004 Fax: 986 335855

En **MADRID**: C/ Ribera del Loira nº 8-10, 3ª Planta; 28042 **MADRID** Telf.: 91 3876410 (Centralíña); Fax: 91 7210081

Os contidos desta publicación son propiedade de Syngenta Agro. Prohibese a súa reprodución total ou parcial, por calquera medio, sen a autorización previa e por escrito de Syngenta Agro.

Camix

protexe a túa
colleita
coida o seu futuro

syngenta

2011

Calendario do Ano

Xaneiro							Febreiro							Marzo						
L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D
					1	2	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6		
3	4	5	6	7	8	9	7	8	9	10	11	12	13	7	8	9	10	11	12	13
10	11	12	13	14	15	16	14	15	16	17	18	19	20	14	15	16	17	18	19	20
17	18	19	20	21	22	23	21	22	23	24	25	26	27	21	22	23	24	25	26	27
²⁴ / ₃₁	25	26	27	28	29	30	28							28	29	30	31			

Abril							Maio							San Xaan						
L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D
				1	2	3							1			1	2	3	4	5
4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12
11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19
18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26
25	26	27	28	29	30		²³ / ₃₀	²⁴ / ₃₁	25	26	27	28	29	27	28	29	30			

Santiago							Agosto							Setembro						
L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D
				1	2	3	1	2	3	4	5	6	7				1	2	3	4
4	5	6	7	8	9	10	8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8	9	10	11
11	12	13	14	15	16	17	15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18
18	19	20	21	22	23	24	22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25
25	26	27	28	29	30	31	29	30	31					26	27	28	29	30		

Outubro							Novembro							Decembro						
L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D	L	M	M	X	V	S	D
				1	2		1	2	3	4	5	6				1	2	3	4	
3	4	5	6	7	8	9	7	8	9	10	11	12	13	5	6	7	8	9	10	11
10	11	12	13	14	15	16	14	15	16	17	18	19	20	12	13	14	15	16	17	18
17	18	19	20	21	22	23	21	22	23	24	25	26	27	19	20	21	22	23	24	25
²⁴ / ₃₁	25	26	27	28	29	30	28	29	30					26	27	28	29	30	31	

Subvencionado pola

■ Festa Nacional ■ Festa Autonómica

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN E
ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Dirección Xeral de Política Lingüística

